زبان و ادبیات فارسی

۱- (۱) معنی درست واژه‌ها:

ضیعت: دارایی، زمین زراعتی، زمین و آب و درخت (**تضییع**: ضایع کردن، نابود کردن) / **مخذول**: خوار، زبون گردیده (**خذلان**: خواری) / **افگار**: آزرده، زخمی، خسته، مجروح / **بنان**: انگشت / **صلات**: درود، رحمت و بخشایش حق تعالی (مفرد صلوات)

هر ۵ واژه‌ی مورد سؤال، تاکنون در آزمون‌های سراسری گاج (سال‌های ۸۹ و ۹۰) مورد سؤال بوده‌اند. دفعات تکرار هر کدام:

ضیعت: ۵ بار (ضیاع: ۱۷ بار) / مخذول: ۱۴ بار / افگار: ۱۲ بار / بنان: ۴ بار / صلات: ۳ (صلوات: ۲ بار)

۲- (۲) معنی درست واژه‌ها:

فسحت: گشادگی خاطر (**فصاحت**: زبان‌آوری، روانی کلام، فصیح بودن) / **نقش‌بند**: نگارگر، صورتگر (**تندیس‌گری**: مجسّمه‌سازی، پیکرتراشی)

هر ۱۰ واژه‌ی مورد سؤال، تاکنون در آزمون‌های سراسری گاج (سال‌های ۸۹ و ۹۰) مورد سؤال بوده‌اند. دفعات تکرار هر کدام:

ملّاح: ۲ بار / مستطاب: ۱ بار / لوا: ۲ بار / عتیق: ۲ بار / کلجه: ۳ بار / کافّه: ۱ بار / فسحت: ۲ بار / نقش‌بند: ۱ بار / یمین: ۱ بار / کاره: ۳ بار

۳- (۳) معنی درست واژه‌ها:

قدوم: بازآمدن، وارد شدن / **قهر**: غلبه / **ملهی**: آلات لهو (مفرد ملاهی) / **عواید**: فواید، درآمدها، منافع (جمع عایده) / **دستور**: ۱ـ راهنما ۲ ـ وزیر ۳ـ رخصت، اجازه / **سِپَردن**: زیر پا گذاشتن، پایمال کردن

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) **مقهور**: مغلوب، شکست‌خورده / **منهی**: ۱ـ آن‌چه در شرع نهی شده است. ۲ـ نهی‌کننده، بازدارنده / **رایزن**: مشاور / **تبتّل**: از جهان بریدن، از مردم بریدن

۲) **غو**: داد و فریاد، خروش / **پیمودن**: ۱ـ طی کردن ۲ـ آشامیدن

۴) **مُقام**: محلّ اقامت

خطای علمی سؤال: واژه‌ی «مَلهی» در اصل دفترچه‌ی کنکور با تلفّظِ نادرستِ «مُلهی» نوشته شده و بنا به این تلفّظ، معنی پیشنهادی برای آن قطعاً نادرست است؛ زیرا «مَلهی» به معنی «ابزار لهو و لعب» است، امّا «مُلهی» معنیِ «بذله‌گو» می‌دهد.

با وجود این ـ چنان‌که بارها گفته‌ایم ـ در حلّ سؤالات معنی و املای واژه، به حرکت‌گذاری، تشدید، سرهم و جدانویسی و سایر ویژگی‌های نگارشی واژه‌ها توجّه نکنید، مگر این‌که امکان بدخوانی وجود داشته باشد؛ مانند واژه‌ی «بنا» که اگر منظور از آن «معمار» باشد، لازم است با نشانه‌ی «تشدید» بیاید.

هر ۶ واژه‌ی مورد سؤال، تاکنون در آزمون‌های سراسری گاج (سال‌های ۸۹ و ۹۰) مورد سؤال بوده‌اند. دفعات تکرار هر کدام:

قدوم: ۲ بار / قهر: ۱۵ بار / ملهی: ۱ بار (ملاهی: ۹ بار) / عواید: ۱۰ بار / دستور: ۵ بار / سپَردن: ۳ بار

۴- (۲) املای درست واژه: هودج: کجاوه، محمل

واژه‌ی «هودج» با املای نادرستِ «حودج» عیناً در آزمون‌های سراسری گاج مورد پرسش قرار گرفته است؛ از جمله:

سال سوم ـ آزمون ۹ ـ سال ۸۹

۵- (۲) املای درست واژه‌ها: غدر: خیانت، حیله، نیرنگ / **تأویل**: تعبیر، تفسیر

معنی متن: «[از زبان شیر]: در آیین جوان‌مردی با چه توجیهی می‌توان خیانت و فریبکاری را جایز دانست؟ و بارها در میان جمع (حیوانات) او (شتر) را ستوده‌ام و درباره‌ی عقل و دین‌داری و نیّت خالص و امانت‌داری او (شتر) سخن گفته‌ام. اگر خلاف آن [گفته‌ها] عملی انجام دهم، به تناقض در گفتار و اندیشه منسوب می‌شوم و عهد و پیمانم در نظر همگان بی‌اعتبار می‌شود.»

واژه‌ی «تأویل» با املای نادرستِ «تعویل» و واژه‌ی «غدر» با املای نادرستِ «قدر» بارها و بارها در آزمون‌های سراسری گاج مورد توجّه بوده‌اند. این نمونه‌ها را ببینید:

* در متن زیر چند غلط املایی وجود دارد؟ *سال سوم ـ آزمون ۱۱ ـ سال ۹۰*

«چگونه نیامدی و به چه **تعویل** توقّف روا داشتی ...»

* در متن زیر چند غلط املایی وجود دارد؟ *سال سوم ـ آزمون ۷ ـ ۹۰*

«... و هوشیاری، براعت از فریب، و **قدر**، صفیر مزیّن ابلیس ...»

* در متن زیر، چند غلط رسم‌الخطّی و املایی وجود دارد؟ *پیش‌دانشگاهی ـ آزمون ۱۲ ـ سال ۹۰*

«... و بنده‌ی خائن گناهکار که در مواجهه‌ی مخدوم کامگار افتد و **قدر** و خدئه اندیشد ...»

* در متن زیر چند غلط املایی وجود دارد؟ *پیش‌دانشگاهی ـ آزمون ۱۵ ـ سال ۹۰*

«... و با خود گفت: اگر **قدر** و خدعه‌ای بر کار کنم ...»

* در متن زیر، چند غلط املایی وجود دارد؟ *سال سوم ـ آزمون ۹ ـ سال ۹۰*

« ... حقّ نعمت بگذاری و بی حیلت و **قدر** خود را از عهده‌ی این شهادت بیرون آری ...»

* در متن زیر چند غلط املایی به چشم می‌خورد؟ *پیش‌دانشگاهی ـ آزمون ۸ ـ سال ۸۹*

«... چه، هر که ملک را بر **قدر** ترقیب نماید و نغز عهد را در دل او سبک گرداند، یاران و دوستان را در آتش بلا نهد ...»

* در متن زیر چند غلط املایی و رسم‌الخطّی وجود دارد؟ *پیش‌دانشگاهی ـ آزمون ۱۲ ـ سال ۸۹*

«... و چون طریق نغز عهد پیماید و با ولی‌نعمت خویش **قدر** پیشه سازد، کار پادشاهی خلل پذیرد ...»

* در متن زیر چند غلط املایی وجود دارد؟ *پیش‌دانشگاهی ـ آزمون ۱۳ ـ سال ۸۹*

«... هرکه اسیر خواسته گردد و با مردمان **قدر** کند و به خلق المی و زحمتی رساند ...»

* در متن زیر چند غلط املایی وجود دارد؟ *پیش‌دانشگاهی ـ آزمون ۱۵ ـ سال ۸۹*

«... لکن کمال بی‌وفایی و **قدر**، او را بر آن می‌دارد که ...»

* در متن زیر چند غلط املایی وجود دارد؟ *سال دوم ـ آزمون ۱۳ ـ سال ۸۹*

«... صاحبان خرد در دفع حیله و **قدر** دشمنان تأخیر جایز نبینند ...»

* در متن زیر چند غلط املایی وجود دارد؟ *پیش‌دانشگاهی ـ آزمون ٤ ـ سال ۹۰*

«... چه، آن درگاه که در آن نغز عهد سَبُکی یابد و در تبع چاکرانش مکر و **قدر** مؤکّد گردد ...»

* در کدام گزینه غلط املایی بیش‌تری وجود دارد؟ *پیش‌دانشگاهی ـ آزمون ۱۸ ـ سال ۹۰*

۴) اگر **قدر** کنم و چندان سوابق دوستی و مواثیق یگانگی را محمل نهم، از مردی و مروّت بی‌بهره گردم و در این غرقاب هول درمانم.

* در کدام گزینه، غلط املایی وجود ندارد؟ *سال سوم ـ آزمون ٦ ـ سال ۹۰*

۲) این است داستان حذر از **قدر** و مکاید رای دشمن هرچند در تضرّع مبالغت نماید.

* در کدام گزینه غلط املایی وجود ندارد؟ *سال دوم ـ آزمون ۱۵ ـ سال ۹۰*

۱) و این مَثَل بدان آوردم تا بدانی عاقبت مکر نامحمود و خاتمت **قدر** نامحبوب است.

* در کدام گزینه واژه‌ی انتخاب شده نادرست است؟ *سال سوم ـ آزمون ۸ ـ سال ۸۹*

۱) بر تو هر آن‌چه آید، از این نفس کینه‌جوست ایمن ز (**غدر ـ قدر**) دشمن خون‌خوار خود مباش

* در کدام گزینه غلط املایی وجود دارد؟ *سال سوم ـ آزمون ۱۵ ـ سال ۸۹*

۴) جز از **قدر** و جفا هرچند گشتم ندیدم کار او را پود و تاری

* در کدام گزینه غلط املایی وجود ندارد؟ *پیش‌دانشگاهی ـ آزمون ٦ ـ سال ۹۰*

۱) و جمله بر این **قدر** و کفران نعمت اتّفاق کردند و پیش شاه رفتند.

۶- (۱) شهرت ویلیام سیدنی پورتر، معروف به اُ. هنری، بیش‌تر مرهون داستان‌های کوتاه، احساساتی و نیمه‌واقع‌گرایانه‌ی اوست که در آن‌ها اغلب به زندگی مردم فرودست و طبقات پایین جامعه می‌پردازد.

آثار: **قلب مغرب**، **اختیارات**، آواز شهر، راه‌های سرنوشت، چرخ و فلک

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) بیان دشواری‌های تبعیدشدگان فلسطینی: جبرا ابراهیم جبرا / **آتش خاموش**: سیمین دانشور

۳) آزادمنشی و آزاداندیشی و طرفدار جدّی اصلاحات اجتماعی: ویکتور هوگو / **ژیل بلاس**: آلن رنه لوساژ

نمونه‌ای از پرسش‌های مربوط به «اُ. هنری»، سبک نویسندگی و آثار او در آزمون‌های سراسری گاج:

کدام گزینه در معرّفی «ویلیام سیدنی پورتر» و آثار او نادرست است؟ *پیش‌دانشگاهی ـ آزمون ۲ ـ سال ۹۰*

۱) معروف به اُ. هنری و متولّد آمریکاست.

۲) شهرتش مرهون **داستان‌های کوتاه و احساساتی و نیمه‌واقع‌گرایانه‌ی** اوست.

۳) در آثار خویش زندگی اشراف‌زادگان را با عشقی سرشار به واقعیّت به تصویر می‌کشد.

۴) **قلب مغرب**، آواز شهر، راه‌های سرنوشت، **اختیارات**، چرخ و فلک از مهم‌ترین آثار او هستند.

۷- (۴) «سیّدحسن حسینی» از شاعران انقلاب اسلامی‌ست. او نخستین مجموعه‌ی شعر خود را با نام «**هم‌صدا با حلق اسماعیل**» در سال ۱۳۶۳ به چاپ رساند. «**براده‌ها**»، «**حمّام روح**» (ترجمه) و «بیدل، سپهری و سبک هندی» از آثار دیگر اوست. دفتر شعر «گنجشک و جبرئیل»، مجموعه‌ی سروده‌های عاشورایی وی در قالب شعر «**سپید**» است.

به نام «سیّدحسن حسینی»، آثار و ترجمه‌های او بارها در آزمون‌های سراسری گاج اشاره شده است. دفعات تکرار هر کدام:

هم‌صدا با حلق اسماعیل: ۸ بار / گنجشک و جبرئیل: ۹ بار / براده‌ها: ۳ بار / حمّام روح: ۴ بار

۸- (۲) **نام پدیدآورندگان آثار:**

بدایع‌الوقایع: محمود واصفی / **فرار از مدرسه** (شرح حال امام محمّد غزّالی): عبدالحسین زرّین‌کوب / **چشمه**: محمّدعلی اسلامی ندوشن (**مثل چشمه مثل رود**: قیصر امین‌پور)

هر ۹ اثر نام‌برده در این سؤال، در آزمون‌های سراسری گاج مورد سؤال بوده‌اند. دفعات تکرار هر کدام:

انه اید: ۵ بار / برگ‌هایی در آغوش باد: ۸ بار / کشف‌المحجوب: ۶ بار / بدایع‌الوقایع: ۴ بار / فرار از مدرسه: ۸ بار / چشمه: ۷ بار / آزادی مجّسمه: ۵ بار / خمسة‌المتحیّرین: ۶ بار / اشعّة‌اللّمعات: عبدالرّحمان جامی

۹- (۴) **بررسی سایر گزینه‌ها:**

۱) بگذار (قرار بده) و بگذار (رها کن) ۲) دام (جانور وحشی غیردرنده، متضادّ «دد») و دام (تله، اسباب صید)

۳) داد (حق) و داد (فعل)

دقّت کنیم: «بـ» در فعل «بداد» تکواژ تصریفی‌ست و جزء ساختمان واژه به‌شمار نمی‌رود.

بسامد آرایه‌ی «جناس» در آزمون‌های سراسری گاج:

آرایه‌ی «جناس» به‌طور کلّی: ۴۳ بار / جناس تام: ۱۷ بار / جناس تام با واژه‌های مورد سؤال: داد: ۴ بار / دام: ۱ بار

به این نمونه از جناس تام با واژه‌ی «داد» در آزمون‌های سراسری گاج که با جناس موجود در گزینه‌ی (۳) از سؤال ۹ کنکور سراسری مطابق است، دقّت کنید:

در همه‌ی گزینه‌ها آرایه‌ی «جناس تام» وجود دارد، به‌جز ..... . *سال سوم ـ آزمون ۸ ـ ۹۰*

۳) **داد** عدل و **داد داد** از آن میان نوشیروان زآن به دو گیتی مر او را شاد شد روشن‌روان

۱۰- (۱) **کنایه**: دست در دامنِ کسی زدن: کنایه از متوسّل شدن به او / **جناس**: دست و دوست (جناس ناقص) / **استعاره**: اهرمنان: استعاره از انسان‌های ناپاک و پلید / **تضاد**: دوست ≠ دشمن

آرایه‌های مطرح در این سؤال و جزئیّات تکرار آن‌ها در آزمون‌های سراسری گاج:

کنایه: ۹۰ بار (**دست در دامنِ ... زدن: ۷ بار**) / جناس: ۴۳ بار (**دست و دوست: ۴ بار**) / استعاره: ۹۷ بار / تضاد: ۵۱ بار (**دوست و دشمن: ۵ بار**)

۱۱- (۳) **استعاره (بیت «ب»)**: آهو: استعاره از معشوق / **تشبیه (بیت «الف»)**: کیمیای کفر و دین: تشبیه کفر و دین به کیمیا

مشبّه مشبّه‌به

توجّه: هم‌چنین در این بیت، تشبیهی پنهانی میان «رخ» و «دین» و نیز «کفر» و «زلف» وجود دارد.

حس‌آمیزی (بیت «هـ»): شنیدن بو (آمیزش دو حسّ شنوایی و بویایی)

اسلوب معادله (بیت «د»): دل / نگار شوخ و شنگ / به دست افتادن = آتش / طفل بازیگوش / به چنگ افتادن
۱ ۲ ۳ ۱ ۲ ۳

جناس تام (بیت «ج»): شیرین (دل‌پذیر) و شیرین (دختر پادشاه ارمنستان و معشوقه‌ی خسرو و فرهاد)

خطای علمی سؤال: حقیقت این است که در بیت «ج» برخلاف نظر طرّاح سؤال، میان «شیرین» در مصراع اوّل و دوم «جناس تام» وجود ندارد؛ زیرا جناس رابطه‌ای‌ست میان دو «واژه»، امّا در این مورد مسلّماً با دو «واژه» روبه‌رو نیستیم، بلکه «شیرین» در مصراع اوّل، بخشی‌ست از واژه‌ی مرکّبِ «شیرین‌دهن»؛ بنابراین، نمی‌توانیم آن را از ساختمان این واژه بیرون بکشیم و به زور (!) میان آن و «شیرین» در مصراع دوم «جناس تام» دست و پا کنیم! این اشتباهی‌ست که در سال‌های اخیر ابتدا طرّاحان آزمون دانشگاه آزاد مرتکب شدند و سپس طرّاحان کنکور سراسری هم از آن استقبال کردند!

آرایه‌های مطرح در این سؤال و جزئیّات تکرار آن‌ها در آزمون‌های سراسری گاج:

استعاره: ۹۷ بار (**آهو استعاره از معشوق: ۲ بار**) / تشبیه: ۱۲۰ بار (**تشبیه رخ به دین: ۲ بار؛ تشبیه زلف به کفر: ۲ بار**) / حس‌آمیزی: ۳۰ بار (**شنیدن بو: ۷ بار**) / اسلوب‌معادله: ۴۳ بار / جناس تام: ۱۷ بار (**شیرین: ۵ بار**)

۱۲- (۳) **واژه‌های مشتق:** شرافتمندی (شرافت + مند + ی) / ستمگری (ستم + گر + ی) / اهمّیّت (اهم + یّت) / آزادگی (آزاد + ه + [گ] ی) / فردوسی (فردوس + ی) [۵ واژه]

واژه‌ی مرکّب: شاهنامه (شاه + نامه) [۱ واژه]

واژه‌های مشتق ـ مرکّب: میهن‌دوستی (میهن + دوست + ی) / سرکشی (سر + کش + ی) / برابر (بر + ا + بر) / جانبازی (جان + باز + ی)/ رادمردی (راد + مرد + ی) / سراسر (سر + ا + سر) [۶ واژه]

همه‌ی واژه‌های مهمّ متن سؤال، تاکنون در آزمون‌های سراسری گاج مورد تأکید بوده‌اند. دفعات تکرار هر کدام:

شرافتمندی: ۴ بار / میهن‌دوستی: ۱ بار / سرکشی: ۱ بار / برابر: ۱۴ بار / ستمگری: ۷ بار / جانبازی: ۱ بار / رادمردی: ۲ بار / آزادگی: ۲ بار / سراسر: ۱۲ بار / شاهنامه: ۷ بار / فردوسی: ۲ بار

۱۳- (۳) هیچ‌کاره: هیچ (صفت) + کار (اسم) + ه (وند) / هزارساله: هزار (صفت) + سال (اسم) + ه (وند) / سه‌پایه: سه (صفت) + پا (اسم) + [یـ] ه (وند)

بررسی ساختمان سایر واژه‌ها:

نوآموزی: نو (صفت) + آموز (بن) + ی (وند) / چهارراه: چهار (صفت) + راه (اسم) / تازه‌وارد: تازه (صفت) + وارد (اسم) / رنگین‌کمان: رنگ (اسم) + ین (وند) + کمان (اسم) / سرخگون: سرخ (صفت) + گون (وند) / دادگستری: داد (اسم) + گستر (بن) + ی (وند) / دورافتاده: دور (صفت) + افتاد (بن) + ه (وند)

۱۴- (۲) به انتظار دمیدن آخرین سپیده‌ی زندگی و افتخارآمیزترین روز عمر نشسته بودند. صوت قرآنشان روح‌نواز ملکوتیان بود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) قرآن می‌خواندند.

می‌گفتند.

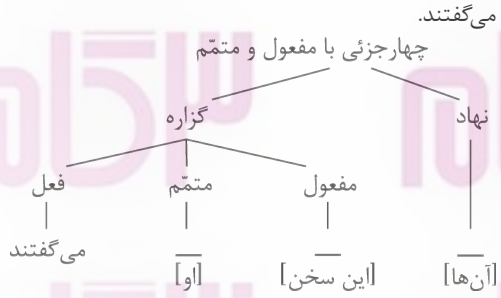

ما نسبت به تو وفادار بودیم.

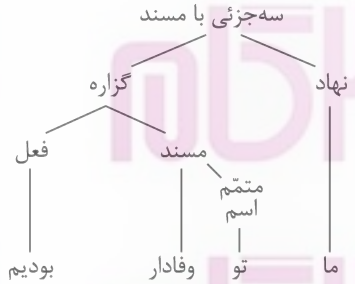

در برابر تو جان خود را فدا خواهیم کرد.

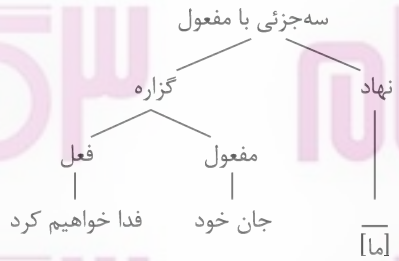

۳) در برابر آفریدگار هستی و عظمت آفرینش، برای آخرین بار چهره به خاک ساییدند.

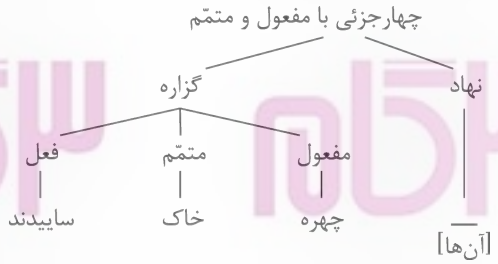

هم‌چون زمزمه‌ی زنبوران کندو در ذکر خدا غرق شدند.

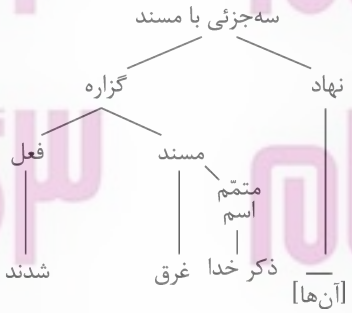

۴) کم‌کم بوته‌های خار در کنار و گوشه‌ی دشت سایه می‌انداختند.

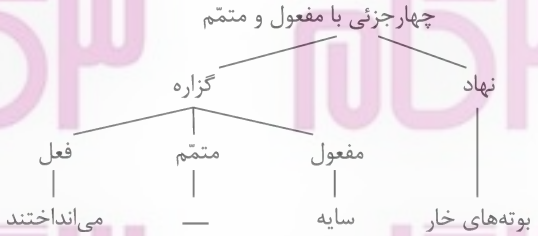

فروغ بی‌رنگ مهتاب به آرامی پهن می‌گشت.

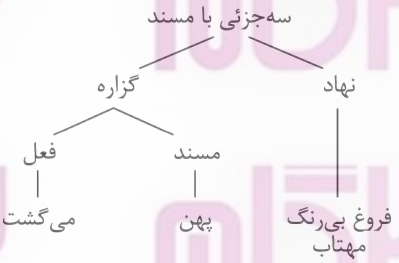

خاک‌های غم‌آلود بیش‌تر روشنی را به خود می‌گرفتند (جذب می‌کردند).

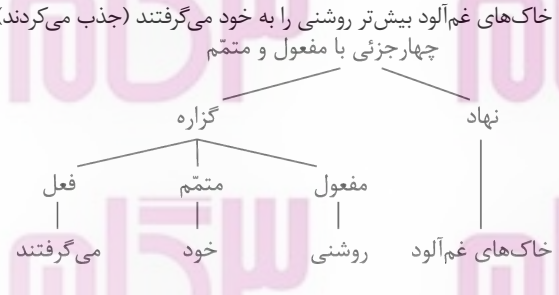

خطای علمی سؤال: الف ـ در گزینه‌ی (۴) طرّاح سؤال، حرف اضافه را طوری در جمله به کار برده که نمی‌توان «کنار و گوشه» را متمّم فعل دانست، بلکه متمّم فعل در این جمله، چیزی مثل «زمین» است که حذف شده.

ب ـ براساس نظر کتاب درسی که ترکیبات کنایی را ـ از هر نوع که باشند ـ «فعل مرکّب» و روی هم «یک واژه» به‌شمار می‌آورد، قطعاً و یقیناً این سؤال همراه با همه‌ی گزینه‌های آن که در نهایت بی‌دقّتی طرح شده‌اند، نادرست است. در گزینه‌ی (۳) ترکیبات کنایی «چهره به خاک ساییدن» و «غرق شدن» فعل مرکّب‌اند و در گزینه‌ی (۴) فعل مرکّب عبارت است از «سایه انداختن»؛ ساختمان فعلی «به خود گرفتن» هم بسیار به فعل‌های مرکّب نزدیک و طرح سؤال از آن غیرعلمی‌ست، هرچند ما با توجّه به ظاهربینیِ طرّاحان کنکور، ساختمان آن را به‌صورت فعلی «گذرا به مفعول و متمّم» نشان دادیم. با این توصیف، بدون شک در گزینه‌ی درست هم، طرّاحان سؤال بدون توجّه به ترکیب کنایی «در انتظار نشستن»، «نشستن» را فعلِ ناگذرِ جمله تصوّر کرده است.

ج- بماند که در گزینه‌ی (۱) نیز آوردن عبارت «ای کتاب مقدّس!» که به روایتی می‌توان آن را یک «جمله» به‌شمار آورد، نمونه‌ای از اشتباهات فاحش در طرح سؤال از موضوعات اختلافی و خارج از کتاب است.

۱۵- (۴) اعتمادم: اعتمادِ من / امیدم: امیدِ من

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) ز عفوم مکن ناامید: ز عفو، ناامیدم مکن!

۲) به فضل خودم دست گیر: به فضل خود دستم [را] گیر!

۳) که هیچم فعال پسندیده نیست: که هیچ فعالم پسندیده نیست.

خطای علمی سؤال: شرح گزینه‌ی (۳) را فقط بر اساس تصوّر طرّاح سؤال نوشتیم! امّا حقیقت این است که در این گزینه هم جابه‌جایی ضمیر وجود ندارد. باز هم ناآشنایی طرّاحان با زبان سعدی موجب بدفهمی بیت شده است. «هیچم فعال پسندیده نیست» یعنی «هیچ فعالِ (کارهایِ) پسندیده‌ای ندارم»، نه این‌که «هیچ فعالم پسندیده نیست»؛ در این مورد، ضمیر به همراه فعل اسنادی، روی هم به‌صورت فعل «داشتن» ترجمه می‌شوند و درست نیست آن را مصداق جابه‌جایی ضمیر بدانیم.

نمونه‌هایی مهم از «جابه‌جایی ضمیر» در آزمون‌های سراسری گاج:

* در همه‌ی گزینه‌ها «جابه‌جایی ضمیر» موجب پدیدآمدن شیوه‌ی بلاغی شده است، به‌جز ..... . *پیش‌دانشگاهی - آزمون ۷ - سال ۹۰*

۱) با دل سنگینت آیا هیچ درگیرد شبی / آه آتشناک و سوز سینه‌ی شبگیر ما

۲) **هزار دشمنم ار می‌کنند قصد هلاک** / گرم تو دوستی، از دشمنان ندارم باک

۳) باغبانا! ز خزان بی‌خبرت می‌بینم / آه از آن روز که **بادت گل رعنا ببرد**

۴) مرغ بهشت بودم و **افتادمت به دام** / امّا تو طفل بودی و از دست دادی‌ام

* در همه‌ی گزینه‌ها جابه‌جایی ضمیر متّصل موجب پدید آمدن شیوه‌ی بلاغی شده است، به‌جز ..... . *پیش‌دانشگاهی - آزمون ۱۱ - سال ۹۰*

۱) **گر کندم قصد جان** دریغ ندارم / کام من آمد چو کام دوست روا شد

۲) **رود اشکم گر گریبان گیردم** از دست تو / دامنت گیرم گهی و انصاف جان بستانمت

۳) چون موج از کشاکش این بحر نیلگون / فرصت نیافتم که بگیرم عنان خویش

۴) می‌نرود از دلم ارادت خسرو / **گر رودم جان** هزار بار ز پیکر

* در همه‌ی گزینه‌ها جابه‌جایی ضمیر متّصل موجب پدیدآمدن شیوه‌ی بلاغی شده است، به‌جز ..... . *سال سوم - آزمون ۱۱ - ۹۰*

۱) **مهرم به لب** نه از قدح می که هیچ‌کس / ز ابنای این دیار نیرزد به گفت‌وگوی

۲) ور در سر آن **زلف پریشان رودم دل** / از بهر دل خسته پریشان نتوان بود

۳) **شتاب می‌کندم عمر**، در فراق مکوش / تو را که از پس عمری بدیده‌ام، مشتاب

۴) شوم به راه تو خاک و در این غمم که مبادا / صبا غبار غم‌آلود من به کوی تو آرد

* در همه‌ی ابیات به‌جز بیت ..... اجزای جمله به شیوه‌ی بلاغی بیان شده است. *پیش‌دانشگاهی - آزمون ۱۶ - سال ۹۰*

۱) ما می‌خوریم دم به دم از اشک جام خون / تا بر لب آن صنم می گلگون گرفته است

۲) گفتم به خط تو جانب ما را گیر / آن هم طرف روی نکوی تو گرفت

۳) سیل ملامت رسید، کوه غم از جا ببرد / صبح قیامت دمید، وین شب هجران نرفت

۴) **شوق تو ام باز گریبان گرفت** / اشک دوان آمد و دامان گرفت

۱۶- (۴) دگرگونی‌های پی‌درپی سیاسی، روابط اجتماعی و فرهنگی، ورود عناصری تازه در قلمرو اندیشه، آشنایی با مکتب‌های فکری و ادبی اروپا،

نشانه‌ی جمع، صفت، صفت، صفت، صفت، مضاف‌الیه، نشانه‌ی نکره، صفت، مضاف‌الیه، نشانه‌ی جمع، صفت، صفت، مضاف‌الیه

زمینه‌ساز تحوّلاتی در جامعه‌ی ایرانی شد که تأثیر آن‌ها را در نوشته‌های منثور، با نثرهای ساده‌ی داستانی، به‌ویژه داستان‌های کوتاه

مضاف‌الیه، نشانه‌ی جمع، نشانه‌ی نکره، صفت، مضاف‌الیه، نشانه‌ی جمع، نشانه‌ی جمع، صفت، صفت، صفت، نشانه‌ی جمع، صفت

جمال‌زاده و طنز پرتحرّک و مردمی دهخدا شاهد هستیم. (۳۰ وابسته‌ی پسین)

مضاف‌الیه، صفت، صفت، مضاف‌الیه

۱۷- (۴) **مفهوم گزینه‌ی (۴):** مدارا و نفی «دشمن‌دوستی»

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: دعوت به سازش و مدارا

خطای علمی سؤال: گزینه‌ی (۴) انتخاب مبهم و سردرگم طرّاح سؤال است. برخلاف نظر طرّاح، این گزینه هم، به تعبیری می‌تواند با سایر ابیات هم‌مفهوم باشد؛ به هر حال، با توجّه به تناسبِ روشنِ سه گزینه‌ی اوّل، ناچار گزینه‌ی (۴) را باید پاسخ مناسب‌تر دانست.

مفهوم «سازگاری و مدارا» و دو نمونه از آن در آزمون‌های سراسری گاج:

* کدام گزینه به مفهوم «دعوت به آشتی‌جویی و مدارا» اشاره ندارد؟ *پیش‌دانشگاهی ـ آزمون ۱۷ ـ سال ۸۹*

۱) چو کاری برآید به لطف و خوشی / چه حاجت به تندیّ و گردن‌کشی؟

۲) به نرمی ز دشمن توان کرد دوست / چو با دوست سختی کنی دشمن اوست

۳) ایمن ز دشمنیم که با دشمنیم دوست / بنیان زندگی به مدارا گذاشتیم

۴) مبخشای بر هر کجا ظالمی‌ست / که رحمت بر او جور بر عالمی‌ست

* کدام گزینه با آیه‌ی شریفه‌ی (اِذهبا اِلیٰ فرعونَ اِنّهُ طَغیٰ فَقُولا لَهُ قَوْلاً لَیّناً) تناسب معنایی دارد؟ *پیش‌دانشگاهی ـ آزمون ۱۶ ـ سال ۹۰*

۳) ز سنگ خاره دم تیغ زود برگردد / به هر که با تو کند دشمنی، مدارا کن

۱۸- (۳) **مفهوم گزینه‌ی (۳):** رنج جدایی و دست نیافتن به معشوق

مفهوم مشترک عبارت سؤال و سایر گزینه‌ها: مرگ ظاهری!

خطای علمی سؤال: عبارت سؤال درباره‌ی تظاهر به مردن و مفهوم آن «نقش تظاهر در رهایی از گرفتاری و رسیدن به مقصود» است، امّا گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴) به روشنی می‌گویند که «نفی وجود مادّی موجب زندگی ابدی‌ست» و این مفهومی‌ست کاملاً عرفانی!

منظور از «مرگ» در صورت سؤال، «مرگ ظاهری» و در گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴)، «نفی وجود مادّی»ست؛ بنابراین، طرّاح سؤال متأسّفانه نه از عبارت سؤال و نه از گزینه‌ها درک درستی نداشته و برای یافتن تناسب معنایی، تنها به دنبال واژه‌ی «مرگ» و شکل‌های مختلف فعل «مردن» بوده است.

۱۹- (۱) **مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۱):** کسی که به حقیقتی ارزشمند برسد، خود را با دل‌بستگی‌های کوچک و بی‌ارزش مشغول نمی‌کند.

بررسی مفهوم سایر گزینه‌ها:

۲) تناسب با هم‌جنس / بازگشت به اصل

۳) ناچیزی هدیه‌ی عاشق در پیشگاه معشوق

۴) استغنای (بی‌نیازیِ) معشوق از عاشق

۲۰- (۳) ششمین وادی از هفت وادی عرفان «وادی حیرت» نامیده می‌شود. برای تشخیص گزینه‌ی درست، کافی‌ست به واژه‌ی «توحید» که نام وادی قبلی‌ست توجّه کنید. عطّار نیشابوری در پایان وادی پنجم ـ که وادی توحید باشد ـ وادی ششم (حیرت) را این‌طور معرّفی می‌کند:

«بعد از این وادیّ حیرت آیدت / کار دایم درد و حسرت آیدت

مرد حیران چون رسد این جایگاه / در تحیّر مانده و گم کرده راه

هرچه زد توحید بر جانش رقم / جمله گم گردد از او گم نیز هم!»

معنی ابیات: بعد از این وادی (وادی توحید)، وادی «حیرت» پیش روی توست و کار تو [در این مرحله] درد و حسرت همیشگی در عشق است. انسان حیرت‌زده چون به این وادی می‌رسد، سرگردان می‌ماند و راه را گم می‌کند. هرچه توحید [در مرحله‌ی قبل] بر جان او (سالک) نگاشته بود، همه از او گرفته می‌شود، به طوری که خودِ «حیرت» هم در این وادی حیران و سرگردان می‌شود!

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) عین وادیّ فراموشی بود / لنگی و کرّی و بی‌هوشی بود : وادی هفتم (فقر و غنا)

۲) گر بسی بینی عدد گر اندکی / آن یکی باشد در این ره در یکی : وادی پنجم (توحید)

۴) گر در این دریا هزاران جان فتاد / شبنمی در بحر بی‌پایان فتاد : وادی چهارم (استغنا)

۲۱- (۱) **مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۱):** ضرورت باقی گذاشتن نام نیک از خود

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۲) توقّع نابجای نیکی از دیگران در برابر اعمال بد خود

۳) ترجیح نیکی باطنی بر نیکی ظاهری

۴) توأم بودن غم و شادی

۲۲- (۳) **مفهوم مشترک عبارت سؤال و گزینه‌ی (۳)**: راضی بودن به شرایط ناگوار و رنج‌آور

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۱) هر پدیده‌ای بر اساس سرشتی که طبق آن پرورده شده عمل می‌کند.

۲) تهی‌دستی مایه‌ی تنفّر و آزار ممدوح / معشوق است.

۴) وصال در گرو توانگری عاشق است.

بسامد مفهوم «پرهیز وارستگان از هم‌نشینی با دنیاپرستان» در آزمون‌های سراسری گاج: ۵ بار / نمونه‌ای از این مفهوم:

* کدام گزینه با مفهوم عبارت زیر تناسب معنایی کم‌تری دارد؟ *پیش‌دانشگاهی ـ آزمون ۱۱ ـ سال ۸۹*

«زندگی خود او (مولانا) با قناعت و گاه با قرض می‌گذشت، امّا این فقر اختیاری را بر مکنت و تجمّل رایج در دستگاه صدرالدّین شیخ‌الاسلام ترجیح می‌داد و از آن هیچ گونه ناخرسندی نشان نمی‌داد.»

۱) دولت آن باشد که حق را بنده‌فرمانی کنی / بر سریر فقر بنشینیّ و سلطانی کنی

۲) آنان که دم ز دولت فقر و فنا زنند / بر پادشاهی دو جهان پشت‌پا زنند

۳) دولت فقر خدایا به من ارزانی دار / کاین کرامت سبب حشمت و تمکین من است

۴) تا رسم غنی غیر دل‌آزاری نیست / از بهر فقیر چاره جز زاری نیست

۲۳- (۲) **مفهوم گزینه‌ی (۲)**: ضرورت تربیت و تحمّل سختی‌ها برای رسیدن به پختگی

مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: حال عاشق را تنها عاشق درک می‌کند.

مفهوم «تقابل پختگی و خامی» ۱۴ بار در آزمون‌های سراسری گاج مورد سؤال بوده است. این دو نمونه را ببینید:

* کدام گزینه با بیت «محرم این هوش جز بی‌هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست» قرابت معنایی کم‌تری دارد؟ *پیش‌دانشگاهی ـ آزمون ۸ ـ سال ۸۹*

۱) به زخم‌خورده حکایت کنم ز دست جراحت / که تن‌درست ملامت کند چو من بخروشم

۲) شب فراق که داند که تا سحر چند است؟! / مگر کسی که به زندان عشق در بند است

۳) دردی‌ست درد عشق که درمان‌پذیر نیست / از جان گزیر هست و ز جانان گزیر نیست

۴) حدیث عشق نداند کسی که در همه عمر / به سر نکوفته باشد در سرایی را

* کدام‌گزینه با بیت زیر تناسب معنایی کم‌تری دارد؟ *سال سوم ـ آزمون ۸ ـ سال ۹۰*

«هر کاو شراب فرقت روزی چشیده باشد / داند که سخت باشد قطع امیدواران»

۱) به زخم‌خورده حکایت کنم ز دست جراحت / که تن‌درست ملامت کند چو من بخروشم

۲) شب فراق که داند تا سحر چند است؟! / مگر کسی که به زندان عشق در بند است

۳) دلی کاو کشته‌ی عشق است زنده‌ست / کسی کاو مرده‌ی درد است مرده‌ست

۴) حدیث عشق نداند کسی که در همه عمر / به سر نکوفته باشد در سرایی را

۲۴- (۴) **مفهوم گزینه‌ی (۴)**: نکوهش دل‌بستگی به دنیا

مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: تقابل عشق و عقل

دقّت کنیم: در گزینه‌ی (۴) مرجع ضمیر «او» با توجّه به بیت پیش از آن در دیوان ناصر خسرو، «دنیا»ست:

دیوی‌ست جهان صعب و فریبنده؛ مر او را / هشیار و خردمند نجُسته‌ست همانا

گر هیچ خرد داری و هشیاری و بیدار / چون مست مرو بر اثر او به تمنّا

۲۵- (۱) **مفهوم گزینه‌ی (۱)**: راضی بودن به کم‌ترین بهره‌مندی، حتّی به پیامی از معشوق

مفهوم مشترک عبارت سؤال و سایر گزینه‌ها: قناعت و مناعت طبع (بلندنظری)

دقّت کنیم: وجود واژه‌ی «قناعت» در عبارات سؤال، گمراه‌کننده است و این مسئله البتّه نه نشانه‌ی نکته‌ی انحرافی سؤال و زیرکی طرّاح، بلکه نشانه‌ی ناآشنایی ایشان با عبارات چندمفهومی و لزوم پرهیز از آن‌ها در طرّاحی سؤال است.

خطای علمی سؤال: الف) مسئله‌ی «تحریف» در آزمون‌های سراسری ـ چنان‌که در مورد سؤالات املای متنی شرح داده شد ـ جایگاه ویژه‌ای دارد! امّا عجیب‌ترین و به یادماندنی‌ترینِ این تحریف‌ها در نمونه‌های شعری اتّفاق افتاده‌اند. ناآشنایی با زبان شعر و بی‌خبری از نمونه‌های شعریِ عالی برای موضوعاتِ آرایه و قرابت معنایی، موجب شده طرّاح سؤال گاهی برای تحمیل یک مفهوم به بیت، گاهی برای دست و پا کردن جناس تام و ناقص و گاهی هم بدون هیچ دلیلی، در برخی بیت‌ها یک یا چند واژه را به دل‌خواه تغییر دهد! این تغییر هیچ ارتباطی به احتمال بدخوانیِ بیت یا وجود نسخه بدل‌های متعدّد برای یک بیت ندارد. وسعت این تحریف به حدّی‌ست که گاهی مصراع اوّل یک بیت، سروده‌ی یک شاعر و مصراع دوم سروده‌ی شاعری دیگر است!!!

در گزینه‌ی (۲) از این پرسش نیز حذف «و» بین «آز» و «فزونی» در مصراع دوم، موجب تولید ترکیب حشوآمیزی به نام «آزِ فزونی» شده است!

ب) یکی از معانی «با» در زبان فارسی «آش» است و این «با» همان است که در نام غذاهایی مانند «شوربا» به چشم می‌خورد. از آن‌جا که داوطلبان این واژه را در کتاب‌های درسی خود نمی‌بینند، طرّاح سؤال سعی کرده با آوردن معنیِ واژه در پایان گزینه‌ی (۴) مشکل بیت را حل کند؛ غافل از این‌که، «با» با توجّه به مفهوم بیت، معنی بسیار مرفّه و تشریفاتی دارد. «با در با» هم، مانند «باغ در باغ» و «خوان در خوان» به کنایه یعنی «سرشار از ناز و نعمت»؛ درحالی‌که امروز «آش» نماد ناز و نعمت محسوب نمی‌شود، چه برسد به «آش در آش»!!!

آش در میان ایرانیانِ امروز، نوعی خوراک محلّی، مناسبتی، حاضری و «دورِ همی» (!) به‌شمار می‌آید و به هیچ‌وجه کاربرد تشریفاتی ندارد؛ بلکه برعکس، در مواردی نماد بی‌ارزشی و بی‌کیفیّتی‌ست و به همین معنی هم در ترکیب «آش‌خور» به معنی کنایی «سرباز» به‌کار می‌رود!!!

زبان عربی

۲۶- (۴) **کلمات کلیدی:** یُحاسِبُ ـ علی کثرتهم ـ یَرْزُقُهُمْ

مقایسه‌ی کلیدها در گزینه‌ها:

«یُحاسِبُ: محاسبه می‌کند»، فعل مضارع معلوم از باب «مُفاعَلة» است، نه اسم فاعل که معادل عربی آن «مُحاسِب: حسابرس». [رد سایر گزینه‌ها]

«علی کثرتهم: با وجود بسیار بودن تعداد آن‌ها» [رد سایر گزینه‌ها]

«یَرْزُقُهُمْ: آن‌ها را روزی می‌دهد»، فعل «یَرْزُقُ» فعل مضارع معلوم است نه مضارع مجهول. [رد گزینه‌ی (۳)]

۲۷- (۲) **کلمات کلیدی:** شعرتُ ـ یُقهقه ـ یسخر منّي ـ عصیاني ربّي

مقایسه‌ی کلیدها در گزینه‌ها:

«شَعرتُ: احساس کردم»، فعل ماضی است نه فعل مضارع. [رد گزینه‌ی (۳)]

ضمناً در گزینه‌ی (۱) فعل «شَعرتُ» اصلاً ترجمه نشده است.

«یُقَهْقِهُ: قهقهه می‌زند»، فعل مضارع رباعی مجرّد است نه فعل ماضی؛ و صیغه‌ی «للغائب» است. [رد سایر گزینه‌ها]

«یَسْخر منّي: مرا مسخره می‌کند»، فعل مضارع است نه فعل ماضی؛ و نیز صیغه‌ی «للغائب» است. [رد گزینه‌های (۱) و (۳)]

«عصیاني رَبّي: نافرمانی از پروردگارم»، «عصیاني» ترکیب اضافی است نه فعل. [رد گزینه‌های (۱) و (۳)]

۲۸- (۱) **کلمات کلیدی:** قد تَعَلَّمْتُ ـ أن لا أعجل ـ معاتبة ـ ذَنْب

مقایسه‌ی کلیدها در گزینه‌ها:

«قَدْ تَعَلَّمْتُ: یاد گرفته‌ام»، معادل فعل ماضی نقلی فارسی و صیغه‌ی متکلّم وحده است. [رد سایر گزینه‌ها]

«أن لا أعجلَ: که ... عجله نکنم»، فعل مضارع منصوب معادل مضارع التزامی ترجمه می‌شود. [رد سایر گزینه‌ها]

«معاتبة: سرزنش کردن» [رد گزینه‌های (۲) و (۳)]

«ذَنْبٍ: گناهی»، اوّلاً: مفرد است. [رد گزینه‌ی (۲)] ثانیاً: نکره است و به‌صورت ترکیب اضافی نیامده است. [رد سایر گزینه‌ها]

مشابه تست ۲۹ پیش‌دانشگاهی عمومی انسانی ـ آزمون ۶ و تست ۱۵۸ آزمون ۹ پیش‌دانشگاهی اختصاصی انسانی ـ سال ۸۹

۲۹- (۱) **ترجمه‌ی صحیح سایر گزینه‌ها:**

۲) فعل «نشاهدُ» مضارع و معلوم و در صیغه‌ی متکلم مع‌الغیر است. و نیز «أمّ» مفرد است نه جمع. «پس اخلاقیاتی که ما آن را خارج خانه مشاهده می‌کنیم، نتیجه‌ی تربیت مادر است».

۳) کلمه‌ی «الحقیقیّ» صفت «إصلاح» است که مضاف‌الیه «المجتمع» موصوف و صفت را از یک‌دیگر جدا کرده است. «به همین خاطر معتقدیم که اصلاح حقیقی جامعه بر زن متمرکز می‌باشد».

۴) «الأخری» صفت «مسؤولیات» است نه صفت «المرأة». «و از مسئولیت‌های دیگر زن مشارکتش در خدمات اجتماعی است.»

۳۰- (۱) «لمّا» بر سر فعل ماضی مفعول‌فیه است پس در این‌جا فعل را منفی نمی‌کند؛ «هذا السؤال» معرفه است به‌صورت «این سؤال» ترجمه می‌شود. ضمناً «یشغل» با توجه به فعل جمله‌ی قبل (کنتُ) که فعل ماضی است، به‌صورت ماضی استمراری ترجمه می‌شود.

ترجمه‌ی صحیح گزینه‌ی (۱): «زمانی‌که طفلی بودم پیوسته این سؤال فکر مرا مشغول می‌کرد.»

۳۱- (۲) **ترجمه‌ی سؤال:** «همانا سخن‌چینی (بذر) کینه می‌کارد.» گزینه‌ی (۲) از نظر مفهوم به این سؤال نزدیک‌تر است.

ترجمه‌ی گزینه‌ها:

۱) «انسان سخن‌چین چه بد است، زیرا او تو را از دوستانت دور می‌کند.»

۲) «بدگویی چه زشت است! همانا آن بذرهای کینه را میان مردم می‌پراکند.»

توجّه: مفهوم گزینه‌ی (۴) نیز به‌صورت سؤال نزدیک است زیرا در آن گفته شده اختلاف بین دو نفر به آتشی می‌ماند که سخن‌چین هیزم این آتش را بیش‌تر می‌کند یعنی بذر کینه و تفرقه را میان آن دو نفر می‌پاشد؛ بنابراین این گزینه نیز می‌تواند گزینه‌ی صحیح باشد و نیز قابل ذکر است که در آزمون آزمایشی سنجش فروردین ۹۰ این بیت از نظر مفهومی معادل عبارت «إنّ النمیمة تزرع الضغینة» گرفته شده است.

مشابه تست ۲۸ سوم انسانی ـ آزمون ۲ ـ سال ۸۹

۳۲- (۳) **کلمات کلیدی:** فقط ... اجازه می‌دهد ـ به ناامیدی ـ قلبش ـ نفوذ کند

مقایسه‌ی کلیدها در گزینه‌ها:

«فقط ... اجازه می‌دهد: إنَّما یَسْمَحُ» [رد گزینه‌های (۲) و (۴)] «به ناامیدی: للیأس» [رد گزینه‌های (۱) و (۴)]

«قلبش: قلبه»؛ ترکیب اضافی است. [رد گزینه‌های (۱) و (۴)]

«نفوذ کند: أن یتسرّبَ»، اوّلاً: مضارع منصوب است. ثانیاً: معادل مضارع مثبت است. [رد گزینه‌ی (۲)]

مشابه تست ۸۲ ـ آزمون ۸ و تست ۷۶ ـ آزمون ۵ و تست ۷۶ ـ آزمون ۷ پیش‌دانشگاهی عمومی انسانی ـ سال ۹۰

مشابه تست ۱۷۰ آزمون ۱۶ پیش‌دانشگاهی اختصاصی انسانی سال ۹۰

۳۳- (۴) «نمی‌توانیم» مضارع منفی است و معادل آن «لا» به همراه فعل مضارع است. ضمناً «تکالیف درسیمان» ترکیب وصفی اضافی است و نیز دقت کنید «ی» در «مهمانی» علامت نکره نیست بلکه مصدری است، «حتّی» از ادات ناصبه و به معنای «تا، تا این‌که» استعمال می‌شود.

تعریب صحیح عبارت: «نَحْنُ لانقدرُ بسبب کثرة واجباتنا المدرسیّة أنْ نَذْهَبَ إلی الضِّیافةِ.»

ترجمه‌ی درک مطلب:

آیا تاکنون در طول سفر خود پرنده‌ای را دیده‌ای که بر روی کابلی (آن‌چه که برق از آن عبور می‌کند) بایستد، بدون این‌که خطری او را تهدید نماید؟ پس بسیار مشاهده می‌کنیم پرندگانی را که بر روی سیم‌های برق فرود می‌آیند اما آن‌ها دچار برق‌گرفتگی نمی‌شوند! چرا؟! انرژی برق از مراکز تولید از طریق دو کابل به منازل منتقل می‌شود که یکی از آن دو، الکترون‌ها را می‌آورد و دیگری آن‌ها را برمی‌گرداند، و برای این‌که پرنده دچار برق‌گرفتگی شود به ناچار باید با دو سیم در تماس باشد و یا با سیم نیروی برق و زمین درتماس باشد! پس به همین خاطر برای هر شخصی که بایستد در حالی که با زمین در تماس است، خطرناک است که با سیم‌های برق در تماس باشد، زیرا برق از سیم به زمین از بین بدنش عبور می‌کند!

۳۴- (۲) در متن گفته شده، که دو کابل مجزا وجود دارد که یکی الکترون‌ها را به مقصد حمل می‌کند و دیگری برمی‌گرداند، بنابراین گزینه‌ی (۲) «فاصله‌ای بین دو کابل وجود ندارد، بلکه آن دو به یک‌دیگر چسبیده‌اند!» از نظر مفهومی صحیح نیست.

ترجمه‌ی سایر گزینه‌ها:

۱) منبع کابل، کارخانه‌های تولید برق است!

۳) یکی از دو کابل الکترون‌های به‌کار رفته در مقصدها را بر می‌گرداند.

۴) زمانی‌که کفشی مناسب بپوشیم خطری ما را تهدید نمی‌کند در حالی‌که کابلی را که در آن برق است را لمس کنیم!

۳۵- (۳) در متن گفته شده تماس با کابل‌های برق برای کسی که در تماس با زمین است، خطرناک است، بنابراین نتیجه می‌گیریم زمین می‌تواند برق را منتقل کند.

ترجمه‌ی گزینه‌ها:

۱) پرندگان هیچ‌گاه دچار برق‌گرفتگی نمی‌شوند!
۲) دو کابل یک کار واحد را انجام می‌دهند!
۳) زمین می‌تواند برق را منتقل کند!
۴) انتقال برق با یک سیم ممکن است!

۳۶- (۲) اشتباه کدام است؟ «پرنده‌ای که بر روی کابل برقی می‌ایستد دچار برق‌گرفتگی نمی‌شود زیرا آن .....»

در متن گفته شده، اگر پرنده روی یک کابل برق بایستد دچار برق گرفتگی نمی‌شود، بنابراین گزینه‌ی (۲) «بر یک سیمی که در آن برق جریان دارد نمی‌ایستد» برای جای خالی مناسب نیست.

ترجمه‌ی گزینه‌ها:

۱) در این هنگام در تماس با زمین نمی‌باشد!
۲) بر کابلی که در آن برق است نمی‌ایستد!
۳) بر یک کابل می‌ایستد نه دو کابل!
۴) در آنِ واحد با دو کابل در تماس نمی‌باشد!

۳۷- (۱) موضوع اصلی متن بیان کارکرد کابل‌های برقی است هرچند که مابین مطلب در مورد گزینه‌های دیگر بحث کرده باشد.

ترجمه‌ی گزینه‌ها:

۱) بیان کیفیت عمل کابل‌های برق.
۲) بیان خطرات برق‌گرفتگی برای انسان و پرندگان.
۳) توضیح خطرات کابل‌های برقی.
۴) عدم اجازه به پرندگان که بر کابل‌ها بایستند.

۳۸- (۱) **حرکت‌گذاری کامل عبارت:** «تَنْتَقِلُ الطَّاقَةُ الكَهربائيّةُ مِن مَراكِزِ الإنتاجِ إلَى المَنازِلِ مِن خِلالِ سلكَينِ، أحَدُهُما يَحمِلُ الإلكتروناتِ!»

دلایل رد سایر گزینه‌ها:

۲) إلكتروناتَ ← إلكتروناتِ (مفعول و منصوب به اعراب فرعی کسره است، چون جمع مؤنث سالم می‌باشد.)
۳) تُنتقَلُ ← تَنتقِلُ (فعل لازم و معلوم از باب افتعال است.) / مراكزَ ← مراكزِ (مجرور به حرف جر است هرچند که غیرمنصرف است ولی به خاطر مضاف واقع شدن حرکت کسره را می‌پذیرد.)
۴) الطاقَةِ ← الطاقَةُ (فاعل و مرفوع است.)

۳۹- (۴) **حرکت‌گذاری کامل عبارت:** «مُخْطِرٌ عَلَى أيِّ شَخْصٍ يَقِفُ مُلامِساً الأرضَ أنْ يَلمُسَ أسلاكَ الكَهْرَباءِ!»

دلایل رد سایر گزینه‌ها:

۱) مَلامَساً ← مُلامِساً (اسم فاعل از ثلاثی مزید باب «مفاعلة» است.)
۲) يَقِفَ ← يَقِفُ (خالی از حروف ناصبه است بنابراین باید مرفوع باشد.) / يَلمُسَ ← يَلمُسُ (فعل مضارع منصوب به حرف ناصبه «أن» است.)
۳) شخصِ ← شخصٍ (دلیلی برای نپذیرفتن تنوین ندارد یعنی نه مضاف واقع شده و نه غیرمنصرف است ضمناً «ال» نیز ندارد.) / يَلمُسَ ← يَلمُسُ

۴۰- (۴) **دلایل رد سایر گزینه‌ها:**

۱) مبني للمجهول ← مبني للمعلوم / نائب فاعله ضمير «هو» المستتر ← فاعله «خطرٌ»
۲) بزيادة حرفين من باب تفعّل ← بزيادة حرف واحد من باب تفعيل
۳) لازم ← متعدٍّ / مبني للمجهول ← مبني للمعلوم / نائب فاعله «خطرٌ» الاسم الظاهر ← فاعله «خطرٌ» الاسم الظاهر

۴۱- (۳) **دلایل رد سایر گزینه‌ها:**

۱) مزيد ثلاثي من باب إفعال ← مجرّد ثلاثي / فاعله «شخص» ← فاعله ضمير «هو» المستتر
۲) متعدٍّ ← لازم
۴) مزيد ثلاثي من باب إفعال ← مجرّد ثلاثي

۴۲- (۱) **دلایل رد سایر گزینه‌ها:**

۲) مشتق و اسم مفعول ← مشتق و اسم فاعل
۳) تمييز نسبة و منصوب ← حال مفردة و منصوب
۴) مشتق و اسم مفعول ← مشتق و اسم فاعل / تمييز نسبة و منصوب ← حال مفردة و منصوب

۴۳- (۲) فعل مضارع «يَتَعاونْنَ» صیغه‌ی «للغائبات» است و دو صیغه‌ی فعل مضارع «للغائبات» و «للمخاطبات» همواره مبنی هستند.
ولی فعل‌های: «يَبْعَثْ ـ يُنْفِقُونَ ـ يُحِبُّونَ ـ يَتَّقي» معرب هستند.

۴۴- (۳) فعل «اِنْزَوَتْ» فعل ماضی لفیف مقرون است که حروف دوم و سوم آن علّه است. زوي (اِنْفَعَلَتْ): اِنْزَوَيَتْ ← اِنْزَوَاتْ ← اِنْزَوَتْ (اعلال به حذف)

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) أرِثَ (ورث: معتلّ و مثال)

۲) اِسْتَغْنِ (غني: معتلّ و ناقص)

۴) يَهْتَدُونَ (هدي: معتلّ و ناقص)

بنابراین فعل‌های بالا تنها یک حرف علّه دارند.

۴۵- (۲) **تذکّر مهم:** هرگاه اسم غیرمنصرف (الاسم الممنوع من الصرف) مضاف واقع شود یا این‌که «ال» بگیرد، در اعراب جرّ، حرکت کسره را می‌پذیرد:
مِنْ + أَقْرَبِ (مضاف و مجرور به حرف جرّ) + البيوتِ (مضاف‌الیه و مجرور) / أبعد (معطوف به «أقرب» است و چون مضاف واقع شده کسره می‌گیرد.)

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) إلی عُلماءَ (موصوف) عظماءَ (صفت)؛ «عُلماء» و «عُظماء» چون «الف» ممدود زائد دارند غیرمنصرف هستند هرچند کتاب درسی به آن اشاره‌ای نکرده است.

۳) بِمدارسَ و مشاهدَ (موصوف) خضراءَ (صفت)

۴) بِمصابيحَ (موصوف) جميلةٍ (صفت)حمراءَ

توجّه: در صورت سؤال خواسته شده گزینه‌ای را انتخاب کنید که دارای غیرمنصرفی باشد که کسره می‌پذیرد و این درحالی است که در گزینه‌ی (۱) نیز «فضائل» غیرمنصرف است و چون مضاف واقع شده پس کسره را می‌پذیرد و مجرور به حرف جر با اعراب اصلی است.
اما چون در این گزینه نیز غیرمنصرفی داریم که کسره قبول نکرده می‌توان با اغماض گزینه‌ی (۲) را پذیرفت.

۴۶- (۴) مضامينُ: مبتدا و مرفوع / ها: مضاف‌الیه و محلاً مجرور / عَذْبَةً: خبر و مرفوع / مفيدةً: معطوف و مرفوع به تبعیت / بالنّسبةِ: جارّ و مجرور / للطلّاب: جارّ و مجرور

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) في مكتبة: جارّ و مجرور شبه‌جمله، خبر مقدّم / كتبٌ: مبتدای مؤخّر

۲) هناك : ظرف یا مفعول فیه (للمکان) و منصوب محلاً و شبه‌جمله خبر مقدّم مرفوع محلاً / كتبٌ: مبتدای مؤخّر

۳) لَها: جارّ و مجرور، خبر مقدّم / أنواعٌ: مبتدای مؤخّر

مشابه تست ۴۵ پیش‌دانشگاهی عمومی انسانی ـ آزمون ۱۶ ـ سال ۹۰

۴۷- (۱) **بررسی سایر گزینه‌ها:**

۲) تَرْضَ ← تَرْضَي / تُحاوِلْ ← تُحاوِلي / تَستمرَّ ← تَسْتَمِرّي / فيها ← فيه (چون مرجع ضمیر «عمل» مذکّر می‌باشد ضمیر نیز باید مذکّر بیاید.)

۳) رَضِيتِ ← تَرْضَي / حَاوَلْتِ ← تُحاوِلي / تستمرَّ ← تَسْتَمِرّي

تذکّر: نباید زمان فعل تغییر کند یعنی مضارع به ماضی تبدیل شود.

۴) رَضِيتِ ← تَرْضَي / عملها ← عملك / حَاوَلْتِ ← تُحاوِلي / فيها ← فيه

مشابه تست ۵۰ سوم انسانی ـ آزمون ۳ ـ سال ۸۹

۴۸- (۳) اللَّيْلِ: مضاف‌الیه و مجرور / النّهار: معطوف و مجرور بالتبعيّة للمعطوف علیه «اللّيل»
ولی کلمات «اللَّيلَ، بَيْنَ، عِنْدَ» مفعول‌فیه و منصوب هستند.

مشابه تست ۴۷ ـ آزمون ۲ و تست‌های ۲۸ و ۴۷ ـ آزمون ۳ و تست ۴۷ ـ آزمون ۷ سوم انسانی و تست ۲۴۹ ـ آزمون ۱۱ پیش‌دانشگاهی اختصاصی انسانی و تست ۷۴ ـ آزمون ۱۴ و تست ۴۹ ـ آزمون ۱۸

۴۹- (۴) نُعَرِّفَ: فعل و فاعل آن ضمیر مستتر «نَحْنُ» / منتجاتِ: مفعول‌به و منصوب به کسره / نا: مضاف‌الیه و محلاً مجرور / الوطنیّةَ: نعت و منصوب

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) الناقلاتِ: مجرور به حرف جرّ «منعوت» / الکبیرة: نعت و مجرور به تبعیّت از «النّاقلاتِ»

۲) الأشجارِ: مضاف‌الیه و مجرور «منعوت» / الربیعیّةِ: نعت و مجرور به تبعیّت از «الأشجار»

۳) فئات: مضاف‌الیه و مجرور «منعوت» / الدّراسیّة: نعت و مجرور به تبعیت از «فئات» ــ أستاذات: مضاف‌الیه و مجرور «منعوت» / الفاضلات: نعت و مجرور

مشابه تست ۴۹ ـ آزمون ۱۶ و تست ۷۳ ـ آزمون ۵ پیش‌دانشگاهی عمومی انسانی و تست ۳۵ ـ آزمون ۱۵ دوم انسانی ـ سال ۹۰

۵۰- (۴) «وَ» در این گزینه واو عاطفه است:

«کارمند مشغول کارهایش بود و به سخنم اعتنا نکرد.»

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) «ای مادرم؛ چرا تو نگران هستی، به خدا سوگند من هیچ مشکلی ندارم.» (وَ: حرف جارّه و قسم)

۲) «این دانش‌آموز سخن معلّم را تصدیق کرد در حالی‌که به خوبی آن را نفهمیده بود.» (وَ: واو حالیه)

۳) «ای کودکم؛ شب از خانه خارج مشو در حالی‌که تنها هستی.» (وَ: واو حالیه)

مشابه تست ۴۴ ـ آزمون ۱۷ پیش‌دانشگاهی ـ سال ۹۰ و تست ۴۰ ـ آزمون ۷ سال سوم ـ سال ۹۰

فرهنگ و معارف اسلامی

۵۱- (۲) در پیوستگی **طولی**، هر نظام کوچک **در دل نظام بزرگ‌تر** قرار دارد و به عنوان عضوی در آن نظام عمل می‌کند؛ به گونه‌ای که هدف نظام یا جزء کوچک‌تر در خدمت و طول نظام بزرگ‌تر قرار دارد و آن نیز در خدمت جزء بزرگ‌تر تا به برترین و بزرگ‌ترین هدف برسد. بنابراین جمله‌ی «ترکیب مجموعه‌ای از اجزاء با حفظ رتبه» زمانی تحقق می‌یابد که مجموعه‌ی اجزاء هر کدام در یک رتبه‌ی جداگانه باشند و نسبت به دیگری در رتبه‌ی بالاتر یا پایین‌تر قرار گیرند و عبارت «حفظ رتبه» گویای مرتبه دار بودن اجزای مجموعه است که این همان ارتباط طولی است. در پیوستگی **عرضی**، نظام‌ها **در کنار یک‌دیگر** قرار دارند و جزئی از یک‌دیگر نیستند و برای رسیدن به هدفی با یک‌دیگر ارتباط و همکاری دارند. عکس جمله‌ی «تحقق بخشیدن به یک هدف با ترکیب مجموعه‌ای از اجزاء با حفظ رتبه» پیوستگی عرضی را رقم می‌زند. از دقت در تصویر کتاب در صفحه‌ی ۲۲ می‌بینیم که هر کدام از دستگاه‌ها از جمله **دستگاه تنفس** در بدن **ارتباط عرضی** دارد و **سلول** در بدن در دل نظام بزرگ‌تر از خود قرار دارد که با سایر بخش‌ها **ارتباط طولی** دارد. **(سال دوم ـ صفحه‌ی ۲۲)**

ارتباط عرضی دستگاه‌ها

ارتباط طولی دستگاه‌ها

البته این سؤال از نظر مفهومی دارای اشکال است زیرا رابطه‌ی طولی یا عرضی برای یک بخش یا شیء به تنهایی معنایی ندارد مثلاً نمی‌توان گفت که دستگاه تنفس به تنهایی دارای چه رابطه‌ای است؛ بلکه می‌توان رابطه‌ی دستگاه تنفس با دستگاه دیگری همچون دستگاه گوارش را بررسی کرد که از نوع عرضی است. به نظر می‌رسد طراح محترم تنها به علت این‌که در کتاب درسی دستگاه تنفس در شکل مربوط به رابطه‌ی عرضی آمده است، وجود دستگاه تنفس در بدن را بیان‌گر رابطه‌ی عرضی دانسته درحالی‌که اگر بخواهیم رابطه‌ی دستگاه تنفس و بدن را با هم بررسی کنیم، از آن‌جایی‌که دستگاه تنفس جزئی از بدن است، این رابطه از نوع طولی است نه عرضی.

پاسخ به این سؤال از دقت در مفهوم جملات درس امکان‌پذیر است.

مشابه تست ۸۹ آزمون ۱۰ و تست ۹۰ آزمون ۵

۵۲- (۳) آیات ۵۴ و ۵۵ سوره‌ی قمر می‌فرماید: «همانا پرهیزکاران در باغ‌ها و نهرها در جایگاه حق نزد فرمانروایی با اقتدارند.» طبق این آیات بالاترین جایگاه برای انسان، «مقام قرب وجودی» است که عبارت «عند ملیك مقتدر» حاکی از آن است. **(سال دوم ـ صفحه‌ی ۴۳)**

آیه‌ی ۱۶۹ سوره‌ی بقره می‌فرماید: «انّما یأمرکم بالسّوء و الفحشاء و ان تقولوا علی اللّه ما لاتعلمون، (شیطان) شما را به بدی و زشت کاری فرمان می‌دهد و این که درباره‌ی خدا آن‌چه را نمی‌دانید، بگویید.» عبارت «ان تقولوا علی اللّه ما لاتعلمون»، بیان‌گر «ناآگاهانه سخن گفتن درباره‌ی خداوند» است. **(سال دوم ـ صفحه‌ی ۴۵)**

پاسخ به بخش اول سؤال از دقت در اندیشه و تحقیق و قسمت دوم از دقت در ترجمه و مفهوم آیه امکان‌پذیر است.

مشابه تست ۸۷ آزمون ۷

۵۳- (۱) دو مورد از دلایلی که دانشمندان بر وجود بعد غیرمادی انسان ذکر کرده‌اند عبارت‌اند از: ۱) **رؤیاهای صادقه:** هر کدام از ما هنگام خواب، رؤیاهایی را مشاهده می‌کنیم که برخی از آن‌ها مطابق با واقعیت هستند و از یک رویداد خارجی حکایت می‌کنند. ۲) ثابت بودن خود: وقتی گفته می‌شود «من» و «روح» انسان ثابت است، برخی گمان می‌کنند که مقصود این است که روح آدمی دچار هیچ تغییری نمی‌شود. خیر، **روح آدمی تغییرات بسیاری می‌پذیرد.** بنابراین وقتی می‌گوییم روح ثابت است، منظور این است که **«من» یا «روح» تجزیه و تحلیل نمی‌پذیرد** و فرسوده و مستهلک نمی‌شود و به چیز دیگری تبدیل نمی‌گردد. آیه‌ی ۷۲ سوره‌ی ص می‌فرماید: «فاذا سوّیته و نفخت فیه من روحی فقعوا له ساجدین، چون او را بیاراستم و از روح خود در او دمیدم پس برای او به سجده درآیید.» از دقت در آیه مفهوم می‌گردد که سجده‌ی فرشتگان به آدم **معلول** برخورداری از بعد غیرمادی انسان و وجود روح در اوست. **(سال دوم ـ صفحات ۵۱ تا ۵۳)**

پاسخ به این سؤال از دقت در متن کتاب و مفهوم آیه و تبیین رابطه‌ی علت و معلولی میان مفاهیم آن امکان‌پذیر است.

مشابه تست ۸۹ آزمون ۷ و تست ۸۰ آزمون ۱۲

۵۴- (۴) آیه‌ی ۳۵ سوره‌ی مؤمنون می‌فرماید: «ایعدکم انکم اذا متّم و کنتم تراباً و عظاماً انّکم مخرجون، آیا به شما وعده می‌دهد که هنگامی که مردید و خاک و استخوان شدید (باز) شما (از خاک) بیرون آورده می‌شوید؟» این که اشراف قوم، پس از مردن انسان و در خاک فرو رفتن او و پوسیده شدن جسم، بیرون آمدن آن را در روز رستاخیز بعید می‌شمردند، همان «انکار معاد جسمانی» است.

آیه‌ی ۳۴ سوره‌ی مؤمنون می‌فرماید: «و لئن اطعتم بشراً مثلکم انّکم اذاً لخاسرون، و اگر از بشری مثل خودتان اطاعت کنید، قطعاً در آن صورت زیان کارید.» این که اشراف پیروی از پیامبران را زیان‌کاری می‌دانستند، همان «پیروی غیرسودمند از پیام آوران الهی» است. **(سال دوم ـ صفحه‌ی ۶۶)**

دلایل نادرستی سایر موارد:

آیه‌ی ۳۷ سوره‌ی مؤمنون: «ان هی الّا حیاتنا الدنیا نموت و نحیا، جز این زندگی دنیای ما، چیزی نیست؛ می‌میریم و زنده می‌شویم» به تفکر مادی نسبت به مرگ و این که مرگ پایان زندگی است، اشاره دارد.

آیه‌ی ۱۰۳ سوره‌ی کهف: «قل هل ننبّئکم بالأخسرین اعمالاً، آیا به شما خبر دهیم که زیان‌کارترین مردم در کارها چه کسانی هستند؟» به «زیان‌کارترین افراد و سرنوشت آنان» اشاره دارد.

پاسخ به این سؤال از دقت در اندیشه و تحقیق کتاب و توجه به معنا و مفهوم آیات امکان‌پذیر است.

۵۵- (۳) آیات ۹۹ و ۱۰۰ سوره‌ی مؤمنون می‌فرماید: «آن‌گاه که مرگ یکی از آن‌ها برسد، می‌گوید: «پروردگارا! مرا باز گردانید. شاید کار شایسته‌ای انجام دهم آن‌چه را در گذشته ترک کرده‌ام.» از این آیات برداشت می‌شود که در عالم برزخ، درک و آگاهی انسان افزون می‌گردد و نسبت به کاستی‌های انجام وظایف خویش آگاهی می‌یابد. به همین دلیل است که از خداوند می‌خواهد که او را به دنیا بازگرداند تا کار شایسته‌ای انجام دهد و فرصت از دست رفته را جبران نماید. **(سال دوم ـ صفحات ۷۹ و ۸۰)**

دلایل نادرستی سایر گزینه‌ها:

۱) «در آن روز انسان از آن چه پیش فرستاده و آن چه پس از خود کسب کرده است، با خبر می‌شود.» پیام: ظرف تحقق و آگاهی از اعمال ماتقدم و ماتأخر، عالم قیامت است.

۲) «هرگز! این صرفاً سخنی است که او می‌گوید و در پی‌شان برزخی است تا روزی که برانگیخته می‌شوند.» پیام: پس از مرگ و تا قبل از قیامت، انسان‌ها وارد عالمی به نام برزخ می‌شوند و برزخ دوره‌ی عمل نیست و درخواست کافران برای جبران اعمال رد می‌شود.

۴) «همانا کسانی که فرشتگان جانشان را می‌گیرند در حالی که ستمکار به خویش‌اند، می‌گویند: «در چه حال بودید؟» می‌گویند: «ما در زمین مستضعف بودیم.»» پیام: ظالمان به نفس خویش در عالم برزخ، گناهان خود را به علت مستضعف بودن توجیه می‌کنند.

پاسخ به این سؤال از دقت در معنا و مفهوم آیات امکان‌پذیر است.

۵۶- (۱) آیه‌ی ۵۱ سوره‌ی یس می‌فرماید: «و در صور دمیده شود پس ناگهان آن‌ها (کافران) از قبرها به سوی پروردگارشان می‌شتابند.» زنده شدن همه‌ی انسان‌ها پس از **نفخ صور دوم** صورت می‌گیرد. سپس در ادامه در آیه‌ی ۵۲ ، کافران پس از خروج از قبرها می‌گویند: «یا ویلنا من بعثنا من مرقدنا هذا ما وعد الرحمان و صدق المرسلون، وای بر ما **چه کسی ما را از آرامگاهمان برانگیخت**؟ این همان چیزی است که خداوند رحمان وعده داده بود و فرستادگان راست گفتند.» این سخن گفتار **گروه نخست** است. آیه‌ی ۶۸ سوره‌ی زمر می‌فرماید: «پس آنان ایستاده می‌نگرند.» پس از **نفخ صور دوم**، همه‌ی انسان‌ها زنده می‌شوند و معاد جسمانی تحقق می‌یابد. **(سال دوم ـ صفحات ۸۷ و ۹۲)**

پاسخ به این سؤال از دقت در اندیشه و تحقیق کتاب و دانستن ادامه‌ی آیه و تطبیق آیات با وقایع مربوط به قیامت امکان‌پذیر است.

مشابه تست ۵۵ آزمون ۱۷

۵۷- (۲) خدای رحمان موجودات را آفرید و رحمتش را در همه جا گستراند و فرمود: «**و رحمتی وسعت کلّ شیء**» با همین اسم «**رحمان**» آدمیان را آفرید و خدمت به آنان را خدمت به خود برشمرد. گروهی به خدا دل سپردند و راه اطاعت پیمودند و برخی محبت و رحمتش را از یاد بردند و راه سرپیچی پیش گرفتند. خداوند درهای بازگشت را به رویشان گشود، ابتدا خود به سویشان رفت؛ یاد خود را در دلشان انداخت تا شاید دوباره به سویش رو کنند. بدین‌گونه اسم «**غفّار**» خود را به نمایش گذاشت. گشودن درهای بازگشت به روی توبه‌کنندگان از غفاریت خداست و آیه‌ی «انّ اللّه یحب التّوابین، همانا خدا توبه‌کنندگان را دوست دارد.» حاکی از آن است. آیه‌ی ۲۲۲ سوره‌ی بقره گرچه در کتاب نیامده اما طراح از آن سؤال داده است. **(سال دوم ـ صفحه‌ی ۱۲۲) پاسخ به این سؤال از دقت در متن کتاب و مفهوم آن امکان‌پذیر است.**

۵۸- (۴) **عفاف** یک حالت روحی و فضیلت اخلاقی است که سبب می‌شود انسان اندام ظاهری خود را وسیله‌ی خودنمایی و جلب توجه دیگران قرار ندهد و دیگران نتوانند از او هیچ‌گونه سوء استفاده‌ای کنند. انسان عزّتمند، عفیف هم هست؛ یعنی عزّتمندی او نمی‌گذارد به گونه‌ای خودنمایی کند که سرانجام آن تحقیر در جامعه باشد یا وسیله‌ی جلب توجه نگاه‌های آلوده قرار گیرد. از این جملات برداشت می‌شود که **عفاف برخاسته از عزّت است.**

وقتی می‌گویند کسی دارای «**عزّت نفس**» است، بدان معناست که وی عظمت و صلابتی در خود احساس می‌کند که موجب می‌شود حقارت و پستی را نپذیرد و تن به شکست و زبونی ندهد. **(سال دوم ـ صفحات ۱۳۸ و ۱۳۹)**

پاسخ به **این سؤال از دقت در متن کتاب و مفهوم آن امکان‌پذیر است.**

مشابه تست ۵۷ آزمون ۱۷ و تست ۸۶ آزمون ۲

۵۹- (۴) قرآن کریم مردم را راهنمایی می‌کند که راه درست افزایش ثروت ـ آن‌گونه که برخی می‌پندارند ـ ربا نیست، بلکه پرداخت زکات و انفاق است؛ زیرا با این کار، جامعه از فقر نجات می‌یابد و روحیه‌ی کار و شکوفایی اقتصادی شکل می‌گیرد. آیه‌ی ۳۹ سوره‌ی روم به این امر اشاره دارد و می‌فرماید: «و ما ءاتیتم من رباً لیربو فی اموال النّاس فلایربو عند اللّه و ما ءاتیتم من زکاة تریدون وجه اللّه فاولئك هم المضعفون، آن‌چه به عنوان ربا می‌پردازید تا در اموال مردم فزونی یابد مایه‌ی افزایش نزد خدا نیست و آن‌چه را به عنوان زکات می‌پردازید که خشنودی خدا را طلب می‌کنید، پس آنان (که چنین عمل می‌کنند) دارای پاداش مضاعف‌اند.» **(سال دوم ـ صفحات ۱۸۲ و ۱۸۳)**

پاسخ به این سؤال از دقت در متن کتاب امکان‌پذیر است.

مشابه تست ۹۷ آزمون ۱۴

۶۰- (۱) خدای جهان، خالقی حکیم است؛ یعنی هیچ موجودی را بیهوده و عبث خلق نمی‌کند. هر مخلوقی را برای هدفی **حکیمانه** آفریده است و آن را به سوی هدفش هدایت می‌کند. پس، هدایت یک اصل **عام و همگانی** در نظام خلقت است. آیه‌ی ۷۸ سوره‌ی نحل: «و اللّه اخرجکم من بطون امهاتکم لاتعلمون شیئاً و جعل لکم السّمع و الابصار و الافئدة، خداوند شما را از شکم‌های مادرانتان بیرون آورد در حالی‌که چیزی نمی‌دانستید و برای شما گوش و چشم‌ها و دل قرار داد.» مؤید هدایت عمومی انسان با اعطای توانایی تعقل و تفکر (با اشاره به اعطای ابزارهای تفکر) است. آیه‌ی ۴۱ سوره‌ی زمر: «انا انزلنا علیك الکتاب للناس ...» بیان‌گر هدایت تشریعی انسان با ارسال کتاب است. **(سال دوم ـ صفحات ۱۶، ۱۷ و ۱۸)**

پاسخ به این سؤال از دقت در متن کتاب و موضوع آیات که هر کدام مبین کدام نوع هدایت است، امکان‌پذیر است.

مشابه تست ۱۰۶ آزمون ۵ و تست ۱۰۳ آزمون ۱۰

۶۱- (۲) نیاز به «**کشف راه درست زندگی**» جامع نیازهای انسان است و هر یک از آن نیازها، قسمتی از این نیاز را تشکیل می‌دهند. **(سال سوم ـ صفحه‌ی ۱۱)**

آیه‌ی ۹ سوره‌ی اسراء: «قطعاً این قرآن به آن (آیینی) که استوارتر است، هدایت می‌کند و به مؤمنان بشارت می‌دهد.» با عبارت «**یهدی للتی هی اقوم**» بیان‌گر این نیاز است.

آیه‌ی ۲۸ سوره‌ی رعد: «کسانی که ایمان آورده و دل‌هایشان با یاد خدا آرام می‌گیرد. آگاه باشید که با یاد خدا دل‌ها آرام می‌گیرد.» با عبارت «الا بذکر اللّه تطمئن القلوب» بیان‌گر نیاز به «امنیت و آرامش در زندگی» است. **(سال سوم ـ صفحه‌ی ۲۵)**

پاسخ به این سؤال از دقت در متن درس و اندیشه و تحقیق کتاب امکان‌پذیر است.

مشابه تست ۴۶ آزمون ۵

۶۲- (۱) آیه‌ی ۳۶ سوره‌ی احزاب: «و ما کان لمؤمن و لامؤمنة اذا قضی اللّه و رسوله امراً ان یکون لهم الخیره، و بر هیچ مرد و زن مؤمنی روا نیست که چون خدا و پیامبر او به کاری فرمان دهند در کارشان به میل خود عمل کنند.» به **ولایت و سرپرستی جامعه برای اجرای قوانین الهی** اشاره دارد.

آیه‌ی ۳۰ سوره‌ی رعد: «کذلك ارسلناك فی امّة قد خلت من قبلها امم لتتلو علیهم الذی اوحینا الیك، این چنین تو را فرستادیم در میان امتی که پیش از ایشان مردمان دیگری بودند تا بر آنان بخوانی آن‌چه را به تو وحی کردیم.» به **دریافت وحی و رساندن آن به مردم** از قلمروهای رسالت پیامبر (ص) اشاره دارد. **(سال سوم ـ صفحات ۶۶ و ۶۷)**

پاسخ به این سؤال از دقت در موضوع آیات امکان‌پذیر است.

۶۳- (۳) حدود **سه سال** از بعثت گذشته بود که خداوند به پیامبر دستور داد در یک دعوت آشکار، **خویشان خود را انذار کند** (و انذر عشیرتك الاقربین، خویشاوندان نزدیکت را هشدار ده: **آیه‌ی انذار**) رسول خدا (ص) چهل نفر از بزرگان بنی‌هاشم را دعوت کرد و درباره‌ی اسلام با آنان سخن گفت و در پایان به آنان فرمود: «کدام‌یک از شما مرا در این راه کمک می‌دهد تا برادر من، وصیّ من و خلیفه‌ی من در میان شما باشد؟» همه‌ی مهمانان سکوت کردند. **در میان سکوت آنان که به پیروزی و گسترش دین پیامبر امیدی نداشتند**، علی بن ابی‌طالب (ع) گفت: «من یار و یاور تو خواهم بود، ای رسول خدا» لذا سکوت خویشان پیامبر (ص) معلول امید نداشتن به پیروزی و گسترش دین بود. **(سال سوم ـ صفحه‌ی ۸۳)**

پاسخ به این سؤال از دقت در متن کتاب امکان‌پذیر است.

مشابه تست ۵۳ آزمون ۸

۶۴- (۲) آیه‌ی ۱۴۱ سوره‌ی آل عمران می‌فرماید: «و لیمحص اللّه الّذین ءامنوا و یمحق الکافرین، تا خداوند پاک گرداند کسانی را که ایمان آورده‌اند و کافران را نابود و تباه سازد.» از این آیه و آیات قبل از آن که از شکوه و سربلندی مسلمانان صحبت می‌کند (انتم الاعلون) مفهوم می‌گردد که «دست‌یابی به شکوه و سربلندی در گرو پاک شدن از ناخالصی‌ها است» عبارت «لیمحص: تا پاک گرداند» بیان‌گر «پاک شدن از ناخالصی‌ها» است.

آیه‌ی ۱۴۰ سوره‌ی آل عمران خطاب به مسلمانان می‌فرماید: «ان یمسسکم قرح فقد مسّ القوم قرح مثله، اگر شما را زخمی رسد آن گروه را نیز زخمی مانند آن رسید.» از این آیه و آیات قبل از آن که از هدایت مسلمانان صحبت می‌کند (و هدی و موعظة) مفهوم می‌گردد که «لازمه‌ی قبول راه هدایت، قبول سختی‌های آن است.» عبارت «یمسسکم قرح: شما را زخمی رسید» بیان‌گر «سختی‌های راه هدایت»است.

پیام آیه‌ی ۱۴۲ سوره‌ی آل عمران: «ام حسبتم ان تدخلوا الجنّة و لمّا یعلم اللّه الّذین جاهدوا منکم و یعلم الصابرین، آیا می‌پندارید که به بهشت وارد می‌شوید در حالی‌که خدا معلوم نکرده است کسانی از شما را که جهاد کردند.» این است که امتحان‌های الهی و سختی‌ها علت شناخته شدن مجاهدان در راه حق است و لازمه‌ی رسیدن به پاداش الهی، مجاهده در راه حق است. **(سال سوم ـ صفحات ۱۰۶ و ۱۰۷)**

پاسخ به این سؤال از دقت در معنا و مفهوم آیات امکان‌پذیر است.

مشابه تست ۱۰۸ آزمون ۷ و تست ۱۰۷ آزمون ۱۱

۶۵- (؟) ثمره‌ی حضور سازنده‌ی امامان در پاسخ به مسائل جدید و نیازهای نو در قالب «**اقدامات مربوط به مرجعیت علمی**»، فراهم آمدن کتاب‌های بزرگ در حدیث و سیره‌ی ائمه‌ی اطهار (ع) است که کتاب «من لایحضره الفقیه» از مرحوم صدوق و «التهذیب» از شیخ طوسی نمونه‌ای از آن‌هاست. **(سال سوم ـ صفحه‌ی ۱۲۴)**

امامان در **مجاهده در راستای ولایت ظاهری** خود، از اصولی تبعیت می‌کردند، برخی از آن‌ها عبارت‌اند از: ۱) عدم تأیید حاکمان ۲) معرفی خود به عنوان امام برحق ۳) آگاهی بخشی به مردم ۴) انتخاب شیوه‌های درست مبارزه

امامان شیوه‌ی مبارزه با حاکمان را متناسب با شرایط زمان بر می‌گزیدند، بر همین اساس، ائمه‌ی بزرگوار ما از زمان امام سجاد (ع) بخشی از مبارزه‌ی خود را بنابر اصل «تقیه» پیش می‌بردند. این امر در قالب **مجاهده در راستای ولایت ظاهری** ائمه (ع) است. اما گزینه‌ی (۴) اقدامات مربوط به مرجعیت علمی را آورده است. لذا هیچ یک از گزینه‌ها، صحیح نمی‌باشد. **این سؤال به دلیل غلط بودن همه‌ی گزینه‌ها، از سوی سازمان سنجش حذف شده است. (سال سوم ـ صفحات ۱۲۷ و ۱۲۹)**

پاسخ به این سؤال از دقت در متن کتاب هم امکان‌پذیر نمی‌باشد، زیرا همه‌ی گزینه‌ها غلط است!

۶۶- (۲) یکی از فوایدی که **معلوم بودن مشخصات امام زمان (عج) و حضور ایشان در جامعه** داشته است، عبارت است از این‌که: هر ماجراجوی فریبکاری که بخواهد خود را مهدی موعود معرفی کند، به زودی شناخته می‌شود و مردم هوشیار فریب او را نمی‌خورند.

لذا این عبارت بیان دیگری است از این جمله: «رسوایی ماجراجویان فریبکار و خنّاسان مدعی مهدویت موعود، معلول حضور مهدی (عج) و معلوم بودن مشخصات امام زمان (عج) در طول دوران غیبت است.» **(سال سوم ـ صفحه‌ی ۱۵۰)**

پاسخ به این سؤال از دقت در متن کتاب امکان‌پذیر است.

مشابه تست ۱۱۲ آزمون ۷

۶۷- (۱) کسی شایستگی رهبری جامعه‌ی اسلامی را دارد که: اولاً شرایط مربوط به رهبری را که دین معین کرده است، دارا باشد و «مشروعیت» داشته باشد. ثانیاً چنین کسی باید مورد قبول و پذیرش مردم قرار گیرد و «مقبولیت» داشته باشد. یعنی کسی که علاوه بر داشتن شرایط رهبری (مشروعیت) مردم با آگاهی و شناخت او را قبول داشته باشند (مقبولیت). **(سال سوم ـ صفحه‌ی ۱۷۴)**

دلایل نادرستی سایر گزینه‌ها:

۲) این گزینه تنها مقبولیت را بیان کرده است، زیرا هر فقیهی شرایط مربوط به رهبری را که دین معین کرده، ندارد.

۳) این گزینه تنها شرایط مربوط به رهبری (مشروعیت) را بیان کرده است.

۴) این گزینه شرایط مرجع طبق سخن امام صادق (ع) را بیان کرده است.

پاسخ به این سؤال از دقت در متن کتاب امکان‌پذیر است.

مشابه تست ۱۱۹ آزمون ۱۲

۶۸- (۴) نهاد خانواده مانند یک شرکت تجاری، اداری یا صنعتی نیست که در آن چند نفر برای رسیدن به منافع مشترک گرد هم می‌آیند و شرکتی را به وجود می‌آورند. خانواده یک **نهاد طبیعی** و **لازمه‌ی خلقت انسان** است.

از آن‌جا که خداوند زن و مرد را برای زندگی در کنار هم آفریده، تفاوت‌های تکمیل کننده در وجود آن‌ها قرار داده و به یک‌دیگر نیازمند ساخته است. **این تفاوت‌ها به معنی برتری ذاتی یکی بر دیگری نیست**، بلکه برای ایفای نقش تکمیلی در خانواده و جامعه و بهره‌مندی مناسب از توانمندی‌های متفاوت آن دو است. **(سال سوم ـ صفحات ۲۱۰ و ۲۱۱)**

پاسخ به این سؤال از دقت در متن کتاب امکان‌پذیر است.

۶۹- (۳) **توحید نظری** سه بعد دارد که عبارت‌اند از: توحید ذاتی، توحید صفاتی و توحید افعالی. در **توحید افعالی** می‌گوییم که هر فعلی و هر کاری در جهان، متکی به نیرو و قدرت خداست و همه‌ی آثاری که از مخلوقات ظاهر می‌شود به اذن و اراده‌ی اوست که عبارت **«لا حول ولا قوة الّا باللّه العلیّ العظیم**، هیچ جنبش و نیرویی نیست مگر به عنایت خداوند بلند مرتبه و بزرگ» حاکی از آن است. **(پیش‌دانشگاهی ـ صفحات ۱۷ و ۲۹)**

مشابه تست ۷۷ آزمون ۸

۷۰- (۲) **اولین ثمره‌ی اخلاص، عدم نفوذ شیطان در انسان و یأس او از فرد با اخلاص است.** به‌تدریج که انسان رشته‌های اخلاص را محکم می‌کند، **توانایی شیطان در وسوسه کردن کم می‌شود تا جایی که به هیچ وجه نمی‌تواند در وی تأثیر بگذارد.** خداوند در این مورد در آیه‌ی ۲۴ سوره‌ی یوسف می‌فرماید: «کذلك لنصرف عنه السوء و الفحشاء انّه من عبادنا المخلَصین، این گونه باز گرداندیم از او بدی و زشت کاری را چرا که او از بندگان مخلَص ما بود.» لذا این آیه حاکی از نجات انسان شایسته از وسوسه‌های شیطانی می‌باشد و هشداری است به انسان که راه نجات، آراستگی به اخلاص است. **(پیش‌دانشگاهی ـ صفحات ۳۷ و ۳۸) پاسخ به این سؤال از دقت در متن کتاب و مفهوم آیه امکان‌پذیر است.**

مشابه تست ۶۱ آزمون ۱۳

۷۱- (۱) قدم دوم توبه «**تصمیم بر عدم بازگشت به گناه**» است. اظهار ندامت ظاهری و گفتن کلمه‌ی استغفار، در حال تکرار مداوم گناه، نه تنها پذیرفته نیست، بلکه استغفار را بی‌خاصیت می‌کند. اثر بدتر چنین استغفاری در کلام امام رضا (ع) آمده که فرموده است: «المستغفر من الذنب و یفعله کالمستهزئ بربّه، کسی که از گناه استغفار کند و در عین حال انجامش دهد، مانند کسی است که پروردگارش را مسخره کرده است.» **(پیش‌دانشگاهی ـ صفحات ۵۲ و ۵۳)**

پاسخ به این سؤال از دقت در موضوع حدیث امکان‌پذیر است.

مشابه تست ۶۵ آزمون ۹

۷۲- (۱) رابطه‌ی جاذبه‌ی موجود میان اشیاء، یکی از **تقدیرات الهی** است که با اراده‌ی الهی ایجاد شده است. تقدیر از علم و **حکمت** خداوند سرچشمه می‌گیرد که آیه‌ی شریفه‌ی ۳۸ سوره‌ی یس: «و الشّمس تجری لمستقرلها ذلك تقدیر العزیز العلیم، و خورشید به سوی قرارگاه خود می‌رود. آن، اندازه‌ی تعیین شده‌ی خدای عزیز علیم است.» مؤید آن است. **(پیش‌دانشگاهی ـ صفحات ۶۹ و ۷۰)**

پاسخ به این سؤال از دقت در متن کتاب و موضوع آیات امکان‌پذیر است.

مشابه تست ۶۸ آزمون ۹

۷۳- (۳) یکی از جنبه‌های عدالت خواهی رسول خدا (ص) مبارزه با تبعیض نژادی و امتیازات اشرافی بود که در همه‌ی نقاط جهان، به خصوص در امپراتوری‌های بزرگ آن روز رواج داشت. ایشان همه‌ی امتیازات اشرافی را لغو کرد و هیچ قومی را بر قوم دیگر برتر ندانست و این پیام خداوند را به مردم ابلاغ کرد که: «یا ایّها النّاس انّا خلقناکم من ذکر و انثی و جعلناکم شعوباً و قبائل لتعارفوا انّ اکرمکم عند اللّه اتقاکم، ای مردم ما شما را از یک مرد و زن آفریدیم و شما را ملت ملت و قبیله قبیله قرار دادیم تا یک‌دیگر را بشناسید. به راستی که گرامی‌ترین شما نزد خدا با تقواترین شماست». سایر آیات از خارج از کتاب آمده است. **(پیش‌دانشگاهی ـ صفحات ۹۸ و ۹۹)**

پاسخ به این سؤال از دقت در متن کتاب و موضوع آیات امکان‌پذیر است.

مشابه تست ۷۹ آزمون ۱۰

۷۴- (۴) یکی از ویژگی‌های فرهنگ علمی دوره‌ی اسلامی **عدم اختصاص علم به طبقه یا قشری خاص** بود. **(پیش‌دانشگاهی ـ صفحه‌ی ۱۲۰)**

بالندگی علمی در تمدن اسلامی، گرفتار مشکلات و آفت‌هایی نیز بود. یک **جریان ظاهرگرا و سطحی‌نگر** همواره وجود داشت که با تعقل در دین مخالفت می‌کرد، اجتهاد و استنباط احکام دین را جایز نمی‌شمرد و برای منزوی کردن **فلاسفه و حکمای اسلامی** تلاش می‌نمود. **(پیش‌دانشگاهی ـ صفحه‌ی ۱۲۸)**

پاسخ به این سؤال از دقت در متن کتاب امکان‌پذیر است.

مشابه تست ۵۶ آزمون ۱۵ و تست ۸۱ آزمون ۱۱

۷۵- (۲) پس از گذر کشورهای اروپایی از قرون وسطی و شکل‌گیری دوره‌ی جدید، توجه گسترده‌ای به حقوق، قانون، ساختار حکومت و دولت پدید آمد که عموماً عکس‌العملی در برابر **حاکمیت نامطلوب کلیسا** در **قرون وسطی** بود. آگاهی به قانون و حقوق که **ابتدا با ترجمه‌ی آثار اسلامی اتفاق افتاد**، فوایدی برای تمدن جدید داشت.

به علت نگاهی که در تمدن جدید به انسان، دین و حکومت شد، نظام‌های سیاسی و قوانین و مقررات فقط دغدغه‌ی این را داشتند که انسان‌ها بتوانند به‌طور مسالمت‌آمیز در کنار یک‌دیگر زندگی کنند. مطابق این دیدگاه، هیچ قانون الهی وجود ندارد که انسان‌ها را در شیوه‌ی زندگی هدایت کند و برای آنان جهت تعیین نماید. این اندیشه که «**لیبرالیسم**» نام دارد، زیربنای بیش‌تر نظام‌های سیاسی و قوانین اجتماعی جوامع کنونی غرب است. **(پیش‌دانشگاهی ـ صفحات ۱۵۵ و ۱۵۶)**

پاسخ به این سؤال از دقت در متن کتاب امکان‌پذیر است.

مشابه تست ۸۲ آزمون ۱۴

مهارت انگلیسی

۷۶- (۲) چون داشت دیر می‌شد، ما سوار قطار شدیم تا به موقع به آن‌جا برسیم.

این سؤال مربوط به درس اول پیش‌دانشگاهی است. بین دو جمله رابطه‌ی علت و معلولی برقرار است و در واقع جمله‌ی اول بیان‌کننده‌ی علت جمله‌ی دوم است. از بین حروف ربط علت (because، since و as) فقط as در گزینه‌ها آمده، پس آن را به عنوان گزینه‌ی صحیح انتخاب می‌کنیم.

گزینه‌های (۱) و (۳) دو حرف ربط هستند که در مباحث گرامری کتابتان اشاره‌ای به آن‌ها نشده است. کلمه‌ی until (تا، تا وقتی‌که، تا این‌که) یک حرف ربط زمان است که از لحاظ معنایی به این جمله نمی‌خورد. کلمه‌ی so (بنابراین، از این‌رو) از نظر گرامری در دسته‌ی متفاوتی نسبت به حروف ربطی که خوانده‌اید، قرار دارد و به عنوان حرف ربط نتیجه مورد استفاده قرار می‌گیرد. این حرف ربط هیچ‌گاه نمی‌تواند اول جمله آورده شود، مگر این‌که جمله‌ی دیگری قبل از آن آمده باشد. در این سؤال جای خالی در اول جمله آمده است و جمله‌ی دیگری هم قبل از آن وجود ندارد، پس از لحاظ گرامری نمی‌توانیم از حرف ربط نتیجه‌ی so استفاده کنیم. از لحاظ معنایی هم این حرف ربط به جمله نمی‌خورد. با گزینه‌ی (۴) هم که در درس ۶ پیش‌دانشگاهی آشنا شدید. حرف ربط هدف so that (تا، تا این‌که) برای تکمیل این جمله مناسب نیست.

امسال در آزمون‌های سراسری گاج از حروف ربط درس اول کتاب پیش‌دانشگاهی در ۱۶ مورد تست داشتیم که در ۵ مورد مانند کنکور از حروف ربط علت به عنوان جواب صحیح استفاده شده بود. به عنوان مثال، به تشابه تست زیر که از آزمون ۳ مقطع پیش‌دانشگاهی امسال انتخاب شده است و سؤال کنکور توجه کنید:

..... it was getting late, we decided to go home.

1) While 2) If 3) When 4) As

۷۷- (۱) این افراد آن‌قدر خسته‌کننده‌اند که ما متنفریم از این‌که آن‌ها را ببینیم.

این سؤال مربوط به درس چهارم پیش‌دانشگاهی است. بعد از جای خالی «جمله‌ی کامل + that» آمده است، پس در جای خالی فقط می‌توانیم از so یا such استفاده کنیم. چون بعد از too و enough فقط می‌توانیم «مصدر با to» بیاوریم و نمی‌توانیم از «جمله‌ی کامل + that» استفاده کنیم. بعد از such باید اسم یا ترکیب «اسم + صفت» داشته باشیم، یعنی آمدن اسم بعد از such الزامی است. ولی در این جمله، بعد از جای خالی اسم نیامده و فقط یک صفت (boring) آورده شده است. بنابراین گزینه‌ی صحیح so است که می‌توانیم بعد از آن از صفت یا قید استفاده کنیم.

در آزمون‌های سراسری گاج امسال از این مبحث گرامر ۵ تست داشتیم که در ۴ مورد آن مانند کنکور جواب صحیح so بود.

۷۸- (۴) با وجود این‌که من دارم سخت تلاش می‌کنم تا یاد بگیرم که چه‌طور پیانو بزنم، به نظر نمی‌رسد که در حال پیشرفت باشم.

این سؤال مربوط به درس هفتم پیش‌دانشگاهی است. وقتی جمله‌ی «من دارم سخت تلاش می‌کنم تا یاد بگیرم که چه‌طور پیانو بزنم.» را می‌شنویم، انتظار داریم که گوینده‌ی این جمله بعد از آن بگوید که دارد خوب پیشرفت می‌کند، چون معمولاً وقتی کسی سخت روی چیزی کار می‌کند، در آن کار پیشرفت می‌کند. ولی برخلاف انتظارمان، گوینده بعد از جمله‌ی اول می‌گوید: «به نظر نمی‌رسد که در حال پیشرفت باشم!» این جمله باعث تعجب شنونده می‌شود. از این توضیحات نتیجه می‌گیریم که بین این دو جمله تضاد غیرمنتظره وجود دارد. از بین حروف ربط تضاد غیرمنتظره (although، though و even though) فقط even though در گزینه‌ها آمده، پس آن را به عنوان گزینه‌ی صحیح انتخاب می‌کنیم.

می‌توانیم گزینه‌ی (۲) را بدون بررسی صورت سؤال، و گزینه‌ی (۱) را با بررسی خیلی جزئی صورت سؤال حذف کنیم. در حد کتاب درسی، because و since در نقش حروف ربط علت، کاملاً یکسان هستند و می‌توانند به جای هم به کار روند. در این تست، این دو حرف ربط علت در گزینه‌های (۱) و (۲) آورده شده‌اند، پس می‌توانیم با اطمینان بگوییم که حروف ربط علت جواب این سؤال نیستند، چون اگر این‌طور باشد، این سؤال دو گزینه‌ی صحیح خواهد داشت! بنابراین حتی اگر صورت سؤال را نداشته باشیم، می‌توانیم با خیال راحت because را حذف کنیم، چون غیر از حرف ربط علت، کاربرد دیگری نمی‌تواند داشته باشد. در مورد since هم کارمان راحت‌تر می‌شود، چون می‌دانیم که حرف ربط علت نمی‌تواند جواب این سؤال باشد و فقط کافی است کاربرد زمانی since را بررسی کنیم. چون جمله‌ی بدون حرف ربط (I don't seem to improve) در زمان حال ساده است، نه حال کامل یا گذشته‌ی کامل، کاربرد زمانی since هم نمی‌تواند در این سؤال مد نظر باشد. بنابراین since هم حذف می‌شود و فقط باید گزینه‌های (۳) و (۴) را بررسی کنیم.

از حروف ربط تضاد با نتیجه‌ی غیرمنتظره در آزمون‌های سراسری امسال گاج ۳ تست داشتیم که در هر ۳ مورد آن مانند کنکور حروف ربط در اول جمله به کار رفته بودند.

۷۹- (۳) او باید قبل از این‌که ماشینم را بردارد از من خواهش می‌کرد؛ من (از دست او) ناراحت هستم.

این سؤال مربوط به درس هشتم پیش‌دانشگاهی است. موضوع این درس «افعال کمکی در زمان گذشته» است. برای این‌که یک فعل کمکی در زمان گذشته استفاده شود، باید بعد از آن «have + p.p.» آورده شود. از این توضیح نتیجه می‌گیریم که فعل کمکی این جمله حتماً باید در ساختار خود have داشته باشد، بنابراین گزینه‌های (۱) و (۲) که have ندارند در همان نگاه اول حذف می‌شوند و فقط باید گزینه‌های (۳) و (۴) را بررسی کنیم. ساختار «should have p.p.» برای اشاره به عملی استفاده می‌شود که باید در گذشته انجام می‌شد، ولی نشد. ساختار «must have p.p.» هم برای اشاره به عملی به کار می‌رود که براساس شواهد موجود، تقریباً مطمئنیم که در گذشته انجام شده است. با توجه به معنی جملات و با در نظر گرفتن کاربرد این دو ساختار، گزینه‌ی (۳) برای تکمیل این جمله مناسب است، نه گزینه‌ی (۴). عمل «خواهش کردن» باید در گذشته انجام می‌شده، ولی نشده است و گوینده به خاطر این موضوع ناراحت است.

از مبحث گرامری درس ۸ کتاب پیش‌دانشگاهی نیز در آزمون‌های سراسری گاج امسال ۵ تست داشتیم که در ۲ مورد آن مثل کنکور جواب «should have p.p.» بود.

۸۰- (۱) من همیشه درباره‌ی خودم به بدترین شکل فکر می‌کردم (خودم را دست کم می‌گرفتم) و هیچ اعتماد به نفسی نداشتم.

۱) اعتماد به نفس، اعتماد، اطمینان ۲) درگیری، دخالت، شرکت

۳) (مفهوم، کلمه) تعریف ۴) رویه، روال کار

از confidence دو بار و از confident یک بار در آزمون‌های سراسری گاج به عنوان پاسخ صحیح سؤالات بخش واژگان استفاده شده بود. به مثال زیر از آزمون ۱۳ مقطع پیش‌دانشگاهی توجه کنید:

I don't have much ..... in him after his behavior in recent months.

1) occasion 2) procedure

3) measure 4) confidence

۸۱- (۳) معلم دانش‌آموزان را برای امتحان به گروه‌های مختلف تقسیم کرد.

۱) کاهش دادن، کم کردن ۲) برداشتن، دور کردن، برکنار کردن

۳) تقسیم کردن، جدا کردن ۴) متکی بودن، وابسته بودن

در آزمون‌های امسال گاج از کلمه‌ی separate یک بار در آزمون ۳ تست طرح شده بود.

۸۲- (۴) پلیس می‌گفت آن‌ها خیلی نگران امنیت آن پسر هستند. Concerned یعنی ..... .

۱) متعجب، شگفت‌زده ۲) گیج، سردرگم ۳) هیجان‌زده، ذوق‌زده ۴) نگران، مضطرب

لغت safety (امنیت، ایمنی، سلامت) که در صورت سؤال آمده در کتاب درسی نیست، ولی تأثیری در جواب سؤال ندارد.

در آزمون ۱۳ مقطع پیش‌دانشگاهی آزمون‌های سراسری گاج دقیقاً تستی داشتیم که در اصل جمله زیر concerned خط کشیده شده بود و worried نیز به عنوان هم‌معنی آن مورد سؤال قرار گرفته بود:

Today, people are much more concerned about their health than they were in the past. "Concerned" means ..... .

1) painful 2) general 3) flexible 4) worried

۸۳- (۲) ما می‌توانیم مشکلات انضباطی بزرگی را در نیروی پلیس مشاهده کنیم.

۱) وسیله، ابزار ۲) انضباط، نظم ۳) امکان، احتمال ۴) ضمانت، تضمین

لغت discipline که پاسخ صحیح این سؤال است، هم می‌تواند به عنوان اسم به کار رود (به معنی انضباط، نظم) و هم می‌تواند نقش فعل جمله را داشته باشد (به معنی منضبط کردن، نظم برقرار کردن در). در کتاب درسی، این لغت را فقط به عنوان فعل دیده‌اید و با نقش اسمی آن آشنا نشده‌اید. یعنی جواب این سؤال، لغتی است که در کتاب درسی آمده، ولی کاربردی که در این سؤال مد نظر است، در کتاب درسی مطرح نشده است.

۸۴- (۱) الف: «آیا فکر می‌کنی ما باید به پلیس اطلاع بدهیم؟»

ب: «نه، من این‌طور فکر نمی‌کنم.»

۱) اطلاع دادن به، مطلع کردن ۲) زنده ماندن، جان سالم به در بردن

۳) انجام دادن، اجرا کردن ۴) جذب کردن، جلب کردن

فعل کمکی ought to (باید) که در صورت سؤال آمده در کتاب درسی نیست، ولی تأثیری در جواب سؤال ندارد. کاربرد ought to در جمله مانند کاربرد should است.

از کلمه‌ی inform نیز در آزمون جامع مقطع سوم دبیرستان امسال و چند مورد دیگر به عنوان گزینه‌ی صحیح استفاده شده بود.

۸۵- (۲) او برای آن مهمانی به‌طور مناسبی لباس نپوشیده بود (لباس مناسبی نپوشیده بود).

۱) از نظر ذهنی، به لحاظ روحی ۲) به‌طور مناسبی، به نحو شایسته‌ای

۳) به‌طور مفیدی، به نحو سودمندی ۴) دائماً، به‌طور مداوم، مدام

دو قید suitably و usefully که در گزینه‌های (۲) و (۳) آمده‌اند در کتاب درسی نیستند، ولی حالت صفتی آن‌ها، یعنی suitable (مناسب، شایسته) و useful (مفید، سودمند) در کتاب درسی آورده شده است و در گزینه‌های این سؤال، طبق قاعده‌ای که در انتهای درس دوم کتاب درسی سال سوم دبیرستان توضیح داده شده است، به آخر این صفات ly- اضافه شده و به قید حالت تبدیل شده‌اند.

شیوه‌ی تبدیل صفات به قیود که در درس ۲ کتاب سوم دبیرستان بررسی شده بارها در آزمون‌های سراسری گاج موضوع تست بوده است.

سعی کنید گزارش شفاهی‌تان را بیش از حد طولانی نکنید. فقط مهم‌ترین نکات را (در گزارشتان) بگنجانید. روی مقدمه و نتیجه‌گیری‌تان خیلی کار کنید. این‌ها چیزهایی هستند که مخاطبانتان بیش از همه به‌خاطر خواهند سپرد.

مهم‌ترین چیز، تمرین کردن است. گزارشتان را با صدای بلند بخوانید. اگر طولانی است، آن را با دقت بررسی کنید تا متوجه شوید که چه‌طور آن را کوتاه‌تر کنید. عوض کردن تُن صدایتان و سرعت صحبت کردنتان را امتحان کنید. سپس آن را برای گروه کوچکی از دوستان (خود) بخوانید. از آن‌ها بخواهید کارهایی را که فکر می‌کنند شما می‌توانید برای بهتر کردن آن انجام دهید، پیشنهاد کنند.

اگر می‌خواهید موفق باشید، این‌ها قدم‌هایی هستند که باید بردارید، چه دوست داشته باشید، چه نداشته باشید.

لغت خارج از کتاب این متن: مقدمه، پیش‌گفتار؛ عرضه — introduction: (n.)

۸۶- (۴) چون جمله امری است، با فعل شروع شده است، نه فاعل. فعل اول این جمله try است. اگر فعل try به معنی «سعی کردن» باشد، بعد از آن «مصدر با to» می‌آید، ولی اگر این فعل به معنی «امتحان کردن» باشد، بعد از آن فعل ingدار به‌کار می‌رود. در این جمله، try به معنی «سعی کردن» آورده شده است، پس فعل دوم باید به‌صورت «مصدر با to» باشد (to make). برای منفی کردن «مصدر با to» هم باید قبل از آن not بیاوریم (not to make) دقت داشته باشید که not باید قبل از to بیاید، نه بعد از آن، پس گزینه‌ی (۳) نادرست است. دو گزینه‌ی اول هم که اصلاً «مصدر با to» نمی‌سازند و نمی‌توانند در جای خالی آورده شوند.

در خط چهارم متن هم فعل try به همین شکل به‌کار رفته و در اول یک جمله‌ی امری آورده شده است، ولی با این تفاوت که این بار این فعل به معنی «امتحان کردن» آمده و به همین دلیل بعد از آن فعل ingدار آورده شده است.

۸۷- (۱) ۱) مخاطبان، شنوندگان، بینندگان ۲) مسئله، موضوع

۳) نمونه ۴) واقعیت، حقیقت

۸۸- (۳) ۱) آزاد کردن، رها کردن ۲) پیش‌بینی کردن، پیشگویی کردن

۳) بررسی کردن؛ معاینه کردن ۴) بزرگ کردن، درشت کردن

۸۹- (۲) ۱) اذیت کردن، ناراحت کردن ۲) پیشنهاد کردن، نظر دادن

۳) افزایش دادن، بیش‌تر کردن ۴) تمرکز کردن، حواس خود را جمع کردن

۹۰- (۴) حرف ربط شرط whether یکی از مهم‌ترین حروف ربطی است که در قسمت گرامر درس اول پیش‌دانشگاهی بررسی می‌شود. شاید بتوان گفت که این سؤال، آسان‌ترین سؤالی است که می‌شود در مورد کاربرد این حرف ربط طرح کرد. در ساختار «whether ... or ...»، خیلی

وقت‌ها در نقطه‌چین دوم not می‌آید. در این سؤال هم به همین شکل آمده و برای تکمیل جمله، باید گزینه‌ی (۴) را در جای خالی قرار دهیم.

سؤالات ۸۶ تا ۹۰

متن Cloze Test آزمون سراسری از لحاظ سطح دشواری، مباحث گرامری که از آن‌ها تست طرح شده است و موضوع آن به آزمون‌های سراسری گاج بسیار شباهت دارد.

شیوه‌ی زندگی اسکیموها طی صد سال گذشته تغییر زیادی کرده است، اگرچه بسیاری از رسوم قدیمی (هنوز) برجا مانده‌اند. با وجود جدایی جغرافیایی میان گروه‌های مختلف اسکیموها، تمام اسکیموها فرهنگ مشابهی را حفظ کرده‌اند. آن‌ها هنوز عمدتاً مردمی ساحلی هستند که در تابستان‌های کوتاه به مناطق غیرساحلی سفر می‌کنند تا گوزن کانادایی و پرنده شکار کنند و ماهی‌گیری نمایند. استثناهای بزرگ (در میان اسکیموها) برخی اسکیموهای آلاسکای شمالی و اسکیموهای کاریبو هستند که در تمام طول سال در مناطق غیرساحلی زندگی می‌کنند. اسکیموهای آلاسکای شمالی برای شکار کردن نهنگ قطبی عظیم‌الجثّه که ۵۴ تُن (۶۰ تُن آمریکا) وزن دارد، مشهور هستند. در جاهای دیگر در ساحل، اسکیموها فُک، فیل دریایی و نهنگ‌های کوچک‌تر مانند نهنگ سفید شکار می‌کنند. صید ماهیِ روغن در میان اسکیموها در گرینلند و لابرادور پرطرفدار است.

لغات خارج از کتاب این متن:

geographical: (adj.)	جغرافیایی، (مربوط به) جغرافیا	bowhead whale: (n.)	نهنگ قطبی، نهنگ سرکمانی
hunt: (v.)	شکار کردن	caribou: (n.)	گوزن کانادایی، گوزن شمالی، کاریبو
inland: (adv.)	در مناطق غیرساحلی؛ به داخل کشور	coast: (n.)	ساحل، کنار دریا
journey: (v.)	سفر کردن، مسافرت کردن	coastal: (adj.)	ساحلی
major: (adj.)	بزرگ، اصلی، عمده، مهم	cod: (n.)	ماهیِ روغن
persist: (v.)	برجا ماندن، باقی ماندن، ادامه داشتن	culture: (n.)	فرهنگ
preserve: (v.)	حفظ کردن، نگهداری کردن از	custom: (n.)	رسم، سنت؛ رسوم، آداب
seal: (n.)	فُک، سیل	despite: (prep.)	با وجودِ، به رغمِ
seperation: (n.)	جدایی، دوری	elsewhere: (adv.)	(در، به) جاهای دیگر، جای دیگر
tonne / ton: (n.)	تُن	enormous: (adj.)	عظیم‌الجثّه، بزرگ؛ زیاد
traditional: (adj.)	قدیمی؛ سنّتی	Eskimo: (n.)	اسکیمو
walrus: (n.)	فیل دریایی	exception: (n.)	استثنا، مورد استثنا
whale: (n.)	نهنگ	fish: (v.)	ماهیگیری کردن، ماهی صید کردن

۹۱- (۴) این متن عمدتاً در مورد چیست؟

۱) مهارت‌های شکار اسکیموها
۲) رسوم اسکیموها چقدر قدیمی هستند
۳) چرا اسکیموها نزدیک اقیانوس‌ها زندگی می‌کنند
۴) برخی ویژگی‌های مشترک میان اسکیموها

کل این متن به ویژگی‌ها و عادات و شیوه‌ی زندگی اسکیموها اختصاص دارد، پس گزینه‌ی (۴) مناسب‌ترین گزینه است. در مورد این‌که قدمت رسوم اسکیموها چقدر است و چرا در مناطق ساحلی زندگی می‌کنند، در متن صحبتی نشده است؛ بنابراین گزینه‌های (۲) و (۳) اشتباه هستند. گزینه‌ی (۱) هم نمی‌تواند پاسخ صحیح باشد چون فقط قسمتی از متن به شکار اسکیموها اختصاص دارد، نه کل آن. خودِ شکار کردن هم به عنوان یکی از ویژگی‌های مشترک اسکیموها آورده شده و موضوع اصلی متن نیست.

لغات hunting (شکار) و custom (رسم، سنّت) که در دو گزینه‌ی اول این سؤال آمده‌اند، در کتاب درسی نیستند و به نظر می‌رسد که دانستن معنی این دو لغت برای تشخیص اشتباه بودن این دو گزینه ضروری است. اگر معنی این لغات را ندانید کمی کارتان سخت‌تر می‌شود، ولی با این‌حال اگر دقتتان بالا باشد، حتی اگر معنی گزینه‌های نادرست را ندانید، باز هم می‌توانید گزینه‌ی درست را تشخیص دهید.

در تمامی آزمون‌های سراسری گاج حداقل یک تست به موضوع یا عنوان متن اختصاص یافته بود.

۹۲- (۴) این‌که ..... صحیح است.

۱) تمام گروه‌های اسکیموها مردمی ساحلی هستند ۲) تمام رسوم قدیمی اسکیموها از بین رفته‌اند

۳) اسکیموها رسوم قدیمی معدودی دارند که به آن‌ها افتخار کنند ۴) اسکیموها به همان شیوه‌ای زندگی نمی‌کنند که دو قرن پیش می‌کردند

حضور لغات خارج از کتاب coastal (ساحلی)، traditional (قدیمی؛ سنتی) و custom (رسم، سنّت) در سه گزینه‌ی اول این سؤال، تشخیص نادرست بودن این گزینه‌ها را کمی سخت می‌کند، ولی جمله‌ی اول متن به وضوح درست بودن گزینه‌ی (۴) را نشان می‌دهد.

۹۳- (۱) کلمه‌ی exceptions (استثناها) در خط ۴ به ..... اشاره دارد.

۱) دو گروه از اسکیموها ۲) مکان‌های جغرافیایی ۳) حیواناتی که برخی اسکیموها برای غذا شکار می‌کنند

۴) روش‌هایی که (از طریق آن‌ها) برخی گروه‌های اسکیموها غذایشان را به‌دست می‌آورند

در خط‌های ۳ تا ۵ متن گفته شده: «آن‌ها هنوز عمدتاً مردمی ساحلی هستند. ... استثنای بزرگ (در میان اسکیموها) برخی اسکیموهای آلاسکای شمالی و اسکیموهای کاریبو هستند که در تمام طول سال در مناطق غیرساحلی زندگی می‌کنند.» کاملاً مشخص است که استثنای مورد نظر، دو گروه اسکیموهایی هستند که برخلاف اکثر اسکیموها، در مناطق غیرساحلی زندگی می‌کنند، نه ساحلی.

اگر معنی خط‌های ۳ تا ۵ متن را متوجه شوید، جواب دادن به این سؤال برایتان خیلی راحت است، ولی چیزی که باعث سخت شدن این سؤال می‌شود این است که در این سه خط، سه لغت خارج از کتاب وجود دارد که نقشی اساسی در معنای جمله ایفا می‌کنند. این لغت‌ها coastal (ساحلی)، inland (در مناطق غیرساحلی) و exception (استثنا) هستند. برای جواب دادن به این سؤال خیلی مهم است که متوجه شوید اکثر اسکیموها در مناطق ساحلی زندگی می‌کنند و گروه‌هایی که استثنا هستند در مناطق غیرساحلی زندگی می‌کنند. اگر این لغاتی را که زیرشان خط کشیده شده متوجه نشوید، اطلاعات لازم برای جواب دادن به این سؤال را به‌دست نمی‌آورید و حتی شاید خود سؤال را هم درست متوجه نشوید! سه لغت geographical (جغرافیایی)، location (مکان، جا) و hunt (شکار کردن) که در گزینه‌های (۲) و (۳) آمده‌اند هم در کتاب درسی نیستند.

این سؤال با سؤالات مشابه کنکورهای سال‌های قبل کمی فرق دارد. معمولاً در سؤالاتی که مرجع یک کلمه را می‌پرسند، مرجع قبل از کلمه‌ی مورد نظر می‌آید، ولی در این سؤال، مرجع (نام دو گروه از اسکیموها) بعد از کلمه‌ای که مورد سؤال قرار گرفته (استثناها) آمده است.

در آزمون‌های سراسری گاج در مقطع پیش‌دانشگاهی، در بیش از ۱۰ مورد از تست‌ها ارجاع داشتیم که شما می‌توانستید با جواب دادن به آن‌ها به این سبک تست‌ها مسلط شوید.

۹۴- (۲) می‌توان به طور منطقی از این متن نتیجه گرفت که برخی اسکیموها ..... نهنگ قطبی را شکار می‌کنند.

۱) برای تفریح ۲) از روی نیاز

۳) برای نشان دادن توانایی شکارشان ۴) برای فروختن گوشت آن به ایالات متحده

این سؤال تا حدی مشکل‌دار به نظر می‌رسد. با توجه به صورت سؤال که گفته: «می‌توان به‌طور منطقی از این متن نتیجه گرفت»، باید در متن حداقل اشاره‌ی کوچکی به این موضوع شده باشد تا بتوانیم آن نکته را به طور منطقی بررسی کنیم و به جواب برسیم. ولی در متن هیچ اشاره‌ای به این موضوع نشده است.

از نظر منطقی پاسخ این سؤال گزینه‌ی (۲) است، چون به نظر می‌رسد که احتمالاً اسکیموها باید برای امرار معاش این کار را بکنند. تا این‌جای کار مشکلی وجود ندارد، ولی مشکل این‌جاست که با اطلاعات شخصی‌مان به این نتیجه رسیدیم، نه با توجه به اطلاعاتی که در متن آورده شده است! اگر کسی اصرار داشته باشد که: «به نظر من اسکیموها برای تفریح نهنگ قطبی را شکار می‌کنند. اگر از روی نیاز بود که ۶۰ تُن گوشت می‌توانست غذای پنج سالِ صد نفر را تأمین کند!» در این صورت جوابی نمی‌توانیم بدهیم، چون متن اطلاعاتی به ما نداده که طبق آن بتوانیم حرف‌های این فرد را رد کنیم!

عبارت out of (از روی، به‌خاطر) که در گزینه‌ی صحیح آمده در کتاب درسی در این معنی به‌کار نرفته است. علاوه بر این، لغت hunting (شکار) که در گزینه‌ی (۳) آمده، و conclude (نتیجه گرفتن)، hunt (شکار کردن) و bowhead whale (نهنگ قطبی) که در صورت سؤال آمده‌اند هم در کتاب درسی وجود ندارند.

۹۵- (۳) کدام‌یک از حیوانات زیر را لزوماً نمی‌توان در (آب) یا در کنار آب پیدا کرد؟

۱) فُک ۲) ماهیِ روغن ۳) گوزن کانادایی ۴) فیل دریایی

اگر معنی همه‌ی گزینه‌ها را بلد باشیم که اصلاً نیازی به صورت سؤال نداریم و گزینه‌ی (۳) را انتخاب می‌کنیم، ولی چون این لغات خارج از کتاب هستند، باید در متن به دنبال جواب بگردیم. در خط‌های ۳ و ۴ متن گفته شده: «... در تابستان‌های کوتاه به مناطق غیرساحلی سفر می‌کنند تا گوزن کانادایی و پرنده شکار کنند و ماهی‌گیری نمایند.» این جمله نشان می‌دهد که گزینه‌ی (۳) لزوماً نباید در آب یا در کنار آب باشد و جواب صحیح است. در خط ششم متن گفته شده: «در جاهای دیگر در ساحل، اسکیموها فُک، فیل دریایی و نهنگ‌های کوچک‌تر مانند نهنگ سفید شکار می‌کنند.» این جمله نشان می‌دهد که گزینه‌های (۱) و (۴) در کنار آب هستند. جمله‌ی آخر متن هم می‌گوید: «صید ماهیِ روغن در میان اسکیموها در گرینلند و لابرادور پرطرفدار است.» این جمله هم نشان‌دهنده‌ی این است که گزینه‌ی (۲) در آب است.

شیرها با ببرها برای عنوان بزرگ‌ترین گربه‌سان رقابت می‌کنند. در واقع شیرها و ببرها آن‌قدر در ویژگی‌های جسمی‌شان مشابه هستند که بدون خزِ متمایز رنگشان، (یعنی) موی نرمی که بدن برخی حیوانات را می‌پوشاند، حتی دانشمندان نیز در تشخیص دادن آن‌ها از هم مشکل دارند. شیرهای نر بین ۱۵۰ و ۲۵۰ کیلوگرم (۳۳۰ و ۵۵۰ پوند) وزن دارند و حدود ۱۲۳ سانتی‌متر (حدود ۴۸ اینچ) تا شانه‌شان قد دارند. آن‌ها از لحاظ طولی تا ۲۵۰ سانتی‌متر (۹۸ اینچ) هستند، بدون به حساب آوردن دُم که ۹۰ تا ۱۰۵ سانتی‌متر (۳۵ تا ۴۱ اینچ) دیگر می‌باشد. شیرهای ماده کوچک‌تر هستند و بین ۱۲۰ و ۱۸۲ کیلوگرم (۲۶۵ و ۴۰۰ پوند) وزن دارند. آن‌ها حدود ۱۰۷ سانتی‌متر (حدود ۴۲ اینچ) قد دارند و از لحاظ طولی، کم‌تر از ۱۷۵ سانتی‌متر (کم‌تر از ۶۹ اینچ) هستند، با یک دُمِ اندکی کوتاه‌تر.

شیرهای بالغ، خزی دارند که از لحاظ رنگی از قهوه‌ای روشن تا قهوه‌ای مایل به قرمز متفاوت است. خزِ دُم، تیره‌تر است. فقط شیرهای نر یال درمی‌آورند، (یعنی) موی بلندِ اطراف شانه‌ها که هرچه حیوان سنش بالاتر می‌رود، تیره‌تر و پُرتر می‌شود. توله‌ها با خزِ خیلی خال‌خالی به دنیا می‌آیند، که کمکشان می‌کند از حیوانات خطرناک پنهان شوند. وقتی توله‌ها بزرگ می‌شوند، خال‌ها به تدریج رنگ (خود) را از دست می‌دهند و گاهی اوقات تا وقتی که شیر کاملاً بزرگ شود، روی پاها و شکم باقی می‌مانند.

لغات خارج از کتاب این متن:

(در اندازه‌گیری) بودن، داشتن	measure: (v.)	اضافی، بیش‌تر	additional: (adj.)
مایل به قرمز	reddish: (adj.)	سن بالا رفتن، پیر شدن، پا به سن گذاشتن	age: (v.)
رقابت کردن با، رقیبِ ... بودن	rival: (v.)	شکم، دل	belly: (n.)
اندکی؛ تا حدودی	slightly: (adv.)	رنگی، رنگین	collored: (adj.)
خال؛ لکه؛ جوش	spot: (n.)	(شیر، پلنگ، خرس، روباه) توله، بچه	cub: (n.)
خال‌خالی، خال‌دار	spotted: (adj.)	به‌طور خاصی، به‌طور مشخص	distinctively: (adv.)
دُم	tail: (n.)	به‌تدریج، رفته‌رفته	gradually: (adv.)
کسی/چیزی را از هم تشخیص دادن	tell sb/sth apart: (v.)	اینچ (واحد طول برابر ۲/۵۴ سانتی‌متر)	in = inch: (n.)
خیلی زیاد؛ خیلی انبوه	thickly: (adv.)	پوند (واحد وزن برابر با ۰/۴۵۴ کیلوگرم)	lb = pound: (n.)
متفاوت بودن، مختلف بودن	vary: (v.)	(شیر، اسب) یال	mane: (n.)

۹۶- (۲) می‌توان از متن متوجه شد که شیرها و ببرها ..... .

۱) دشمن همدیگر هستند
۲) در شکل (ظاهری) خیلی مشابه هستند
۳) در گزارش‌های تمام دانشمندان با هم ذکر شده‌اند
۴) بزرگ‌ترین حیوانات در برخی نقاط جهان هستند

در دو خط اول متن گفته شده که شیرها و ببرها آن‌قدر از نظر ویژگی‌های جسمی مشابه هستند که اگر رنگشان متفاوت نبود، حتی دانشمندان هم به زحمت می‌توانستند آن‌ها را از هم تشخیص بدهند. در گزینه‌ی (۲) هم همین مطلب گفته شده است، پس باید این گزینه را به عنوان پاسخ صحیح انتخاب کنیم.

۹۴ و ۹۶

دومین سبک رایج تست‌های درک مطلب در آزمون‌های سراسری گاج تست‌هایی بودند که به برداشت شما از متن مربوط می‌شوند. در کنکور انسانی امسال نیز دو تست به این نوع تست‌ها اختصاص یافته است.

۹۷- (۱) یک شیر نر ..... طول دارد (با به حساب آوردن دُم).

۱) بیش‌تر از ۳ متر
۲) کم‌تر از ۳ متر
۳) دو و نیم متر
۴) یک متر و بیست‌وسه سانتی‌متر

در خط‌های ۴ و ۵ متن گفته شده: «آن‌ها از لحاظ طولی تا ۲۵۰ سانتی‌متر هستند، بدون به حساب آوردن دُم که ۹۰ تا ۱۰۵ سانتی‌مترِ دیگر می‌باشد.» در این جمله، طول شیر نر بدون دُم (۲۵۰ سانتی‌متر) و طول دُم (۹۰ تا ۱۰۵ سانتی‌متر) گفته شده است. حالا در این سؤال از ما خواسته شده طول شیر نر با احتساب دُم را محاسبه کنیم. کاملاً مشخص است که باید این اعداد را با هم جمع کنیم که دراین صورت به عدد ۳۴۰ تا ۳۵۵ سانتی‌متر می‌رسیم. این عدد با گزینه‌ی (۱) مطابقت دارد.

۹۸- (۳) طبق متن، در حالت عادی پیدا کردن ..... غیرممکن است.

۱) یک شیر با یک دُم یک متری
۲) یک شیر نر که کم‌تر از ۱۲۳ سانتی‌متر تا شانه قد دارد
۳) یک شیر ماده که کم‌تر از ۱۰۰ کیلوگرم است
۴) یک شیر ماده که از نظر اندازه از یک شیر نر کوچک‌تر است

در خط ششم متن گفته شده که شیرهای ماده بین ۱۲۰ و ۱۸۲ کیلوگرم وزن دارند، بنابراین نمی‌توانیم یک شیر ماده پیدا کنیم که کم‌تر از ۱۰۰ کیلوگرم باشد، یعنی گزینه‌ی (۳) صحیح است. در خط پنجم متن گفته شده که دُم شیرهای نر ۹۰ تا ۱۰۵ سانتی‌متر است، پس می‌توانیم یک شیر با یک دُم یک متری پیدا کنیم. این توضیح، گزینه‌ی (۱) را رد می‌کند. در خط چهارم متن آمده که یک شیر نر حدود ۱۲۳ سانتی‌متر قد دارد. چون گفته «حدود ۱۲۳ سانتی‌متر»، ممکن است یک شیر نر پیدا شود که چند سانتی‌متر کوتاه‌تر باشد، پس گزینه‌ی (۲) هم کنار می‌رود. در خط پنجم متن گفته شده: «شیرهای ماده کوچک‌تر هستند.» هم این جمله و هم اندازه‌های بیان‌شده نشان می‌دهند که شیرهای ماده از شیرهای نر کوچک‌ترند، بنابراین گزینه‌ی (۴) هم نمی‌تواند پاسخ صحیح این سؤال باشد.

لغت tail (دُم) که در گزینه‌ی (۱) آمده در کتاب درسی نیست، ولی احتمالاً در متن متوجه معنی آن شده‌اید. از طرف دیگر، گزینه‌ی صحیح این سؤال آن‌قدر واضح است که نیازی به فهمیدن معنی گزینه‌های غلط ندارید!

۹۲، ۹۵، ۹۷ و ۹۸

مهم‌ترین نوع تست‌های درک مطلب در آزمون‌های سراسری گاج، تست در مورد جزئیات متن بود که در کنکور نیز این تست‌ها بیش‌ترین نمره را به خود اختصاص داده‌اند.

۹۹- (۱) پاراگراف (۱) عمدتاً در چه موردی بحث می‌کند؟

۱) ویژگی‌های جسمی شیرها
۲) تفاوت در طول در میان شیرها
۳) چرا شیرهای نر و ماده متفاوت هستند
۴) چه چیزی دانشمندان را در مورد شیرها سردرگم می‌کند.

این سؤال جای هیچ بحثی ندارد. با یک نگاه اجمالی هم می‌توان متوجه شد که این پاراگراف پر از اعداد و ارقامی است که وزن، قد، طول بدن و طول دُم شیرهای نر و ماده را نشان می‌دهند. بنابراین این پاراگراف عمدتاً به ویژگی‌های جسمی شیرها مربوط می‌شود.

در آزمون‌های سراسری گاج چندین تست داشتیم که مثل این تست کنکور، مربوط به موضع یک پاراگراف از متن می‌شود، مثل آزمون‌های ۵، ۶، ۸، ۹، ۱۴ و ۱۷ مقطع پیش‌دانشگاهی.

۱۰۰- (۳) کدام‌یک از کلمات زیر در متن تعریف شده است؟

۱) توله
۲) شانه
۳) یال
۴) خال

در خط دوم پاراگراف دوم، بعد از کلمه‌ی mane عبارتی بین دو کاما آمده که در واقع این کلمه را تعریف می‌کند، ولی در مورد سایر گزینه‌ها فقط در متن صحبت شده و این کلمات تعریف نشده‌اند.

ریاضی

۱۰۱- (۱) ابتدا پایه‌ها را تجزیه می‌کنیم.

$$۹^{x+۴}=(۳^۲)^{x+۴}=۳^{۲x+۸}$$

$$۳۶^۳=(۲^۲\times ۳^۲)^۳=۲^۶\times ۳^۶$$

$$\left(\frac{۸}{۳}\right)^{-۲}=\left(\frac{۳}{۸}\right)^۲=\left(\frac{۳}{۲^۳}\right)^۲=\frac{۳^۲}{۲^۶}$$

$$۹^{x+۴}=۳۶^۳\times\left(\frac{۸}{۳}\right)^{-۲}\Rightarrow ۳^{۲x+۸}=۲^۶\times ۳^۶\times\frac{۳^۲}{۲^۶}\Rightarrow ۳^{۲x+۸}=۳^۸$$

$$\xrightarrow[\text{پس توان‌ها نیز باید برابر باشند.}]{\text{پایه‌ها برابرند}} ۲x+۸=۸\Rightarrow ۲x=۰\Rightarrow x=۰$$

مشابه تست ۱۰۱ آزمون ۱۷ سال ۹۰ پیش‌دانشگاهی

۱۰۲- (۲)

$$(x^۲-۲)(۶x+۱)=۶x^۳+x^۲-۱۲x-۲$$

حال با تقسیم عبارت بالا بر $۳x+۲$، ضریب x را می‌یابیم.

$$\begin{array}{l|l} ۶x^۳+x^۲-۱۲x-۲ & ۳x+۲ \\ \hline -(۶x^۳+۴x^۲) & ۲x^۲-x \\ \quad -۳x^۲-۱۲x & \\ \quad\vdots & \end{array}$$

$$\frac{۶x^۳}{۳x}=۲x^۲$$

$$\frac{-۳x^۲}{۳x}=-x$$

بنابراین ضریب جمله از درجه‌ی یک برابر ۱- است. دقت کنید که نیازی به ادامه‌ی انجام عمل تقسیم نمی‌باشد.

مشابه تست ۱۶۷ آزمون ۷ سال ۹۰ پیش‌دانشگاهی

۱۰۳- (۳)

$$a(a-۳)(a-۴)\underbrace{-۱۲a+۳۶}_{\text{فاکتور از ۱۲-}}=a(a-۳)(a-۴)-۱۲(a-۳)\xlongequal{\text{فاکتور از }(a-۳)}(a-۳)[a(a-۴)-۱۲]=(a-۳)(a^۲-۴a-۱۲)$$

$$\xlongequal{\text{اتحاد یک جمله‌ی مشترک}}(a-۳)(a-۶)(a+۲)$$

بنابراین عامل $(a-۲)$ در تجزیه‌ی این عبارت وجود ندارد.

مشابه تست ۱۲۰ آزمون ۱ سال ۹۰ پیش‌دانشگاهی

۱۰۴- (۲)

$$\left(۱-\frac{۶}{x+۲}\right)\left(\frac{۵x-۲}{x-۴}+x\right)=\left(\frac{x+۲-۶}{x+۲}\right)\left(\frac{۵x-۲+x(x-۴)}{x-۴}\right)=\left(\frac{\cancel{x-۴}}{x+۲}\right)\left(\frac{x^۲+x-۲}{\cancel{x-۴}}\right)$$

$$\xlongequal{\text{اتحاد یک جمله‌ی مشترک}}\frac{\cancel{(x+۲)}(x-۱)}{\cancel{x+۲}}=x-۱$$

مشابه تست ۱۷۸ آزمون ۵ سال ۹۰ پیش‌دانشگاهی

۱۰۵- (۳)

$$\cos^۲\theta(۱+۲\underbrace{\tan^۲\theta}_{\frac{\sin^۲\theta}{\cos^۲\theta}})+\underbrace{(\cos\theta-۱)(\cos\theta+۱)}_{\text{اتحاد مزدوج}}=\cos^۲\theta+۲\sin^۲\theta+\cos^۲\theta-۱=۲\cos^۲\theta+۲\sin^۲\theta-۱$$

$$=۲\underbrace{(\cos^۲\theta+\sin^۲\theta)}_{۱}-۱=۲-۱=۱$$

مشابه تست ۱۷۴ آزمون ۶ سال ۹۰ پیش‌دانشگاهی

۱۰۶- (۴) دقت کنید چون واحد اندازه‌گیری سانتی‌متر بوده است، وقتی اندازه‌گیری را بر حسب میلی‌متر که واحد دقیق‌تری است انجام دهیم، نمی‌توانیم در مورد تغییر اندازه‌ی خطا نظری بدهیم و مجدداً باید اندازه‌گیری انجام شود.

مشابه تست ۹۲ آزمون ۵ سال ۹۰ دوم

۱۰۷- (۲) در حالتی که داده‌ها در ۱۲ طبقه دسته‌بندی شده‌اند، داریم:

$$\left.\begin{array}{l} K=۱۲ \\ C=۳ \end{array}\right\} \Rightarrow R=C\times K=۳\times ۱۲=۳۶$$

توجه کنید طول دسته‌ها براساس دسته‌ی اول (که در صورت تست داده شده است) برابر ۳ = ۲۳ - ۲۶ می‌باشد. حالا در صورتی‌که داده‌ها در ۹ طبقه دسته‌بندی شوند خواهیم داشت:

$$\left.\begin{array}{l} K=۹ \\ R=۳۶ \end{array}\right\} \Rightarrow C=\frac{R}{K}=\frac{۳۶}{۹}=۴$$

پس دسته‌بندی جدید به گونه‌ای است که طول دسته‌ها $C=۴$ است پس دسته‌ی اول به‌صورت [۲۳ - ۲۷) خواهد بود. برای یافتن مرکز دسته‌ی پنجم (دسته‌ی وسط)، به مرکز دسته‌ی اول به اندازه‌ی ۴ برابر طول دسته اضافه می‌کنیم، یعنی:

مرکز دسته‌ی پنجم = مرکز دسته‌ی اول + ۴ × طول دسته ⇐ مرکز دسته‌ی پنجم = ۲۵ + ۴ × ۴ = ۲۵ + ۱۶ = ۴۱

مشابه تست ۱۸۳ آزمون ۱۱ سال ۹۰ پیش‌دانشگاهی

۱۰۸- (۴) برای مقایسه‌ی دقت عمل، ضریب تغییرات را برای هر دو نفر محاسبه می‌کنیم. هریک که ضریب تغییرات کم‌تری داشته باشد، دقت عمل بالاتری دارد.

$$\bar{x}_A=\frac{۲۲+۲۳+۲۴+۲۷+۲۹}{۵}=\frac{۱۲۵}{۵}=۲۵$$

$$\bar{x}_B=\frac{۲۱+۲۴+۲۵+۲۷+۲۸}{۵}=\frac{۱۲۵}{۵}=۲۵$$

$$\sigma_A^۲=\frac{(۲۲-۲۵)^۲+(۲۳-۲۵)^۲+(۲۴-۲۵)^۲+(۲۷-۲۵)^۲+(۲۹-۲۵)^۲}{۵}=\frac{۹+۴+۱+۴+۱۶}{۵}=\frac{۳۴}{۵}$$

$$\sigma_B^۲=\frac{(۲۱-۲۵)^۲+(۲۴-۲۵)^۲+(۲۵-۲۵)^۲+(۲۷-۲۵)^۲+(۲۸-۲۵)^۲}{۵}=\frac{۱۶+۱+۰+۴+۹}{۵}=\frac{۳۰}{۵}$$

$$\Rightarrow CV_A=\frac{\sigma_A}{\bar{x}_A}=\frac{\sqrt{\frac{۳۴}{۵}}}{۲۵} \quad , \quad CV_B=\frac{\sigma_A}{\bar{x}_B}=\frac{\sqrt{\frac{۳۰}{۵}}}{۲۵}$$

بنابراین $CV_A > CV_B$، یعنی شخص B ضریب تغییرات کم‌تر و در نتیجه دقت بیشتری دارد.

مشابه تست ۹۵ آزمون ۳ سال ۹۰ سوم

۱۰۹- (۱)

$$f(x)=\frac{۲x^۲+۲}{x^۲-۳}\Rightarrow f(۲-\sqrt{۳})=\frac{۲(۲-\sqrt{۳})^۲+۲}{(۲-\sqrt{۳})^۲-۳}\xlongequal{\text{اتحاد مربع دوجمله‌ای}}\frac{۲(۴-۴\sqrt{۳}+۳)+۲}{۴-۴\sqrt{۳}+۳-۳}=\frac{(۱۴-۸\sqrt{۳})+۲}{۴-۴\sqrt{۳}}$$

$$=\frac{۱۶-۸\sqrt{۳}}{۴-۴\sqrt{۳}}\xlongequal{\text{فاکتورگیری از ۴}}\frac{\cancel{۴}(۴-۲\sqrt{۳})}{\cancel{۴}(۱-\sqrt{۳})}\xlongequal{\text{گویا می‌کنیم}}\frac{۴-۲\sqrt{۳}}{۱-\sqrt{۳}}\times\frac{۱+\sqrt{۳}}{۱+\sqrt{۳}}=\frac{۴+۴\sqrt{۳}-۲\sqrt{۳}-۶}{۱-۳}=\frac{-۲+۲\sqrt{۳}}{-۲}$$

$$=\frac{-۲(۱-\sqrt{۳})}{-۲}=۱-\sqrt{۳}$$

مشابه تست ۱۰۹ آزمون ۱۸ سال ۹۰ پیش‌دانشگاهی

۱۱۰- (۱) ابتدا نقطه‌ی تلاقی دو خط $x=y+۸$ و $۵x+۲y+۹=۰$ را با حل دستگاه می‌یابیم.

$$\begin{cases} ۵x+۲y+۹=۰ \\ x=y+۸ \end{cases} \Rightarrow ۲\times\begin{cases} ۵x+۲y=-۹ \\ x-y=۸ \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} ۵x+۲y=-۹ \\ ۲x-۲y=۱۶ \end{cases}$$

$$۷x=۷\Rightarrow x=۱$$

$$x=y+۸\xrightarrow{x=۱}۱=y+۸\Rightarrow y=-۷$$

بنابراین نقطه‌ی تلاقی دو خط $(1,-7)$ می‌باشد. شیب (ضریب زاویه‌ی) خطی که از دو نقطه‌ی $(-3,5)$ و $(1,-7)$ می‌گذرد برابر است با:

$$m=\frac{5-(-7)}{-3-1}=\frac{12}{-4}=-3$$

مشابه تست ۱۲۵ آزمون ۱ سال ۹۰ پیش‌دانشگاهی

۱۱۱- (۲)

$$\frac{6x}{x-1}+\frac{x-1}{3x}=3$$

طرفین تساوی را در عبارت $3x(x-1)$ ضرب می‌کنیم تا مخرج‌ها حذف شوند.

$$3x(x-1)\left(\frac{6x}{x-1}+\frac{x-1}{3x}\right)=3(3x)(x-1)$$

$$\Rightarrow 3x(6x)+(x-1)(x-1)=9x(x-1)$$

$$\Rightarrow 18x^2+x^2-2x+1=9x^2-9x\Rightarrow 19x^2-2x+1-9x^2+9x=0\Rightarrow 10x^2+7x+1=0$$

$$\Delta=b^2-4ac=(7)^2-4(10)(1)=49-40=9$$

$$x_1,x_2=\frac{-b\pm\sqrt{\Delta}}{2a}=\frac{-7\pm\sqrt{9}}{2(10)}=\frac{-7\pm3}{20}\begin{cases}x_1=\frac{-7+3}{20}=-\frac{1}{5}\\ x_2=\frac{-7-3}{20}=-\frac{1}{2}\end{cases}$$

هر دو جواب قابل‌قبول هستند زیرا هیچ‌یک از مخرج‌ها را صفر نمی‌کنند و ریشه‌ی بزرگ‌تر عدد $-\frac{1}{5}$ است.

مشابه تست ۸۸ آزمون ۱۵ سال ۹۰ و تست ۱۱۱ آزمون ۱۸ سال ۹۰ پیش‌دانشگاهی

۱۱۲- (۳) در تابع درجه دوم $y=ax^2+bx+c$، طول نقطه‌ی رأس برابر با $-\frac{b}{2a}$ است. بنابراین داریم: $-\frac{a}{2(3)}=-1\Rightarrow -\frac{a}{6}=-1\Rightarrow a=6$

بنابراین معادله‌ی سهمی به شکل $y=3x^2+6x+b$ می‌باشد. با قرار دادن مختصات نقطه‌ی رأس یعنی $(-1,-4)$ در آن داریم:

$$-4=3(-1)^2+6(-1)+b\Rightarrow -4=3-6+b\Rightarrow b=-1$$

پس معادله‌ی سهمی به‌صورت $y=3x^2+6x-1$ است. برای پیدا کردن عرض محل تقاطع با محور yها، در معادله‌ی سهمی x را برابر صفر قرار می‌دهیم.

$$x=0\Rightarrow y(0)=3(0)^2+6(0)-1\Rightarrow y(0)=-1$$

پس عرض نقطه‌ی تقاطع -1 می‌باشد.

مشابه تست ۱۱۴ آزمون ۱۳ سال ۹۰ سوم

۱۱۳- (۴) چون در بین حروف کلمه‌ی DELAVAR دو حرف تکراری A داریم، مسأله را به‌صورت زیر در سه حالت مختلف حل می‌کنیم.

حالت اول: ابتدا سه حرف از بین تمام حروف به‌جز A انتخاب می‌کنیم و تعداد جایگشت‌های آن‌ها را حساب می‌نماییم.

$$\overbrace{\binom{5}{3}}^{\text{انتخاب ۳ حرف از ۵ حرف}}\times\overbrace{3!}^{\text{جایگشت‌های ۳ حرف متفاوت}}=\frac{5!}{2!\times\cancel{3!}}\times\cancel{3!}=\frac{5\times4\times3\times\cancel{2}\times1}{\cancel{2}\times1}=60$$

حالت دوم: در مرحله‌ی بعد یکی از حروف A و دو حرف از پنج حرف غیر A را انتخاب می‌کنیم.

$$\overbrace{\binom{5}{2}}^{\text{انتخاب ۳ حرف از ۵ حرف}}\times\overbrace{3!}^{\text{تعداد جایگشت‌های ۳ حرف متمایز}}=60$$

حالت سوم: در مرحله‌ی آخر دو حرف A و یکی از ۵ حرف را انتخاب کرده و تعداد جایگشت‌های آن‌ها را می‌یابیم.

$$\binom{5}{1}\times\underbrace{\frac{3!}{2!}}_{\text{تعداد جایگشت‌های ۳ حرف که که دو تای آن‌ها یکسان است}}=5\times3=15$$

بنابراین در کل $60+60+15=135$ جایگشت وجود دارد.

مشابه تست ۸۷ آزمون ۱۴ سال ۹۰ سوم

۱۱۴- (۱) استدلال استقرایی روش نتیجه‌گیری کلی بر مبنای مجموعه‌ی محدودی از مشاهدات است. (این تست از فعالیت ۱ ـ ۱ صفحه‌ی ۴ کتاب درسی ریاضی پایه طراحی شده است.)

مشابه تست ۱۱۲ آزمون ۴ سال ۹۰ پیش‌دانشگاهی

۱۱۵- (۴) ابتدا قدرنسبت دنباله را با تقسیم جمله‌ی دوم بر جمله‌ی اول به‌دست می‌آوریم و سپس حد مجموع را محاسبه می‌کنیم. داریم:

$$r=\frac{a_۲}{a_۱}=\frac{۶}{۸}=\frac{۳}{۴}$$

$$\text{حد مجموع}=\frac{a_۱}{۱-r}=\frac{۸}{۱-\frac{۳}{۴}}=\frac{\frac{۸}{۱}}{\frac{۱}{۴}}=\frac{۸\times ۴}{۱\times ۱}=۳۲$$

مشابه تست ۸۵ آزمون ۹ سال ۹۰ پیش‌دانشگاهی

۱۱۶- (۳) **روش اول:** جمله‌ی n اُم دنباله‌ی مثلثی از رابطه‌ی $a_n=\frac{n(n+۱)}{۲}$ حاصل می‌شود. بنابراین به بررسی گزینه‌ها پردازیم:

$$۱)\ n=۶\Rightarrow a_۶=\frac{\cancel{۶}^{۳}\times ۷}{\cancel{۲}_{۱}}=۲۱$$

$$۲)\ n=۷\Rightarrow a_۷=\frac{۷\times \cancel{۸}^{۴}}{\cancel{۲}}=۲۸$$

$$۳)\ n=۸\Rightarrow a_۸=\frac{\cancel{۸}^{۴}\times ۹}{\cancel{۲}_{۱}}=۳۶=۶^۲\rightarrow$$ جمله‌ی هشتم مربع کامل است.

$$۴)\ n=۹\Rightarrow a_۹=\frac{۹\times \cancel{۱۰}^{۵}}{\cancel{۲}}=۴۵$$

روش دوم: جملات دنباله‌ی مثلثی را می‌نویسیم تا به اولین جمله‌ی مربع کامل غیر ۱ برسیم:

۱ و ۳ و ۶ و ۱۰ و ۱۵ و ۲۱ و ۲۸ و $\underline{۳۶}$ و ...

جمله‌ی هشتم (۳۶) اولین جمله‌ی مربع کامل غیر یک در دنباله‌ی مثلثی است.

مشابه تست ۱۶۸ آزمون ۸ و تست ۸۷ آزمون ۹ سال ۹۰ پیش‌دانشگاهی

۱۱۷- (۳)

$$\log_۲(۲x-۱)=-۲\xRightarrow{\text{طبق تعریف لگاریتم}}۲x-۱=۲^{-۲}\Rightarrow ۲x-۱=\frac{۱}{۴}\Rightarrow ۲x=\frac{۱}{۴}+۱\Rightarrow ۲x=\frac{۵}{۴}\Rightarrow x=\frac{\frac{۵}{۴}}{\frac{۲}{۱}}=\frac{۵\times ۱}{۴\times ۲}=\frac{۵}{۸}$$

$$\log_۲(۹x+۳)\xRightarrow{x=\frac{۵}{۸}}\log_۲\left(۹\left(\frac{۵}{۸}\right)+۳\right)=\log_۲ ۸=\log_{۲^۱}۲^۳=\frac{۳}{۱}\log_۲ ۲=۳$$

مشابه تست ۱۷۳ آزمون ۸ سال ۹۰ پیش‌دانشگاهی

۱۱۸- (۱) **روش اول:**

$$\left.\begin{array}{l}x=۷۵۰۰-۴۵۰p\\ x+۴۵۰p=۷۵۰۰\\ ۷۵۰۰\div ۲=۳۷۵۰\end{array}\right\}\begin{array}{l}x=۳۷۵۰\\ ۴۵۰p=۳۷۵۰\Rightarrow p=\frac{۳۷۵۰}{۴۵۰}=\frac{۲۵}{۳}\end{array}\Rightarrow R(x)=۳۷۵۰\times\frac{۲۵}{۳}=۳۱۲۵۰$$

روش دوم: با توجه به صورت تست، معادله‌ی درآمد به‌صورت زیر می‌شود:

$$R(x)=x\times p=(۷۵۰۰-۴۵۰p)p=۷۵۰۰p-۴۵۰p^۲=-۴۵۰p^۲+۷۵۰۰p\Rightarrow p_{max}=-\frac{۷۵۰۰}{۲(-۴۵۰)}=\frac{۷۵۰۰}{۹۰۰}=\frac{۲۵}{۳}$$

$$\Rightarrow \text{بیشترین درآمد}=-۴۵۰\left(\frac{۲۵}{۳}\right)^۲+۷۵۰۰\left(\frac{۲۵}{۳}\right)=-۳۱۲۵۰+۶۲۵۰۰=۳۱۲۵۰$$

مشابه تست ۱۸۰ آزمون ۱۴ سال ۹۰ پیش‌دانشگاهی

۱۱۹- (۲) با توجه به جدول داده شده تعداد لامپ‌های ۱۰۰ وات $۴۸ = ۳۴ + ۱۴$ و تعداد کل لامپ‌ها نیز $۹۰ = ۳۴ + ۱۴ + ۲۲ + ۲۰$ است. بنابراین:

$$P = \frac{۴۸}{۹۰} = \frac{۸}{۱۵}$$

۱۲۰- (۴) از پیشامد مکمل استفاده می‌کنیم:

پیشامد مطلوب A : لااقل یکی از ارقام ۲ باشد

پیشامد نامطلوب (مکمل) A' : هیچ‌یک از ارقام ۲ نباشد

برای محاسبه‌ی $P(A')$ می‌توان از پیشامد مستقل استفاده کرد:

هیچ‌یک از ارقام ۲ نباشند = گوی اول غیر عدد ۲ و گوی دوم غیر عدد ۲

$$\Rightarrow P(A') = \frac{۴}{۵} \times \frac{۳}{۴} = \frac{۳}{۵}$$

$$P(A) = ۱ - P(A') = ۱ - \frac{۳}{۵} = \frac{۲}{۵} = ۰/۴$$

مشابه تست ۱۱۹ آزمون ۱۶ و تست ۱۱۹ آزمون ۱۸ سال ۹۰ پیش‌دانشگاهی

۱۲۱- (۳) **(صفحه‌ی ۲۱)**

خدمات ارائه شده ← ریال $۸۰/۰۰۰/۰۰۰ \times \frac{۱}{۴} = ۲۰/۰۰۰/۰۰۰$

تولید ناخالص داخلی ← ریال $۳/۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰ + ۸۰/۰۰۰/۰۰۰ + ۳۵۰/۰۰۰/۰۰۰ + ۲۰/۰۰۰/۰۰۰ = ۳/۶۵۰/۰۰۰/۰۰۰$

هزینه‌ی استهلاک ← ریال $۳/۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰ \times \frac{۱}{۱۶} = ۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰$

تولید خالص داخلی ← ریال $۳/۶۵۰/۰۰۰/۰۰۰ - ۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰ = ۳/۴۵۰/۰۰۰/۰۰۰$

مشابه تست ۱۸۷ آزمون ۷ پیش‌دانشگاهی، مشابه تست ۱۷۲ آزمون ۱۲ پیش‌دانشگاهی، مشابه تست ۱۲۲ آزمون ۱۷ پیش‌دانشگاهی، مشابه تست ۸۲ آزمون ۲ دوم، مشابه تست ۱۰۹ آزمون ۶ دوم، مشابه تست ۷۹ آزمون ۹ دوم

۱۲۲- (۱) الف) وجوه پرداختی به صاحبان عوامل تولید، مزد، سود و اجاره نام دارد و مسیر دوم نشان‌دهنده‌ی جریان پولی است که از سوی بنگاه‌های اقتصادی به سوی خانوارها روان است. عناوین عوامل تولید عبارت‌اند از: کار، سرمایه و منابع طبیعی که در مسیر ۱ واقع شده است.

ب) مسیر ۴، جریان پولی است که از طرف خانوارها به سوی بنگاه‌های اقتصادی روان است. خانوارها کالاها و خدمات مصرفی خود را از بنگاه‌های اقتصادی تهیه می‌کنند و در مقابل آن، پولی را می‌پردازند.

ج) علاوه بر روش هزینه‌ای و روش درآمدی، روش سومی نیز برای محاسبه‌ی تولید کل جامعه وجود دارد که روش تولید یا روش ارزش افزوده نامیده می‌شود.

د) خانوارها مالک عوامل تولید هستند و بنگاه‌های اقتصادی این عوامل را از آن‌ها خریداری می‌کنند و طی فعالیّت‌های خود مورد استفاده قرار می‌دهند.

ه) بنگاه‌های اقتصادی تحت عنوان اشخاص حقوقی، وظیفه‌ی تولید و عرضه‌ی کالاها و خدمات را برعهده دارند. **(صفحات ۲۲ تا ۲۴)**

مشابه تست ۱۲۱ آزمون ۱۸ پیش‌دانشگاهی، مشابه تست ۸۴ آزمون ۲ دوم، مشابه تست ۸۹ آزمون ۴ دوم، مشابه تست ۱۰۱ آزمون ۶ دوم، مشابه تست ۱۹۰ آزمون ۵ پیش‌دانشگاهی، مشابه تست ۱۲۴ آزمون ۱۷ پیش‌دانشگاهی

۱۲۳- (۲) الف)

ارزش افزوده‌ی مرحله‌ی اول ← ریال ۶۵۰۰

ارزش افزوده‌ی مرحله‌ی آخر ← ریال $۱۶/۰۰۰ - ۹/۰۰۰ = ۷/۰۰۰$

ب) نام دیگر روش ارزش افزوده برای محاسبه‌ی تولید کل جامعه، روش تولید است.

ج) برای محاسبه‌ی ارزش کل تولیدات جامعه سه روش وجود دارد که عبارت‌اند از:

۱- روش هزینه‌ای ۲- روش درآمدی ۳- روش تولید یا روش ارزش افزوده

د) اگر تولید کل جامعه را از طریق هریک از سه روش محاسبه کنیم، به جواب‌های یکسانی می‌رسیم. از این‌رو، برای جلوگیری از اشتباه، حداقل دو روش را برای محاسبه به‌کار می‌گیرند و جواب‌ها را مقایسه می‌کنند. **(صفحات ۲۴ و ۲۵)**

۱۲۴- (۴) وقتی‌که در بازار قیمت از سطح قیمت تعادلی بالاتر برود، مازاد عرضه به‌وجود می‌آید. در سطح قیمت بالاتر از ۲۵۰ ریال و در ردیف قیمت‌های ۵ (۳۰۰ ریال)، ۶ (۳۵۰ ریال) و ۷ (۴۰۰ ریال) بازار با مازاد عرضه روبه‌رو است. **(صفحه‌ی ۳۱ و ۳۲)**

مشابه تست ۱۸۹ آزمون ۷ پیش‌دانشگاهی، مشابه تست ۱۹۴ و ۱۹۲ آزمون ۱۰ پیش‌دانشگاهی، مشابه تست ۱۲۳ آزمون ۱۷ پیش‌دانشگاهی، مشابه تست ۹۸ آزمون ۱۸ دوم، مشابه تست ۹۲ و ۹۱ و ۹۰ آزمون ۳ دوم، مشابه تست ۸۴ آزمون ۷ دوم، مشابه تست ۷۹ و ۸۰ آزمون ۸ دوم، مشابه تست ۸۲ آزمون ۱۳ دوم

۱۲۵- (۴) تولیدکنندگان برای تولید محصولات خود به ناچار باید مقداری پول هزینه کنند. آن‌ها باید محلی را به عنوان کارگاه، مغازه یا دفتر کار خریداری یا اجاره کنند. ماشین‌آلات و لوازم مورد نیاز دیگر و نیز مقداری مواد اولیه را بخرند و مقداری کارگر و کارمند را نیز به استخدام خود درآورند. مبالغی را که تولیدکنندگان برای تولید صرف می‌کنند، هزینه‌های تولید می‌نامند. **(صفحه‌ی ۴۲)**

۱۲۶- (۳) الف) تعداد خانوارها ← نفر ۱۵/۰۰۰/۰۰۰ = ۵ ÷ ۷۵/۰۰۰/۰۰۰

٪۳۵ خانوارها ← نفر ۵/۲۵۰/۰۰۰ = $\frac{۳۵}{۱۰۰}$ × ۱۵/۰۰۰/۰۰۰

۴۰ × ۵ = ۲۰۰ وات

میزان صرفه‌جویی ٪۳۵ خانوارها ← وات ۱/۰۵۰/۰۰۰/۰۰۰ = ۲۰۰ × ۵/۲۵۰/۰۰۰

۱/۰۰۰/۰۰۰ وات = ۱ مگاوات

مقدار انرژی برق صرفه‌جویی‌شده ← مگاوات ۱۰۵۰ = $\frac{۱/۰۵۰/۰۰۰/۰۰۰}{۱/۰۰۰/۰۰۰}$

ب)

جمعیت جدید استفاده‌کننده از انرژی برق صرفه‌جویی شده ← نفر ۱۵/۰۰۰/۰۰۰ = $\frac{۱}{۵}$ × ۷۵/۰۰۰/۰۰۰

ج)

تعداد خانوارهای جدید برخوردار از انرژی جدید برق ← نفر ۳/۰۰۰/۰۰۰ = $\frac{۱۵/۰۰۰/۰۰۰}{۵}$

د) **(صفحه‌ی ۵۴)**

نسبت میزان صرفه‌جویی به میزان تولید برق نیروگاه ← $\frac{۱}{۵}$ = $\frac{۱۰۵۰}{۵/۲۵۰}$

مشابه تست ۲۰۰ آزمون ۵ پیش‌دانشگاهی، مشابه تست ۱۰۰ آزمون ۹ پیش‌دانشگاهی، مشابه تست ۱۲۴آزمون ۱۶ پیش‌دانشگاهی، مشابه تست ۱۰۱ آزمون ۱۶ دوم، مشابه تست ۸۴ آزمون ۳ دوم، مشابه تست ۹۱ آزمون ۴ دوم، مشابه تست ۸۱ آزمون ۷ دوم، مشابه تست ۸۱ آزمون ۱۳ دوم

۱۲۷- (۱) الف) وقتی یک واحد پول نتواند در طول زمان ارزش خود را حفظ کند، می‌گوییم که قدرت خرید آن دستخوش تغییر است.

ب) پول در مقابل سطح عمومی قیمت‌ها ارزش خود را حفظ نکرده است.

ج) قدرت خرید پول به سطح عمومی قیمت‌ها در جامعه بستگی دارد.

د) بین قدرت خرید پول و سطح عمومی قیمت‌ها رابطه‌ی غیرمستقیم (معکوس) وجود دارد ؛ یعنی هرچه سطح عمومی قیمت‌ها افزایش یابد، قدرت خرید پول کاهش می‌یابد و برعکس، با پایین رفتن سطح عمومی قیمت‌ها، قدرت خرید افزایش می‌یابد.

ه) یکی از دلایل کاهش قدرت خرید پول، حجم زیاد پول نسبت به تولید در یک جامعه است.

و) کاهش قدرت خرید پول در یک جامعه، نتیجه‌ی وجود تورم در آن جامعه است. **(صفحات ۶۵ و ۶۶)**

مشابه تست ۱۸۷ آزمون ۱۱ پیش‌دانشگاهی، مشابه تست ۱۲۵ آزمون ۱۸ پیش‌دانشگاهی، مشابه تست ۱۱۳ آزمون ۳ سوم

۱۲۸- (۳) بانک‌های تخصصی به‌منظور کسب سود، اوراق قرضه‌ای را که دولت یا مؤسسات اعتباری منتشر کرده است، خریداری می‌کنند. آن‌گاه این اوراق را به مبلغی بیش از مبلغ خرید به سپرده‌گذاران خود می‌فروشند. این فعالیت بانک را عملیات مالی می‌گویند. **(صفحه‌ی ۷۶)**

مشابه تست ۱۱۶ آزمون ۳ سوم

۱۲۹- (۴) اسناد خزانه اوراق بهادار کوتاه‌مدتی هستند که توسط دولت صادر می‌شوند و سررسید این اسناد، سه‌ماهه، شش‌ماهه و یک‌ساله است. **(صفحات ۸۶ و ۸۷)**

مشابه تست ۱۲۸ آزمون ۱۷ پیش‌دانشگاهی

۱۳۰- (۳) همان‌گونه که در جدول مشاهده می‌شود، شاخص رشد یعنی همان درآمد سرانه با شاخص توسعه هماهنگ است. **(صفحه‌ی ۹۴)**

مشابه تست ۱۹۵ آزمون ۶ پیش‌دانشگاهی، مشابه تست ۸۰ آزمون ۱۱ دوم، مشابه تست ۱۱۷ آزمون ۴ سوم

۱۳۱- (۲) اگر کشوری در حال حاضر بتواند نیازهای اساسی خود را برطرف کند و به خارج وابسته نباشد، در کوتاه‌مدت مطلوب است اما در بلندمدت مشخص نیست که بتواند خودبسنده باقی بماند؛ زیرا منابع در دسترس، نیازهای جامعه از نظر کیفیت و کمیت و سطح علوم و فنون پیوسته در حال تغییر است. **(صفحات ۱۰۶ و ۱۰۷)**

مشابه تست ۱۹۷ آزمون ۶ پیش‌دانشگاهی

۱۳۲- (۱)

سهم دهک ششم ← ٪۱۱ = ٪۷ + ٪۴ سهم دهک سوم ← ٪۵ = ٪۳ + ٪۲

سهم دهک نهم ← ٪۱۸ = ٪۴ − ٪۲۲ سهم دهک هفتم ← ٪۱۲ = ٪۶ + ٪۶

تذکر: با توجه به این‌که در متن سؤال تفاوت سهام دهک دهم و نهم، ۴ درصد ذکر شده است، سهم دهک نهم ۱۸ درصد (۴ ـ ۲۲) است که متأسفانه در گزینه‌ی (۱) به اشتباه ۱۶ درصد ذکر شده است. **(صفحات ۱۱۴ و ۱۱۵)**

مشابه تست ۱۹۹ آزمون ۶ پیش‌دانشگاهی، مشابه تست ۱۰۵ آزمون ۹ پیش‌دانشگاهی، مشابه تست ۲۰۰ آزمون ۱۱ پیش‌دانشگاهی، مشابه تست ۱۸۰ آزمون ۱۲ پیش‌دانشگاهی، مشابه تست ۱۳۰ آزمون ۱۶ پیش‌دانشگاهی، مشابه تست ۱۳۰ آزمون ۱۸ پیش‌دانشگاهی، مشابه تست ۷۷ آزمون ۱۵ دوم، مشابه تست ۸۸ آزمون ۱۱ دوم

۱۳۳- (۲) الف)

۲۵۰/۰۰۰/۰۰۰ − ۱۵۰/۰۰۰/۰۰۰ = ۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال

مالیات ← ریال $۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰ \times \frac{۱۵}{۱۰۰} = ۱۵/۰۰۰/۰۰۰$

۳۵۰/۰۰۰/۰۰۰ − ۲۵۰/۰۰۰/۰۰۰ = ۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال

مالیات ← ریال $۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰ \times \frac{۲۰}{۱۰۰} = ۲۰/۰۰۰/۰۰۰$

۴۵۰/۰۰۰/۰۰۰ − ۳۵۰/۰۰۰/۰۰۰ = ۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال

مالیات ← ریال $۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰ \times \frac{۲۵}{۱۰۰} = ۲۵/۰۰۰/۰۰۰$

۹۰۰/۰۰۰/۰۰۰ − ۴۵۰/۰۰۰/۰۰۰ = ۴۵۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال

مالیات ← ریال $۴۵۰/۰۰۰/۰۰۰ \times \frac{۳۵}{۱۰۰} = ۱۵۷/۵۰۰/۰۰۰$

۱۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ − ۹۰۰/۰۰۰/۰۰۰ = ۱۴/۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال

مالیات ← ریال $۱۴/۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰ \times \frac{۴۵}{۱۰۰} = ۶/۳۴۵/۰۰۰/۰۰۰$

مالیات ماهانه ← ریال ۱۵/۰۰۰/۰۰۰ + ۲۰/۰۰۰/۰۰۰ + ۲۵/۰۰۰/۰۰۰ + ۱۵۷/۵۰۰/۰۰۰ + ۶/۳۴۵/۰۰۰/۰۰۰ = ۶/۵۶۲/۵۰۰/۰۰۰

مالیات سالانه ← ریال ۶/۵۶۲/۵۰۰/۰۰۰ × ۱۲ = ۷۸/۷۵۰/۰۰۰/۰۰۰

ب)

مانده‌ی خالص ماهانه ← ریال ۱۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ − ۶/۵۶۲/۵۰۰/۰۰۰ = ۸/۴۳۷/۵۰۰/۰۰۰

ج) نام نرخ مالیاتی مورد محاسبه، تصاعدی طبقه‌ای است. **(صفحات ۱۳۵ و ۱۳۶)**

مشابه تست ۱۰۷ آزمون ۹ پیش‌دانشگاهی، مشابه تست ۱۸۲ آزمون ۱۲ پیش‌دانشگاهی، مشابه تست ۱۹۰ آزمون ۱۴ پیش‌دانشگاهی، مشابه تست ۱۳۲ آزمون ۱۶ پیش‌دانشگاهی، مشابه تست ۱۳۳ آزمون ۱۸ پیش‌دانشگاهی، مشابه تست ۸۷ آزمون ۱۳ دوم، مشابه تست ۹۰ آزمون ۸ دوم، مشابه تست ۹۰ آزمون ۹ دوم، مشابه تست ۱۱۱ آزمون ۲ سوم

۱۳۴- (۱) کوبا ← نیشکر آرژانتین ← محصولات دامی نیجریه ← نفت غنا ← کاکائو **(صفحه‌ی ۱۶۰)**

مشابه تست ۱۴۳ آزمون ۳ پیش‌دانشگاهی، مشابه تست ۱۸۵ آزمون ۸ پیش‌دانشگاهی

۱۳۵- (۳) یکی از نتایج پیامدهای دگرگونی در سیستم پولی بین‌المللی، پذیرش انعطاف در نرخ ارزها (از سال ۱۹۷۳) و چندارزی شدن نظام پولی بین‌المللی است. سایر گزینه‌ها از دلایل اصلی دگرگونی سیستم پولی بین‌المللی است. **(صفحه‌ی ۱۶۴)**

مشابه تست ۱۸۹ آزمون ۸ پیش‌دانشگاهی

زبان و ادبیات فارسی (اختصاصی)

۱۳۶- (۲) خواجه عبدالله انصاری، تصوّف را در محضر عارف برجسته‌ی آن روزگار، شیخ **ابوالحسن خرقانی**، آموخت و بعد از وی سمت جانشینی او را یافت و در هرات به تعلیم و ارشاد خلق پرداخت. یکی از کتاب‌های او «ترجمه‌ی کتاب طبقات‌الصّوفیّه» است که اصل آن را **ابوعبدالرّحمان سلمی نیشابوری** به زبان تازی (عربی) تألیف کرد و خواجه عبدالله آن را در حلقه‌ی مریدانش به زبان فارسی هروی به شیوه‌ای جذّاب بیان می‌کرد.

در آزمون‌های سراسری گاج ۴ بار به نام کتاب «طبقات‌الصّوفیّه» و بارها به شرح زندگی «خواجه عبدالله انصاری» و به ویژه «شاگردی‌اش در محضر شیخ ابوالحسن خرقانی» اشاره شده است. این نمونه‌ها را ببینید:

شرح زیر، معرّف کیست؟ *پیش‌دانشگاهی ـ آزمون ٦ ـ سال ۹۰*

«وی از خردی زبانی گویا و طبعی توانا داشت و شعر عربی و پارسی را نیک می‌سرود. او بسیاری از علوم ادبی و دینی و اشعار عربی را حفظ بود و به احادیث پیامبر (ص) علاقه می‌ورزید. **وی تصوّف را در محضر شیخ ابوالحسن خرقانی آموخت** و بعد از وی سمت جانشینی او را یافت.»

۱) ابوالحسن جلّابی هجویری ۲) ابوبکر عتیق نیشابوری

۳) عبدالرّحمان سُلمی ۴) **عبدالله انصاری**

«**وی تصوّف را در محضر شیخ ابوالحسن خرقانی آموخت** و بعد از وی سمت جانشینی او را یافت و در هرات به تعلیم و ارشاد اشتغال داشت تا این‌که در سال ۴۸۱ هـ ق. درگذشت. ..... از آثار وی است.» *پیش‌دانشگاهی ـ آزمون ۱۱ ـ سال ۹۰*

۱) رسایل ۲) کشف‌المحجوب

۳) شرح تعرّف ۴) کشف‌الاسرار و عدّةالابرار

۱۳۷- (۳) **نام پدیدآورندگان آثار:**

صفیر سیمرغ، حکمةالاشراق: شهاب‌الدّین یحیی سهروردی (**آثار دیگر:** آواز پر جبرئیل، رسالةالعشق، لغت موران، رسالةالطّیر، روزی با جماعت صوفیان، فی حالةالطّفولیّه) / **زادالمسافرین، سفرنامه:** ناصرخسرو قبادیانی (**آثار دیگر:** خوان اخوان، جامع‌الحکمتین) / **مثنوی کلیله و دمنه، منظومه‌ی سندبادنامه:** رودکی سمرقندی / **منشآت، تحفةالعراقین:** خاقانی / **شیرین و خسرو، هشت بهشت:** امیرخسرو دهلوی (**آثار دیگر:** مطلع‌الانوار، مجنون و لیلی، آیینه‌ی اسکندری، مثنوی خضرخان و دَوَلرانی، اعجاز خسروی)

بررسی آثار دیگر گزینه‌ها:

۱) **عقل‌نامه:** سنایی غزنوی / **عشق‌نامه:** سنایی غزنوی / **الهی‌نامه:** سنایی غزنوی، عطّار نیشابوری، خواجه عبدالله انصاری / **اسکندرنامه:** نظامی گنجوی (**آیینه‌ی اسکندری:** امیرخسرو دهلوی)

۲) **تمهیدات:** عین‌القضات همدانی / **لیلی و مجنون:** نظامی گنجوی

۴) **منطق‌الطّیر:** عطّار نیشابوری (**رسالةالطّیر:** سهروردی) / **حکمت علایی:** ابوعلی سینا / **گیهان شناخت:** قطان مروزی

نام آثار مطرح در سؤال و فراوانی آن‌ها در آزمون‌های سراسری گاج:

آثار مطرح در سؤال: صفیر سیمرغ: ۴ بار / زادالمسافرین: ۲ بار / مثنوی کلیله و دمنه: ۴ بار / منشآت: ۲ بار / شیرین و خسرو: ۲ بار

آثار مورد اشاره در گزینه‌ها: لغت موران: ۳ بار / عقل‌نامه: ۲ بار / عشق‌نامه: ۳ بار / الهی‌نامه: ۴ بار / اسکندرنامه: ۲ بار / رسالةالطّیر: ۶ بار / خوان اخوان: ۲ بار / تمهیدات: ۴ بار / لیلی و مجنون: ۴ بار / حکمةالاشراق: ۲ بار / سفرنامه: ۲ بار / منظومه‌ی سندبادنامه: ۲ بار / تحفةالعراقین: ۴ بار / هشت بهشت: ۵ بار / منطق‌الطّیر: ۳ بار / حکمت علایی: ۲ بار / آیینه‌ی اسکندری: ۳ بار

۱۳۸- (۴) باب هشتم گلستان (در آداب صحبت) بیش‌تر کلمات و جملات در هم فشرده‌ای‌ست که اغلب آن‌ها، از فرط استواری و زیبایی، امروز یا به صورت ضرب‌المثل در میان عموم رایج است یا دست کم در قلم نویسندگان و ادب‌دوستان گذشته و حال جریان داشته است.

۱۳۹- (۱) **ارنست همینگوی:** از نویسندگان رئالیسم (واقع‌گرایی) انتقادی

گوگول: نویسنده‌ای که داستان کوتاه «شنل» او را از نمونه‌های برجسته‌ی رئالیسم ابتدایی دانسته‌اند.

استفان مالارمه: از شاعران مکتب سمبولیسم

هنریک ایبسن: از نویسندگان مکتب ناتورالیسم

نویسندگان مورد سؤال و سبک نوشتاری آن‌ها همواره در آزمون‌های سراسری گاج مورد توجّه بوده‌اند. فراوانی تکرار هر کدام:

گوگول: ۳ بار / مالارمه: ۲ بار / ایبسن: ۲بار

۱۴۰- (۴) «**تاریخ تطوّر نثر فارسی، تصحیح مجمل التّواریخ و القصص، تاریخ احزاب سیاسی**»: محمّدتقی بهار

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) **تاریخ سیستان:** مؤلّفی ناشناس (تصحیح محمّدتقی بهار، نه اثر او) / **مجمل‌التّواریخ:** مؤلّفی ناشناس

۲) **امثال و حکم:** علّامه علی‌اکبر دهخدا ۳) **تصحیح تاریخ بیهقی:** علی‌اکبر فیّاض

بهار و ادب فارسی: نام مجموعه مقالات و نوشته‌های پراکنده‌ی ملک‌الشّعرای بهار است که پس از درگذشت او در ۲ جلد به چاپ رسید.

آثار «ملک‌الشّعرای بهار» بارها در آزمون‌های سراسری گاج مورد پرسش قرار گرفته‌اند. این نمونه را ببینید:

دو اثر «**تاریخ احزاب سیاسی**» و «**تاریخ تطوّر نثر فارسی**» به‌ترتیب، از کیست؟ *سال سوم ـ آزمون ۱۳ ـ سال ۹۰*

۱) علی‌اکبر دهخدا ـ محمّدتقی بهار ۲) **محمّدتقی بهار ـ محمّدتقی بهار**

۳) علی اسفندیاری ـ علی‌اکبر دهخدا ۴) محمّدتقی بهار ـ ادیب‌الممالک فراهانی

۱۴۱- (۲) **نام پدیدآورندگان آثار:**

فتوحات شاه‌جهانی: کلیم کاشانی / **قندهارنامه:** صائب تبریزی / **ترس محتسب‌خورده:** مهرداد اوستا (محمّدرضا رحمانی)

همه‌ی آثار مورد سؤال، تاکنون در آزمون‌های سراسری گاج مورد تأکید بوده‌اند. دفعات تکرار هر کدام:

رسالةاللّبادیه: ۴ بار / رساله‌ی تعریفات: ۳ بار / فتوحات شاه‌جهانی: ۲ بار / قندهارنامه: ۶ بار / عبرت‌نامه: ۹ بار / تصحیح تاریخ بلعمی: ۳ بار / قصّه‌ی رنگ‌پریده: ۲ بار / فنون شعر و کالبدهای پولادین آن: ۳ بار / ترس محتسب‌خورده: ۶ بار

۱۴۲- (۴) **ویلیام فاکنر** زاده‌ی نیوآلبانی (می‌سی‌سی‌پی) **آمریکا**ست. شاهکار او در رمان‌نویسی **خشم و هیاهو** نام دارد که برخی آن را کتاب بزرگ قرن دانسته‌اند. فاکنر در ۱۹۴۹ برنده جایزه‌ی ادبی نوبل شد. او بزرگ‌ترین رمان‌نویس آمریکایی بین دو جنگ جهانی بوده است و این موفّقیّت را مرهون احساس ژرف اخلاقی، آگاهی از علایق توده‌ها، هم‌دردی با محرومان، قدرت بازکاوی انحرافات جامعه و آمیختن این خصایص با ذوق و مهارت فنّی‌ست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) **آلبر کامو:** نویسنده‌ی الجزایری‌الاصل فرانسه و پدیدآورنده‌ی آثاری مانند «بیگانه، طاعون، گالیگولا، افسانه‌ی سیزیفوس، حکومت نظامی»

۲) **هرمان هسه:** نویسنده‌ی آلمانی و پدیدآورنده‌ی آثاری مانند «دمیان، گرگ بیابان، گرترود، نرگس و زرّین‌دهن، سیذارتا، بازی با مهره‌های شیشه‌ای»

۳) **فرانتس کافکا:** نویسنده‌ی اهل کشور چک و پدیدآورنده‌ی آثاری مانند «مسخ، آمریکا، محاکمه، قصر»

بسامد تکرار آثار «فاکنر» در آزمون‌های سراسری گاج:

بیگانه: ۴ بار / دمیان: ۴ بار / مسخ: ۲ بار / خشم و هیاهو: ۸ بار

۱۴۳- (۲) نقّادان از میان آثار همینگوی، **پیرمرد و دریا** را از همه مهم‌تر می‌دانند. این کتاب که در سال ۱۹۵۲ منتشر شد، مهم‌ترین رویداد ادبی در زمان خود لقب گرفت و برخی آن را از اختراع پیل مهم‌تر دانستند، زیرا در این کتاب پیام همینگوی این بود که «انسان برای شکست آفریده نشده است؛ او ممکن است نابود شود، امّا شکست نمی‌خورد!»

این سؤال و هر چهار گزینه‌ی آن عیناً، واژه به واژه، با نمونه‌های آن در آزمون‌های سراسری گاج مطابقت ۱۰۰ درصد دارد و طرّاح کنکور تنها ترتیب گزینه‌ها را تغییر داده است. سه نمونه از این مشابهت دقیق:

* عبارت «انسان برای شکست آفریده نشده است. او ممکن است نابود شود، امّا شکست نمی‌خورد.» پیام محوری کدام‌یک از آثار همینگوی است؟ *سال سوم ـ آزمون ۱۸ ـ سال ۹۰*

۱) وداع با اسلحه ۲) خورشید همچنان می‌درخشد

۳) برف‌های کلیمانجارو ۴) پیرمرد و دریا

* جمله‌ی زیر پیام محوری ارنست همینگوی در کدام اثر وی است؟ *پیش‌دانشگاهی ـ آزمون ۵ ـ سال ۹۰*

«انسان برای شکست آفریده نشده است. او ممکن است نابود شود، امّا شکست نمی‌خورد.»

۱) زنگ‌ها برای که به صدا درمی‌آیند؟ ۲) برف‌های کلیمانجارو

۳) وداع با اسلحه ۴) پیرمرد و دریا

* همینگوی در کدام اثر خود به پیام زیر اشاره دارد؟ *پیش‌دانشگاهی ـ آزمون ۱۰ ـ سال ۹۰*

«انسان برای شکست آفریده نشده است. او ممکن است نابود شود، امّا شکست نمی‌خورد.»

۱) برف‌های کلیمانجارو ۲) وداع با اسلحه ۳) خورشید هم‌چنان می‌درخشد ۴) پیرمرد و دریا

۱۴۴- (۱) **تشبیه:** من (مشبّه) چون تو (مشبّه‌به)

مجاز: سیر (مجاز) ← (علاقه‌ی سببیّه) بی‌رغبت، بی‌میل (حقیقت)

کنایه: دل نهادن: کنایه از تعلّق خاطر داشتن / **جناس (تام):** که (چه کسی) و که (حرف ربط)

دقّت کنیم: بیت دارای گونه‌ای تشبیه است که در آن، به جای «وجه شباهت»، «وجه تفاوت» وجود دارد. «من چون تو طبع هرجاییم نیست» یعنی «من مانند تو نیستم که طبع هرجایی داشته باشم.»

همه‌ی آرایه‌های مطرح در گزینه‌ی درست، بارها و بارها در آزمون‌های سراسری گاج مورد تأکید بوده‌اند. فراوانی هر کدام:

تشبیه: ۴۵ بار / مجاز: ۴۸ بار (**سیر: ۳ بار**) / کنایه: ۱۴ بار (**دل نهادن: ۲ بار**) / جناس: ۵۱ بار (**که: ۱ بار**)

۱۴۵- (۳) **تشبیه مرکّب (بیت «ب»):**

ماه خورشیدنمایش ز پس پرده‌ی زلف (مشبّه) آفتابی‌ست که در پیش سحابی دارد (مشبّه‌به)

حسن تعلیل (بیت «د»): شاعر دلیل عطرآگین شدن گلزار را این می‌داند که هوای سر کوی یار، درِ «جان» را گشوده است.

مجاز (بیت «الف»): جام (مجاز) ← (علاقه‌ی محلّیّه) شراب (حقیقت)

استعاره‌ی مصرّحه (بیت «هـ»): شاخ گل: استعاره‌ی مصرّحه از معشوق

اسلوب معادله: (بیت «ج»):

دل (۱) / گمان کردن (۲) / راز عاشق (۳) / پوشیدن (پوشاندن) (۴) = فانوس (۱) / پنداشتن (۲) / شمع (۳) / پنهان کردن (۴)

خطای علمی سؤال: اسلوب معادله از آرایه‌های «عمومی»ست و طرح سؤال از آن در آزمون‌های اختصاصی، خارج از بودجه‌بندی و هدف‌گذاری آزمون است.

آرایه‌های مطرح در این سؤال و جزئیّات تکرار آن‌ها در آزمون‌های سراسری گاج:

تشبیه مرکّب: ۸ بار / حسن تعلیل: ۱۵ بار / مجاز: ۴۸ بار / استعاره‌ی مصرّحه: ۱۸ بار / اسلوب‌معادله: ۲ بار

بیت «ماه خورشیدنمایش ز پس پرده‌ی زلف / آفتابی‌ست که در پیش سحابی دارد» به عنوان مصداق «تشبیه مرکّب» عیناً به همین صورت در آزمون‌های سراسری گاج مورد تأکید بوده است:

در کدام گزینه «تشبیه مرکّب» وجود ندارد؟ *پیش‌دانشگاهی ـ آزمون ۷ ـ سال ۹۰*

۱) قرار در کف آزادگان نگیرد مال / چو صبر در دل عاشق، چو آب در غربال

۲) ماه خورشیدنمایش ز پس پرده‌ی زلف / آفتابی‌ست که در پیش سحابی دارد

۳) رخ گل را که عکس روی یار است / هوا مشّاطه، آب آیینه‌دار است

۴) عرقت بر ورق روی نگارین به چه ماند؟ / هم‌چو بر صفحه‌ی گل قطره‌ی باران بهاری

۱۴۶- (۱) **کنایه (بیت «ب»):** سنگ به چاه افکندن: کنایه از مرتکب خطا و اشتباه شدن

حس‌آمیزی (بیت «ج»): شنیدن بو (آمیختن دو حسّ شنوایی و بویایی)

اغراق (بیت «الف»): این‌که شاعر در اثر نوشیدن شراب از دست ساقی چنان در مجلس سماع از خود بی‌خود شده که توانسته سنگ بر شیشه‌ی نُه آسمان بکوبد، بیانی اغراق‌آمیز است!

اسلوب معادله (بیت «د»): [ستم‌دیده] / اظهار عجز / ستمگر / نشانه‌ی ابلهی = کباب / اشک [ریختن] / آتش / [باعث] طغیان [بودن]

۱ ۲ ۳ ۴ ۱ ۲ ۳ ۴

استعاره‌ی کنایی (مکنیّه): (**بیت «هـ»**): الف ـ دامن خورشید (اضافه‌ی استعاری و استعاره‌ی مکنیّه): دامن [انسان] خورشید

از لوازم مشبّه‌به *مشبّه‌به* *مشبّه*

حذف‌شده *حذف‌شده*

ب ـ چشم شبنم (اضافه‌ی استعاری و استعاره‌ی مکنیّه): چشم [انسان] شبنم

اندام مشبّه‌به *مشبّه‌به* *مشبّه*

حذف‌شده *حذف‌شده*

ج ـ این‌که چشم شبنم از دیدن گلراز سیر نشود، تشخیص و استعاره‌ی مکنیّه به شمار می‌رود.

خطای علمی سؤال: اسلوب معادله از آرایه‌های «عمومی»ست و طرح سؤال از آن در آزمون‌های اختصاصی، خارج از بودجه‌بندی و هدف‌گذاری آزمون است.

همه‌ی آرایه‌های سؤال در آزمون‌های سراسری گاج مورد توجّه بوده‌اند. بسامد این آرایه‌ها را ـ تنها در آزمون‌های سال ۹۰ ـ ببینید:

کنایه: ۱۴ بار / حس‌آمیزی: ۱۲ بار (**شنیدن بو: ۴ بار**) / اغراق: ۵ بار / اسلوب معادله: ۲ بار / استعاره‌ی کنایی: ۱۹ بار (**تشخیص با شبنم: ۲ بار**)

۱۴۷- (۱) **کنایه:** سیه‌کاسه: کنایه از خسیس و پست

تشبیه: تشبیه ما [انسان‌ها] به میهمان

مشبّه مشبّه‌به

پارادوکس: این ادّعا که در نمکِ روزگار، بی‌نمکی تعبیه شده باشد (نمک، بی‌نمک باشد)، آرایه‌ی پارادوکس را پدید آورده است.

استعاره‌ی مصرّحه: الف ـ نمک: استعاره‌ی مصرّحه از لذایذ دنیوی

ب ـ جان‌بخشی به دهر نیز استعاره‌ی مکنیّه به شمار می‌رود.

خطای علمی سؤال: شرح آرایه‌ی «پارادوکس» نظر طرّاح سؤال را نشان می‌دهد. طرّاح بدون توجّه به مفهوم کنایی «نمک» و «بی‌نمکی» تنها بر اساس هم‌نشینی ظاهری این دو واژه، به وجود آرایه‌ی «پارادوکس» در بیت معتقد است.

همه‌ی آرایه‌های مطرح در گزینه‌ی درست بارها و بارها در آزمون‌های سراسری گاج مورد تأکید بوده‌اند. ببینید:

دفعات تکرار آرایه‌ها تنها در سال ۹۰: کنایه: ۱۴ بار / تشبیه: ۴۵ بار / پارادوکس: ۱۳ بار / استعاره: ۱۸ بار

۱۴۸- (۲) **بررسی سایر گزینه‌ها:**

۱) در این بیت شاعر ضمن تشبیه مژگان معشوق به خنجر، آن را برتر از خنجر می‌داند و نیز ضمن تشبیه ابروی معشوق به کمان، آن را برتر از کمان به شمار می‌آورد!

۳) شاعر ضمن تشبیه چشم معشوق به چشم غزال، چشم معشوق را در زیبایی برتر دانسته است!

هم‌چنین ضمن تشبیه نگاه معشوق به طوطی (در سخن‌سرایی)، نگاه معشوق را آموزگار طوطی در سخن گفتن دانسته است!

۴) شاعر در این بیت ضمن تشبیه روی معشوق به بهار، دلیل بیرون رفتن خزان از باغ را زیبایی و طراوت چهره‌ی معشوق دانسته است!

«تشبیه مرجّح» و نمونه‌های شعری آن، تنها در آزمون‌های سال ۹۰، ۷ بار مورد سؤال بوده است.

۱۴۹- (۳) **واژگان قافیه:** نشان (علامت) و نشان (فعل) / **حروف الحاقی:** ـــ / **حروف اصلی:** ان / **قاعده:** (۲) / **تبصره:** (۶)

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) **واژگان قافیه:** می‌کَند و می‌کُند / **حروف الحاقی:** ـَ د / **حروف اصلی:** ـُ ن و ـَ ن / **قاعده:** (۲) / **تبصره:** (۳)

۲) **واژگان قافیه:** می‌تَنم و کُنَم / **حروف الحاقی:** ـَ م / **حروف اصلی:** ـَ ن و ـُ ن / **قاعده:** (۲) / **تبصره:** (۳)

۴) **واژگان قافیه:** خوری و بری/ **حروف الحاقی:** ی / **حروف اصلی:** ـُ ر و ـَ ر / **قاعده:** (۲) / **تبصره:** (۳)

تبصره‌های هفتگانه‌ی قواعد قافیه همواره زیر ذرّه‌بین طرّاحان آزمون‌های سراسری گاج بوده است. از آن میان، تبصره‌های ۳ و ۶ کـه پاسـخ ایـن سؤال وابسته به تشخیص آن‌هاست، نمونه‌های دقیقی در آزمون‌های گاج دارند. به برخی از این پرسش‌ها توجّه کنید:

* قافیه‌ی کدام گزینه بر اساس **تبصره‌ی (۳)** قواعد قافیه ساخته شده است؟ *پیش‌دانشگاهی ـ آزمون ٦ ـ سال ۹۰*
* در کدام بیت، قافیه بر اساس **تبصره‌ی (۶)** قواعد قافیه ساخته شده است؟ *پیش‌دانشگاهی ـ آزمون ۸ ـ سال ۹۰*
* قافیه در کدام بیت طبق **تبصره‌ی (۶)** ساخته نشده است؟ *پیش‌دانشگاهی ـ آزمون ۹ ـ سال ۹۰*
* قافیه در کدام گزینه بر اساس «**تبصره‌ی ۶**» ساخته شده است؟ *پیش‌دانشگاهی ـ آزمون ۱۳ ـ سال ۹۰*
* تمام بیت‌ها بر اساس «**تبصره‌ی ۳**» ساخته شده است، به‌جز ..... . *پیش‌دانشگاهی ـ آزمون ۱۳ ـ سال ۹۰*
* قافیه‌ی کدام گزینه بر اساس **تبصره‌ی (۳)** قواعد قافیه ساخته شده است؟ *پیش‌دانشگاهی ـ آزمون ٦ ـ سال ۹۰*
* در کدام بیت، قافیه بر اساس **تبصره‌ی (۶)** قواعد قافیه ساخته شده است؟ *پیش‌دانشگاهی ـ آزمون ۸ ـ سال ۹۰*
* قافیه در کدام بیت طبق **تبصره‌ی (۶)** ساخته نشده است؟ *پیش‌دانشگاهی ـ آزمون ۹ ـ سال ۹۰*

۱۵۰- (۱) صدق و عشق: دلیل نادرستی قافیه، تفاوت در صامت «د» و «ش» است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) **واژگان قافیه:** می‌شوی و غوی / **حروف الحاقی:** ی / **حروف اصلی:** «ـَ و» و «ـَ و» (ـُ و) / **قاعده:** (۲) / **تبصره:** (۳)

۳) **ردیف:** رسد / **واژگان قافیه:** آسمان و آشیان / **حروف اصلی:** ان / **قاعده:** (۲)

۴) **واژگان قافیه:** آرزو و زو / **حروف اصلی:** مصوّت بلند «و»

قواعد دوگانه‌ی قافیه و تشخیص قافیه‌ی درست و نادرست در آزمون‌های سراسری گاج نمونه‌های بسیار دارد؛ از جمله:

پیش‌دانشگاهی سال ۹۰ ـ آزمون‌های ۴ ، ۶ ، ۹ و ۱۳

۱۵۱- (۲) **تقطیع بیت:**

دِ	لِ	عا	شق	چِ	غَـ	مَز	سو	زِ	شِ	دُوْ	را	دا	رَد		
∪	∪	-	-	∪	∪	-	-	∪	∪	-	-	-	-		
کشـ	تی	یِ	نو	ح	چِ	اَنـ	دیـ	شِ	یِ	طو	فا	دا	رَد		
-	∪	-	-	∪	∪	-	-	∪	∪	-	-	-	-		
	تبدیل مصوّت بلند به کوتاه (اختیار زبانی)	تبدیل مصوّت کوتاه به بلند (اختیار زبانی)										ابدال (اختیار وزنی)			
		تبدیل فعلاتن به فاعلاتن (اختیار وزنی)													
		فعلاتن			فعلاتن				فعلاتن				فَعَلن		

ابدال (اختیار وزنی)

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) ابدال: هجای سیزدهم هر دو مصراع

۳) تغییر کمّیّت مصوّت‌ها: هجای دوم (تبدیل مصوّت بلند به کوتاه) و سوم (تبدیل مصوّت کوتاه به بلند) در مصراع دوم

۴) به کار رفتن فاعلاتن به‌جای فعلاتن: رکن اوّل مصراع دوم

ردّپای پررنگ انواع اختیارات وزنی و زبانی در آزمون‌های سراسری گاج:

پیش‌دانشگاهی سال ۹۰ ـ آزمون‌های ۷ ، ۸ ، ۹ ، ۱۳ ، ۱۷ و ۱۸

۱۵۲- (۳) وزن مخزن‌الاسرار نظامی: مفتعلن مفتعلن فاعلن

تقطیع بیت گزینه‌ی (۳):

دا	نِ	چُ	طفـ	لیـ‌ست	دَ	را	غو	شِ	خاک
-	U	U	-	-	U	-	-	U	-X
رو	زُ	شَـ	بـ‌ـ	طفـ‌ـل	بِ	نَشـ	وُ	نَـ	ماست
-	U	U	-	-	U	-	-X	U	-X
مفتعلن					مفتعلن		فاعلن		

تبدیل مصوّت کوتاه به بلند

تقطیع سایر گزینه‌ها:

۱)

اَبـ	رِ	بَـ	ها	ری	زِ	دور	اسـ‌ـب	بَـ	زَنـ	گیـ‌ـخـ	تِ
-	U	U	-	-	U	-X	-	U	-	U	-X
وز	سُـ	مِ	اَسـ	بِ	سِـ	یاه	لُؤ	لُ	تَر	ریـ‌ـخـ	تِ
-	U	U	-	-X	U	-X	-	U	-	U	-X
مفتعلن				فاعلن			مفتعلن			فاعلن	

۲)

از	نَـ	ظَـ	رَت	کُـ	جا	رَ	وَد	وَر	بِـ	رَ	وَد	تُ	هَمـ	رَ	هی
-	U	U	-	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-
رَفـ	تُ	رَ	ها	نِـ	می	کُـ	نی	آ	مَـ	دُ	رَه	نِـ	می	دَ	هی
-	U	U	-	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-
مفتعلن				مفاعلن			مفتعلن					مفاعلن			

۴)

آX	هَـ	مِ	پیـ	را	یِ	بَسـ	تِ	جَنـ	نَـ	تِ	فِر	دُوْس
-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-	-X
بو	کِ	قَـ	بو	لَش	کُـ	نَد	بِـ	لا	لِ	مُـ	حَمـ	مَد
-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-	-
مفتعلن				فاعلاتُ				مفتعلن				فع

۶ **وزن «مخزن‌الاسرار» نظامی یعنی «مفتعلن مفتعلن فاعلن» که به قول نیما «تند و رقص‌آور» است و تناسبی با معانی پند و حکمت ندارد، به شکل‌های مختلف در آزمون‌های سراسری گاج آمده است. دو نمونه سؤال از این مبحث:**

---

* نیما یوشیج درباره‌ی وزن کدام‌یک از ابیات زیر می‌گوید: «این وزن تند و رقص‌آور است و مناسبتی با معانی پند و حکمت ندارد.»؟

پیش‌دانشگاهی ـ آزمون ۸ ـ سال ۹۰

۴) پـرده برانـداز و بـرون آی فـرد گـر مـنم آن پـرده بـه هـم درنـورد

* کدام بیت در وزن «مخزن‌الاسرار» نظامی سروده شده است؟

پیش‌دانشگاهی ـ آزمون ۱۸ ـ سال ۹۰

۲) قافیه‌سـنجان کـه سـخن برکشـند گـنج دو عـالم بـه سـخن درکشـند

۱۵۳- (۴) **تقطیع گزینه‌ی (۴):**

تبدیل فعلاتن به فاعلاتن

گر	سَـ	رَم	می	رَ	وَ	دَز	عَهـ	دِ	تُ	سَر	با	ز	نَـ	پیـ	چَم
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
تا	بِـ	گو	یَـنـد		پَـ	سَز	مَن	کِ	بِ	سَر	بُر	د	وَ	فا	را
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-

تبدیل فعلاتن به فاعلاتن

فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن

شاعر در این بیت از اختیار «تغییر کمّیّت مصوّت‌ها» استفاده نکرده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱)

تبدیل فعلاتن به فاعلاتن

گر	مُـ	خَیْـ	یَر	بُـ	کُـ	نَنـ	دَم	بِ	قِـ	یا	مَت	کِ	چِ	خا	هی
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
دو	ست	ما	را	وُ	هَـ	مِ	نِعـ	مَـ	تِ	فِر	دُوْ	سْ	شُـ	ما	را
-	U	-	-	U	U	☒	-	U	U	-	-	U	U	-	-

تبدیل مصوّت کوتاه به بلند

تبدیل فعلاتن به فاعلاتن

فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن

۲)

تبدیل فعلاتن به فاعلاتن

تبدیل مصوّت کوتاه به بلند

چَش	مِ	کو	تَه	نَـ	ظَ	را☒	بَر	وَ	رَ	قِ	صو	رَ	تِ	خو	با☒
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	☒	-	U	U	-	-
خَط	هَـ	می	بیـ	نَـ	دُ	عا	رِف	قَـ	لَ	مِ	صُنـ	عِ	خُـ	دا	را
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	☒	-	U	U	-	-

تبدیل مصوّت کوتاه به بلند

تبدیل فعلاتن به فاعلاتن

فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن

۳)

تبدیل فعلاتن به فاعلاتن

آ	رِ	زو	می	کُـ	نَـ	دم	شمـ	ـع	صِـ	فَت	پیـ	شِ	وُ	جو	دَت
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
کِ	سَـ	را	پا	ی	بِـ	سو	زَنـ	ـد	مَـ	نِ	بی	سَـ	رُ	پا	را
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	☒	-	U	U	-	-

تبدیل مصوّت کوتاه به بلند

فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن

در پاسخ سؤال ۱۵۱ به موارد شباهت اختیارات وزنی و زبانی در سؤالات کنکور و آزمون‌های سراسری گاج به‌طور مفصّل اشاره شد.

۱۵۴- (۳) تقطیع بیت:

دَر	سَر	وُ	مَه	چِ	گو	یی	اِی	مَجـ	مَـ	عِ	نِـ	کو	یی						
ـ	ـ	∪	ـ	∪	ـ	ـ	ـ	ـ	∪	⊠	∪	ـ	ـ						
تُ	ما	هِ	مُشـ	ـک	بو	یی	تُ	سَر	وِ	سیـ	ـم	سا	قی						
⊠	ـ	∪	ـ	∪	ـ	ـ	⊠	ـ	∪	ـ	∪	ـ	ـ						
مفعولُ			فاعلاتن				مفعولُ				فاعلاتن								

وزن بیت: مفعولُ فاعلاتن // مفعولُ فاعلاتن

نام وزن: مضارع مثمّن اخرب

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) هزج مثمّن اخرب: مفعولُ مفاعیلن // مفعولُ مفاعیلن

۲) رمل مثمّن مشکول: فعلاتُ فاعلاتن / فعلاتُ فاعلاتن

۴) مضارع مثمّن اخرب مکفوف: مفعولُ فاعلاتُ مفاعیلُ فاعلن

یک نمونه‌ی دقیق از وزن «مضارع مثمّن اخرب» در آزمون‌های سراسری گاج:

کدام بیت بر وزن «**مضارع مثمّن اخرب**» سروده شده است؟ *پیش‌دانشگاهی ـ آزمون ۱۷ ـ سال ۹۰*

۱) خاکستر تنم چه عجب گر رود به باد؟ زین آتشی که در دل و در جان گرفته‌ای

۲) هر ذرّه‌ای ز خاکم سرمست عشق باشد چون ذرّه‌ها برآید از خاک استخوانم

۳) گر در طلبت رنجی ما را برسد شاید چون عشق حرم باشد، سهل است بیابان‌ها

۴) این است سزای آن که گردید بر زاهد خرقه‌پوش مفتون

۱۵۵- (۱) تقطیع گزینه‌ی (۱):

نَـ	سیـ	مِ	عشـ	ـق	زِ	کو	یِ	هَـ	وس	نِـ	می	آ	یَد						
∪	ـ	∪	ـ	∪	∪	ـ	⊠	∪	ـ	∪	ـ	ـ	ـ						
چِـ	را	کِ	بو	یِ	گُـ	لَز	خا	رُ	خَس	نِـ	می	آ	یَد						
∪	ـ	∪	ـ	∪	∪	ـ	ـ	∪	ـ	∪	ـ	ـ	ـ						
مفاعلن				فعلاتن				مفاعلن				فعلن							

ابدال

وزن بیت: مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲)

دِ	لِ	من	زِ	تا	بـ	نا	کی	بِ	شَـ	را	بِ	نا	ب	ما	نَد				
∪	∪	ـ	∪	ـ	∪	ـ	ـ	∪	∪	ـ	∪	ـ	∪	ـ	ـ				
نَـ	گُـ	نَد	سِـ	یا	ه	کا	ری	کِ	بِ	آ	فـ	تا	ب	ما	نَد				
∪	∪	ـ	∪	ـ	∪	ـ	ـ	∪	∪	ـ	∪	ـ	∪	ـ	ـ				
فعلاتُ				فاعلاتن			فعلاتُ					فاعلاتن							

وزن بیت: فعلاتُ فاعلاتن / فعلاتُ فاعلاتن

۳)

تا	دا	مَـ	نَز	مَن	کِـ	شیـ	دی	اِی	سَر	وِ	سیـ	میـ	تَـ	نِ	مَن								
–	–	∪	–	–	∪	–	–	–	–	∪	–	–	∪	⊠	–								
هر	شب	زِ	خو	نا	بِـ	یِ	دل	پُر	گُل	بُـ	وَد	دا	مَـ	نِ	مَن								
–	–	∪	–	–	∪	⊠	–	–	–	∪	–	–	∪	⊠	–								
مستفعلن				فاعلاتن				مستفعلن					فاعلاتن										

وزن بیت: مستفعلن فاعلاتن / مستفعلن فاعلاتن

۴)

اِی	کِ	پَـ	سَز	هَـ	لا	کِ	مَن	پا	ی	نَـ	هی	بِ	خا	کِ	مَن								
–	∪	∪	–	∪	–	∪	–	–	∪	∪	–	∪	–	∪	–								
از	دِ	لِ	خا	ک	بِشـ	نَـ	وی	نا	لِ	یِ	دَر	د	نا	کِ	مَن								
–	∪	∪	–	∪	–	∪	–	–	∪	∪	–	∪	–	∪	–								
مفتعلن				مفاعلن				مفتعلن					مفاعلن										

وزن بیت: مفتعلن مفاعلن / مفتعلن مفاعلن

وزن دوری (متناوب) در آزمون‌های ۱۳ و ۱۶ پیش‌دانشگاهی سال ۹۰ به‌طور ویژه مورد سؤال بوده است.

۱۵۶- (۴) تقطیع گزینه‌ی (۴):

شو	رِ	شَـ	را	بِ	عِشـ	قِ	تُ	آ	نَـ	فَـ	سَم	رَ	وَد	زِ	سَر								
–	∪	∪	–	∪	–	∪	⊠	–	∪	∪	–	∪	–	∪	–								
کیـ	سَـ	رِ	پُر	هَـ	وَس	شَـ	وَد	خا	کِ	دَ	رِ	سَـ	را	یِ	تُ								
–	∪	∪	–	∪	–	∪	–	–	∪	∪	⊠	∪	–	∪	⊠								
مفتعلن				مفاعلن				مفتعلن					مفاعلن										

وزن بیت: مفتعلن مفاعلن / مفتعلن مفاعلن

گروه وزنی: این وزن در بخش تک‌وزن‌ها آمده و در هیچ‌یک از گروه‌های نُه‌گانه جای نمی‌گیرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱)

زیـ	رِ	نِـ	شیـ	نِ	عَـ	لَـ	مَت	کا	یِـ	نات													
–	∪	∪	–	⊠	∪	∪	–	–	∪	⊠													
ما	بِ	تُ	قا	یِم	چُ	تَ	قا	یِم	بِ	ذات													
–	∪	∪	–	–	∪	∪	–	–	∪	⊠													
مفتعلن				مفتعلن				فاعلن															

وزن بیت: مفتعلن مفتعلن فاعلن

گروه وزنی: ۳

۲)

با	ز	دَ	رَسـ	را	ر	رَ	وَم	جا	نِـ	بِ	آ	یا	ر	رَ	وَم								
ـ	∪	∪	ـ	ـ	∪	∪	ـ	ـ	∪	∪	ـ	ـ	∪	∪	ـ								
نَعـ	رِ	یِ	بُلـ	بُل	شِـ	نَـ	وَم	دَر	گَـ	لُ	گُلـ	زا	ر	رَ	وَم								
ـ	∪	∪	ـ	ـ	∪	∪	ـ	ـ	∪	∪	ـ	ـ	∪	∪	ـ								
مفتعلن				مفتعلن				مفتعلن				مفتعلن			

وزن بیت: مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن

گروه وزنی:۳

۳)

هر	کِ	چِـ	نیکُ	لَشـ	کَـ	رَش	نَعـ	ـل	دَ	را	تَش	نَـ	هاد										
ـ	∪	∪	ـ	ـ	∪	ـ	ـ	∪	∪	ـ	ـ	∪	ـ										
نَعـ	ـل	بَـ	ها	دا	د	عُمر	بَر	سَـ	رِ	مِیْـ	دا	نِ	او										
ـ	∪	∪	ـ	ـ	∪	ـ	ـ	∪	∪	ـ	ـ	∪	ـ										
مفتعلن				فاعلن				مفتعلن				فاعلن			

وزن بیت: مفتعلن فاعلن // مفتعلن فاعلن

گروه وزنی: ۳

اشاره به «شماره‌ی گروه‌های وزنی» شاید سؤالی بسیار عجیب و غیرضروری به نظر بیاید، امّا در دسته‌بندی آموخته‌های عروضی اهمّیّت فراوان دارد و صدالبتّه از نظر طرّاحان گروه ادبیّات آزمون‌های سراسری گاج دور نمانده است. یک نمونه‌ی دقیق و هوشمندانه:

در کدام گزینه، به‌ترتیب، به وزن‌هایی از گروه‌های وزنی (۴)، (۲) و (۵) اشاره شده است؟ *پیش‌دانشگاهی ـ آزمون ۹ ـ سال ۹۰*

الف) الا ای هم‌نشین دل که یارانت برفت از یاد! مرا روزی مباد آن‌دم که بی یاد تو بنشینم

ب) خوی تو دانستم اکنون بهر من زحمت مکش رام بودم تا دل امّیدواری داشتم

ج) از دشمنان برند شکایت به دوستان چون دوست دشمن است، شکایت کجا بریم؟

د) تا خار غم عشقت آویخته در دامن کوته‌نظری باشد رفتن به گلستان‌ها

ه) نیست پرهیز من از زهد که خاکم بر سر ترسم آلوده شود دامن عصیان از من

۱) د ـ ه ـ ج ۲) ب ـ د ـ ه ۳) الف ـ ب ـ ج ۴) ج ـ الف ـ ه

۱۵۷- (۳) بعد از جنگ جهانی اوّل، توجّه به شیوه‌ی نقد اجتماعی به شکل‌های مختلف و در جلوه‌های گوناگون ادامه پیدا می‌کند. در آلمان نیز **گئورگ کایزر** و **برتولت برشت** تمدّن بورژوا و خشونت و استبداد آمیخته با ابتذال و ریای آن را محکوم می‌کنند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) **هیپولیت‌تن:** نقّاد فرانسوی و پیرو نقد اجتماعی

۲) **ژان پل سارتر:** نقّاد فرانسوی و پیرو نقد اجتماعی

۴) **هوراس:** نقّاد یونانی و پیرو نقد اخلاقی

۱۵۸- (۲) دوره‌ی **شاه شجاع** دوره‌ی تکفیر حافظ و آزار اوست. نه‌تنها خود شاه شجاع ـ که خاصّه پس از برگشت از کرمان محتسب تازه‌ای شده ـ درصدد آزار حافظ برمی‌آید، بلکه زاهدان ریاکار و متملّق دستگاه او همواره درصدد تکفیر حافظ‌اند. هنگامی‌که شاه شجاع در سال ۷۸۶ می‌میرد و **شاه منصور** جای او را می‌گیرد، حافظ اظهار خشنودی می‌کند و منصور را «حرز جان» خود می‌داند که در پناه او از دشمنان در امان خواهد بود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) **شاه ابواسحاق:** حاکم فارس و از شخصیّت‌های مثبت در شعر حافظ

۳) **محمّد مبارزالدّین:** نابودکننده‌ی حکومت ابواسحاق و از شخصیّت‌های منفی در شعر حافظ که گاه با نام «محتسب» از او یاد می‌شود.

۱۵۹- (۱) تازه‌گویی و نازک‌اندیشی و نکته‌سنجی و دقّت در جزئیّات از ویژگی‌های ادبی سبک هندی‌ست، نه فکری.

ویژگی‌های سبک هندی بسیار متنوّع و پرتکرار در آزمون‌های سراسری گاج نمونه دارند؛ از جمله:

* در کدام گزینه به ویژگی‌های ادبی سبک هندی اشاره نشده است؟ *پیش‌دانشگاهی ـ آزمون ۱۱ ـ سال ۹۰*

۱) آوردن کنایات و استعارات دور از ذهن و استفاده از بحور طولانی عروضی

۲) پرگویی، تازه‌گویی، نازک‌اندیشی و نکته‌سنجی و دقّت در جزئیّات

۳) به کار بردن حسن تعلیل و پیچیدگی و ابهام در کلام

۴) رواج حکمت عامیانه و توجّه به معنی و مضمون و رها کردن زبان

* در کدام گزینه به ویژگی ادبی سبک هندی اشاره نشده است؟ *پیش‌دانشگاهی ـ آزمون ۱۷ ـ سال ۹۰*

۱) مضمون‌سازی و جست‌وجوی معانی بیگانه

۲) رواج حکمت عامیانه و توجّه به خرافات و فرهنگ عامّیانه

۳) استفاده از بحور طولانی عروضی و تکرار قافیه

۴) تازه‌گویی و نازک‌اندیشی و نکته‌سنجی و دقّت در جزئیّات

۱۶۰- (۳) **مفهوم مشترک عبارت سؤال و گزینه‌ی (۳):** خسیس بودن ثروتمندان

بررسی مفهوم سایر گزینه‌ها:

۱) فقر امکان بخشش نمی‌دهد. ۲) فقر امکان بخشش نمی‌دهد. / با پول هر کاری امکان‌پذیر است.

۴) انسان عاقل و بلندهمّت، بخشنده است.

۱۶۱- (۳) **معنی حدیث شریف:** «هرکه عاشق شود و پاک‌دامنی ورزد و آن را پوشیده دارد و بمیرد، مرگی همانند شهید دارد.»

مفهوم مشترک حدیث شریف و گزینه‌ی (۳): رازداری موجب رسیدن به مقصود است.

بررسی مفهوم سایر گزینه‌ها:

۱) توصیف معشوق از زبان دیگران لذّت‌بخش است. ۲) ظاهر عاشق نشانه‌ی باطن اوست.

۴) ناشناختنی بودن حقیقت عشق

۱۶۲- (۱) **مفهوم گزینه‌ی (۱):** ناشناختنی بودن راز هستی

مفهوم مشترک عبارت سؤال و سایر گزینه‌ها: سودمندی همه‌ی پدیده‌ها در جهان هستی

این عبارت مهم از «مرزبان‌نامه» به طور ویژه در آزمون‌های سراسری گاج مورد توجّه بوده است. این نمونه را ببینید:

کدام گزینه با عبارت زیر تناسب بیش‌تری دارد؟ *پیش‌دانشگاهی ـ آزمون ۱۱ ـ سال ۹۰*

«خسرو در این پرگار عیب نقّاش کرده است و ندانسته که رشته‌گران فطرت را در کارگاه تکوین بر تلوین، یک سر سوزن خطا نباشد.»

۱۶۳- (۲) **مفهوم گزینه‌ی (۲):** عیوب آدمی در پیری نمایان می‌شود.

مفهوم مشترک عبارت و سایر گزینه‌ها: لزوم تناسب رفتار با سن

۱۶۴- (۳) **مفهوم گزینه‌ی (۳):** قناعت و شکر موجب فراوانی نعمت است.

مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: حرص و طمع، درمان‌ناپذیر است.

۱۶۵- (۴) **مفهوم گزینه‌ی (۴):** نکوهش بی‌دردی

مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: آسودگی در ترک تعلّقاتِ (وابستگی‌هایِ) دنیایی‌ست.

زبان عربی اختصاصی

۱۶۶- (۱) **کلمات کلیدی:** علی المذنب أن لا یفرح ـ إن استطاع ـ لن یستطیع ـ أن ینجو

مقایسه‌ی کلیدها در گزینه‌ها:

«علی المذنب أن لا یفرح: بزهکار (گناهکار) نباید خوشحال باشد»؛ ترکیب «علی + المذنب» به معنای باید است اما چون فعل بعد از آن

منفی است بهتر است به‌صورت «نباید» ترجمه شود.

«إن استطاع: اگر بتواند»؛ «إنْ» حرف شرط به معنای «اگر» می‌باشد. [ردّ گزینه‌های (۳) و (۴)]، ضمناً کلمه‌ی «حتّی» در گزینه‌ی (۲) اضافی و غلط است.

«لن یستطیع: نخواهد توانست»؛ «لن» به همراه فعل مضارع معنای فعل را آینده‌ی منفی می‌کند. [ردّ سایر گزینه‌ها]

«أن ینجو: بگریزد، نجات یابد»؛ فعل مضارع منصوب به‌صورت مضارع التزامی ترجمه می‌شود. [ردّ گزینه‌های (۳) و (۴)]

۱۶۷- (۴) **کلمات کلیدی:** زیّنوا ـ أنفسکم ـ الفرصة ـ باقیة لکم

مقایسه‌ی کلیدها در گزینه‌ها:

«زیّنوا: بیارایید»؛ فعل امر است. [ردّ سایر گزینه‌ها]

«أنفسکم: خودتان، خویشتن» [ردّ سایر گزینه‌ها]

«الفرصة: فرصت»؛ معرفه است پس نیازی نیست با (ی) وحدت یا نکره ترجمه شود؛ همچنین مضاف‌الیه ندارد. [ردّ گزینه‌های (۲) و (۳)]

«باقیة لکم: برایتان باقی است» [ردّ گزینه‌های (۱) و (۲)]

۱۶۸- (۱) «یاد خدا» معادل «الذکر» نیست و «العبادة» بدون ضمیر است پس نباید به صورت «عبادتش» ترجمه شود و ترجمه‌ی کلمه‌ی «حبّ» در عبارت نیامده است. «پایبند به ذکر و عشق به عبادت در این ماه، ماه رحمت خدا باشید!»

مشابه تست ۲۴۱ آزمون ۱۱ اختصاصی پیش‌دانشگاهی

۱۶۹- (۲) «و از روزگارمان شکایت می‌کنیم در حالی‌که گناهی برای آن نیست / و روزگار از وقتی‌که بوده، مظلوم و متهم بوده است!»

تمامی گزینه‌ها به مسئول بودن انسان در برابر اعمال و کارهای خوب و بدش اشاره دارد و تنها گزینه‌ی (۲) «ای شاکی، اگر روزگار گناهی داشت پس چرا شکایتت را به خدا واگذار کردی؟!» با این بیت قرابت مفهومی ندارد.

ترجمه‌ی سایر گزینه‌ها:

۱) برای انسان شایسته است که بار معصیت‌ها و گناهانش را به دوش دیگران نیاندازد!

۳) ای فلانی، این موضوع را هیچگاه فراموش نکن: پیامد کارت و مسئولیتش بر تو تحمیل شده است.

۴) بدان که انسان خودش مسئول هر آن‌چه از خیر و بدی انجام می‌دهد می‌باشد!

مشابه تست ۲۴۵ آزمون ۶ اختصاصی پیش‌دانشگاهی و تست ۱۸۳ آزمون ۵ (۸۹ ـ ۸۸) اختصاصی پیش‌دانشگاهی

۱۷۰- (۴) «سپاس خدای راست که: الحمدللّه الّذي»؛ اولاً: جمله‌ی اسمیه است و «الحمد» مبتدا و مرفوع است. [ردّ گزینه‌های (۱) و (۲)]

ثانیاً: حرف ربط «که» به‌صورت «الّذي» تعریب می‌شود. [ردّ گزینه‌های (۱) و (۳)]

«عرش» و «فرش» نکره نیستند. [ردّ گزینه‌های (۲) و (۳)]

«نه بر او تسلط می‌یابد: لا یتسلّط علیه»؛ به‌صورت مضارع منفی باید تعریب شود و نمی‌توان آن را با «لا»ی نفی جنس تعریب کرد چون «لا»ی نفی جنس معادل نفی مطلق است. [ردّ سایر گزینه‌ها]

۱۷۱- (۱) اگر بخواهیم «الّذي» را به عنوان حرف ربط «که» در تعریب بیاوریم، باید حتماً کلمه‌ی ماقبل آن معرفه به «ال» باشد و نیز «بدن» همراه ضمیر نیامده است. «الطعام الّذي نأکله یتحوّل في الجسم».

۱۷۲- (۲) **حرکت گذاری کامل عبارت:**

«إنَّ مَدْیَنَ کانَتْ مَدینَةً عظیمةً مِنْ بِلادِ الشّامِ، وَ أهْلُها کانُوا یَعْبُدونَ اللّهَ ابْتِداءً!»

دلایل ردّ سایر گزینه‌ها:

۱) مدینةَ ← مدینةً (نه غیرمنصرف است، نه مضاف است و نه «ال» دارد، پس باید تنوین بگیرد.)

۳) أهلِ ← أهلُ (مبتدا و مرفوع)

۴) مدینةً ← مدینةً (خبر «کانت» و منصوب) / عظیمةً ← عظیمةً (نعت برای «مدینةً» و منصوب به تبعیت از آن)

۱۷۳- (۳) **حرکت‌گذاری کامل عبارت:**

«إنَّ المُؤَنَّثَ اللَّفْظيَّ اسْمٌ مُذَکَّرٌ لَهُ عَلامَةٌ مِن عَلاماتِ التَّأْنیثِ وَ نُعامِلُهُ مُعامَلَةَ المُذَکَّرِ!»

دلایل ردّ سایر گزینه‌ها:

۱) مَذَکَّرٌ ← مُذَکَّرٌ (اسم مفعول باب تفعیل است از مصدر «تذکیر» پس باید ابتدای آن میم مضموم باشد.) / علاماتٍ ← علاماتِ (مضاف است و تنوین نمی‌گیرد.)

۲) اللَّفْظِیّ ← اللَّفْظِیَّ (نعت برای «المؤنّث» است و باید به تبعیت از آن، منصوب بیاید.) / نُعَامَلُ ← نُعَامِلُ (فعل معلوم از باب «مفاعلة» است.)

۴) مَذَکَّرٍ ← مُذَکَّرٌ (نعت برای «اسمٌ» است و باید به تبعیت از آن، مرفوع بیاید. ضمناً میم آن مضموم است.)

۱۷۴- (۴) **دلایل ردّ سایر گزینه‌ها:**

۱) آسیة: فاعل ← نائب فاعل (فعل «تُسمَّر» مجهول است.)

۲) مسامیر: منصرف ← غیرمنصرف (بر وزن «مفاعیل») / تمییز مفرد ← مضاف‌الیه (تمییز اعداد ۳ تا ۱۰، به شکل مضاف‌الیه می‌آید.) / مجرور بالکسرة ← مجرور بالفتحة (غیرمنصرف می‌باشد و به جای کسره، فتحه می‌گیرد.)

۳) فرعون: مشتق و صفة مشبّهة ← جامد / منصرف ← غیرمنصرف (علم غیرعربی است.)

۱۷۵- (۳) **دلایل ردّ سایر گزینه‌ها:**

۱) حفاة: خبر مفرد و مرفوع ← حال مفردة و منصوب (حال برای ضمیر بارز «واو» در فعل «یعیشون» است.)

۲) الفقراء: مضاف‌الیه ← مجرور بحرف الجر

۴) یعیشون: حال و منصوب محلاً ← خبر و مرفوع محلاً (جمله خبر برای «کثیرٌ» است.)

مشابه تست ۱۷۹ آزمون جامع ۱ (۹۰ ـ ۸۹) اختصاصی پیش‌دانشگاهی

۱۷۶- (۱) ضمیر «هم» بین مبتدا (العقلاء) و خبر (الّذین) که هر دو معرفه هستند واقع شده است تا «الّذین» صفت «العقلاء» فرض نشود، پس ضمیر فصل است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) ضمیر «هو» مبتدا است و «یعلم» خبر آن می‌باشد.

۳) ضمیر «هي» مبتدا است و «من مظاهر» خبر آن می‌باشد.

۴) ضمیر «أنتنّ» تأکید برای ضمیر «کنّ» در «علیکنّ» است.

مشابه تست ۱۸۲ آزمون جامع ۱ (۸۹ ـ ۸۸) اختصاصی پیش‌دانشگاهی

۱۷۷- (۱) «سماویّ» منسوب به «سماء» و «نبویّة» منسوب به «نبيّ» می‌باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) کلمات «الراضي» و «الداعي» اسم فاعل و منقوص می‌باشند و «ي» جزء حروف اصلی آن‌ها است.

۳) حرف «ي» در کلمات «اهتمامي»، «عملي» و «حیاتي» ضمیر متّصل مجروری و مضاف‌الیه است.

۴) کلمه‌ی «غنيّ» بر وزن «فعیل» و «الساعي» بر وزن «فاعل» و منقوص است و «ي» در هر دو کلمه جزء حروف اصلی است.

مشابه تست ۴۰ آزمون ۱۵ دوم انسانی، تست ۴۰ آزمون ۱۵ دوم انسانی، تست ۴۹ آزمون ۷ سوم انسانی و تست ۴۸ (۸۹ ـ ۸۸) آزمون ۱ پیش‌دانشگاهی عمومی انسانی

۱۷۸- (۲) این جمله در اصل «کلَّ ما هو یَخْلُقُهُ» (هر آن‌چه را او خلق می‌کند آن را) بوده است که ضمیر «ـه» در «یخلقه» عائد صله بوده است ولی چون مفعول‌به بوده، حذف شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) ضمیر مستتر «هي» در «تُرشِدُ» عائد صله به «الّتي» است.

۳) ضمیر مستتر «نحن» در «نُحِبُّ» عائد صله به «مَنْ» است.

۴) ضمیر مستتر «هو» در «جاهَدَ» عائد صله به «الّذي» است.

نکته: عائد صله هرگاه مفعول‌به باشد، می‌تواند حذف شود مثل گزینه‌ی (۲) ولی اگر فاعل (ضمیر مستتر) باشد، نمی‌توان عائد صله را محذوف فرض کرد بلکه ضمیر مستتر است.

مشابه تست ۲۴۶ آزمون ۷ اختصاصی پیش‌دانشگاهی، تست ۲۴۴ آزمون ۸ اختصاصی پیش‌دانشگاهی، تست ۱۵۱ آزمون ۹ اختصاصی پیش‌دانشگاهی، تست ۱۸۰ آزمون ۱۶ اختصاصی پیش‌دانشگاهی و تست ۱۶۶ (۸۹ ـ ۸۸) آزمون ۸ اختصاصی پیش‌دانشگاهی

۱۷۹- (۳) «مَتی» در این گزینه اسم استفهام است نه شرط.

ترجمه‌ی عبارت: «چه زمانی نور خدا می‌تابد در قلب کسی‌که غرق در دریای توحّش است؟!»

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) «من» ادات شرط، «هذّب» فعل شرط و محلاً مجزوم، و جمله‌ی «هو یقدر» جمله‌ی اسمیه، جواب شرط و محلاً مجزوم است.

ترجمه: «هرکس خودش را تهذیب کند، او می‌تواند غیر خود را تهذیب و بر دیگران تأثیر بگذارد!»

۲) «متی» ادات شرط، «تَتُبْ» فعل شرط و مجزوم، و «تبدأْ» جواب شرط و مجزوم است.

ترجمه: «هر وقت از گناهان توبه کنی، در زندگی تو صفحه‌ی سپید جدیدی آغاز می‌شود»

۴) «ما» ادات شرط، «قرأتَ» فعل شرط و محلاً مجزوم، و جمله‌ی فعلیه «انقله» جواب شرط و محلاً مجزوم است.

ترجمه: «هرچه را از این مقاله‌ی عربی خواندی، آن را به فارسی برگردان.»

نکته: جواب شرط هرگاه طلب و یا جمله‌ی اسمیه باشد حرف «فاء» بر سر آن می‌آید.

۱۸۰- (۱) ترجمه‌ی صورت سؤال: «مخاطب می‌خواهد که چگونگی رفتن دانش‌آموز را بفهمد، پس به او می‌گوییم: دانش‌آموز رفت ...»

بنابراین باید در جای خالی کلمه‌ای را بگذاریم که کیفیت و چگونگی انجام فعل یعنی «رفتن» را بیان کند. پس باید از مفعول مطلق نوعی استفاده کرد زیرا مفعول مطلق نوعی، چگونگی و حالتِ خودِ فعل را بیان می‌کند. «ذهاباً» در گزینه‌ی (۱) مفعول مطلق نوعی است زیرا پس از آن صفت «سریعاً» آمده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) «سرور» مصدر است ولی از جنس «ذهاب» نیست و حالت آن را بیان نمی‌کند پس غلط است.

۳ و ۴) هر دو گزینه حال هستند و حالتِ فعل یعنی «ذهاب» را بیان نمی‌کنند بلکه حالت فاعل «الطالب» را بیان می‌کنند.

۱۸۱- (۲) در این گزینه کلمه‌ای که نیاز به تمییز دارد «أکثر» است که چون کلمه‌ی «اجتهاد» به عنوان مبتدا آمده است، در واقع تمییز به اصل خود برگشته و دیگر در جمله ابهامی وجود ندارد. حالت اصلیِ جمله به‌صورت زیر است:

اجتهادُها في الدرسِ أكْثَرُ منّي ↔ هي في الدرس أكثرُ منّي اجتهاداً

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) کلمه‌ی «مُلِئت» (پر شد) نیاز به تمییز دارد (از چه چیزی پر شد؟)

۳) کلمه‌ی «أکثر» (بیشتر) نیاز به تمییز دارد (از چه جهتی بیشتر هستند؟)

۴) کلمه‌ی «أجلّ» (بزرگوارتر) نیاز به تمییز دارد (از چه جهتی بزرگوارتر است؟)

مشابه تست ۲۴۸ آزمون ۱۴ اختصاصی پیش‌دانشگاهی، تست ۳۰ آزمون ۱۳ سوم انسانی، تست ۳۷ آزمون ۱۳ سوم انسانی، تست ۲۹ آزمون ۱۴ سوم انسانی و تست ۴۶ آزمون جامع ۳ (۸۹ ـ ۸۸) پیش‌دانشگاهی عمومی انسانی

۱۸۲- (۲) عبارت «ما أكْثَرَ الأصدقاءَ» اسلوب تعجّب است و کلمه‌ی «ما»، در آن مبتدا، «أکثر» فعل تعجب و فاعل آن ضمیر مستتر «هو» و جمله‌ی فعلیه و خبر برای مبتدای «ما» و محلاً مرفوع است و کلمه‌ی «الأصدقاء» متعجب‌منه است که نقش آن مفعول‌به و منصوب می‌باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) جمله‌ی فعلیّه است. «ما» حرف نفی و «أعتمد» فعل و فاعل آن «أنا» مستتر است.

ترجمه‌ی عبارت: «اعتماد نمی‌کنم بر کسی مگر بعد از این‌که او را امتحان کنم.»

۳) جمله‌ی فعلیّه است. «بِمَ» جار و مجرور، «تُذَكِّرُ» فعل، «نا» مفعول‌به، و «حوادث» فاعل آن است.

۴) اسلوب ندا است و جمله‌ی فعلیه محسوب می‌شود زیرا تمام مناداها مفعول‌به برای فعل محذوف «ینادی» می‌باشند، «یا» حرف ندا، «من» منادا، و جمله‌ی «یغفر ...» جمله‌ی فعلیّه و صله است.

مشابه تست ۱۷۸ آزمون ۱۸ اختصاصی پیش‌دانشگاهی و تست ۱۷۶ آزمون ۱۶ اختصاصی پیش‌دانشگاهی

۱۸۳- (۲) «ما»: حرف نفی / وَضَعَ: فعل / الغربیّون: فاعل و مرفوع / العلومَ: مفعول‌به و منصوب / بعضَ: مستثنی تام و منصوب (مستثنی‌منه: العلوم)

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) «لا»: حرف نفی / «يقضي»: فعل / «الأوقاتَ» مفعول‌به و منصوب / «الإنسانُ»: مستثنی مفرّغ و مرفوع به اعراب فاعل

۳) «لم» حرف نفی / «يكنْ»: فعل ناقصه / «لِأممٍ»: جار و مجرور و شبه‌جمله، خبر افعال ناقصه و محلاً منصوب / «قليلٌ»: مستثنی مفرّغ و مرفوع به اعراب اسم افعال ناقصه

۴) «لم»: حرف نفی / «يفطن»: فعل / «عظماءُ»: مستثنی مفرّغ و مرفوع به اعراب فاعل

مشابه تست ۱۳۷ آزمون ۱۵ اختصاصی پیش‌دانشگاهی، تست ۱۶۴ (۸۹ ـ ۸۸) آزمون ۶ اختصاصی پیش‌دانشگاهی و تست ۴۷ (۸۹ ـ ۸۸) آزمون جامع ۳ پیش‌دانشگاهی عمومی انسانی (۸۹ ـ ۸۸)

۱۸۴- (۱) تأکید کلمه بر دو دسته است، الف: تأکید لفظی که باید کلمه (اسم، فعل و حرف) عیناً یک یا حداکثر سه‌بار تکرار شود. ب: تأکید معنوی که باید به آخر کلمه‌ی «کلّ» ضمیر متصل اضافه شود و نیز با اسم پیش از خود (مؤکَّد) از نظر عدد و جنس مطابقت کند. و دقت کنید مؤکِّد نقش است اما موکَّد مانند مضاف نقش نیست. کلمه‌ی «کلِّ» مؤکِّد و «الأهدافِ» مؤکَّد است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) کلمه‌ی «کلِّ» در این عبارت، مضاف‌الیه برای «مفتاح» است و تأکید نیست.

۳) «الصدقَ» در این عبارت مفعول به مقدم است.

۴) کلمه‌ی «نفسي» در این عبارت، مجرور به حرف جرّ «عَلَی» است همچنین کلمه‌ی «جميعاً» حال برای «اللّائمين» است و تأکید نیست.

توجه: در صورت سؤال خواسته‌شده گزینه‌ای انتخاب شود که دارای تأکید است و به این اشاره نشده که از موارد تأکید کلام که در کتاب درسی در بخش علم معانی آمده یا منظور تعیین «مؤکّد» است.

توجه کنید «انّما» در گزینه‌ی (۲) از ادوات حصر است و از اسالیب تأکید محسوب می‌شود. تقدیم نیز از اسالیب تأکید به شمار می‌رود که در گزینه‌ی (۳) «الصدقَ» به عنوان مفعول‌به بر فعل خود «انتخبت» مقدم شده است و در گزینه‌ی (۴) «علی نفسي» تقدیم جار و مجرور است و از ادوات تأکید است.

توجه داشته باشید در گزینه‌ی (۱) «کلِّ» نقش «موکِّد» را دارد اما در سایر گزینه‌ها هر چند که جملات دارای اسلوب تأکید هستند اما هر یک نقشی جداگانه دارند، بنابراین بهتر بود صورت سؤال بدین شکل می‌آمد «عیّن ما فیه موکِّد»

مورد بعدی که باید مدّنظر داشته باشید «هذا» است که در گزینه‌ی (۳) بعد از مشارالیه خود «انتخابي» قرار گرفته و صفت است و تأکید محسوب نمی‌شود و این مطلب خارج از کتاب درسی است فقط جهت اطلاع گفته شد تا آن را تأکید فرض نکنید.

مشابه تست ۱۸۴ آزمون ۱۸ اختصاصی پیش‌دانشگاهی

۱۸۵- (۴) در این گزینه هر دو کلمه‌ی «عین» به یک معنی (چشمه) به‌کار رفته و جناس نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) بین دو کلمه‌ی «جار» و «جارٍ» جناس تامّ وجود دارد. (اوّلی به معنای «همسایه» و دومی به معنای «جاری» است.)

۲) بین دو کلمه‌ی «دارِ» و «دار» جناس تامّ وجود دارد. (اوّلی به معنای «مدارا کن» و دومی به معنای «منزل» است.)

۳) بین دو کلمه‌ی «الفصل» و «فصل» جناس تامّ وجود دارد. (اوّلی به معنای «بخش» و دومی به معنای «فصل سال» می‌باشد.)

مشابه تست ۹۹ آزمون ۱۴ اختصاصی پیش‌دانشگاهی

تاریخ

۱۸۶- (۱) رامسس دوم یکی از فرعون‌های مصر است که بیش‌ترین آثار باقی‌مانده از مصر باستان مربوط به اوست که حضرت موسی (ع) نیز در زمان او ظهور کرد. **(صفحه‌ی ۲۴ درس ۴ تاریخ ۱)**

مشابه تست ۱۳۱ آزمون ۶ تاریخ ۱ سال دوم

۱۸۷- (۲) باستان‌شناسان در تپه‌ی گیان، گورستان سیلک و گنج زیویه، آثار فلزی و سفالی کشف کرده‌اند که نقش‌های آن نشانگر مهارت و چیره‌دستی هنرمندان مادی است و تصویر روشنی از زندگی آن دوران است. **(صفحه‌ی ۵۶ درس ۷ تاریخ ۱)**

۱۸۸- (۱) لشکرکشی در غزوه‌ی تبوک به درگیری نظامی با رومیان نیانجامید اما اندیشه‌ی جهاد با رومیان و گسترش اسلام در فراسوی مرزها را به عنوان سیره‌ی عملی پیامبر تثبیت کرد. **(صفحه‌ی ۱۱۲ درس ۱۳ تاریخ ۱)**

۱۸۹- (۱) پس از قتل عثمان، خلافت در جامعه‌ی بحران‌زده‌ی اسلامی به امام علی (ع) واگذار شد. در اوضاع و شرایط آشفته‌ی آن زمان، عده‌ای چاره را در کناره‌گیری و انزواطلبی یافتند و در جدال حق و باطل سکوت کردند و در واقع امام را تنها گذاشتند و جبهه‌ی باطل را تقویت نمودند. امام این گروه را «قاعدین» (گوشه‌نشینان) نامید. **(صفحه‌ی ۱۲۱ درس ۱۴ تاریخ ۱)**

مشابه تست ۱۱۴ آزمون ۱۰ تاریخ ۱ سال دوم

۱۹۰- (۳) مسعود که می‌دانست حسنک وزیر (خواجه ابوعلی میکال) از موقعیت سیاسی و اجتماعی برجسته‌ای برخوردار است، وی را به انحراف مذهبی متهم کرد. سپس ترتیب بر دار کردن او و مصادره‌ی اموالش را داد. این‌گونه اقدامات ضربه‌ای سنگین بر پیکره‌ی حکومت غزنوی وارد کرد و از اعتبار حکومت غزنوی در میان مردم کاست. **(صفحه‌ی ۱۶۳ درس ۱۹ تاریخ ۱)**

۱۹۱- (۴) پایان دادن به حیات سیاسی امپراتوری هزار ساله‌ی بیزانس (روم شرقی) از اقدامات سلطان محمد فاتح می‌باشد. **(صفحه‌ی ۳۱ درس ۴ تاریخ ۲)**

۱۹۲- (۱) در ابتدای دهه‌ی چهارم قرن بیستم، ژاپن که در فکر تأسیس یک دولت آسیایی نیرومند بود، از جامعه‌ی ملل خارج شد. **(صفحه‌ی ۸۶ درس ۹ تاریخ ۲)**

۱۹۳- (۴) براساس لایحه‌ی انجمن‌های ایالتی و ولایتی که در زمان نخست‌وزیری عَلَم تصویب شد، در انتخابات انجمن‌های ایالتی و ولایتی انتخاب شوندگان به جای سوگند به قرآن کریم به کتاب آسمانی مورد نظر خود سوگند یاد می‌کردند. شواهد نشان می‌داد که منظور از این اقدام، تضعیف اسلام و زمینه‌سازی برای نفوذ بهائیان در ارکان حکومت بود. **(صفحه‌ی ۲۰۸ درس ۲۲ تاریخ ۲)**

۱۹۴- (۳) به رغم تبلیغات عوام‌فریبانه‌ی رژیم شاه، مردم هشیارتر از آن بودند که منحرف شوند. اوج‌گیری انقلاب به اندازه‌ای سریع بود که حکومت آموزگار به ناچار در مرداد ماه ۱۳۵۷ برای اولین بار رسماً در اصفهان حکومت نظامی برقرار کرد. **(صفحه‌ی ۲۳۵ درس ۲۴ تاریخ ۲)**

مشابه تست ۱۲۷ آزمون ۱۴ و ۱۵ تاریخ ۲ سال سوم

۱۹۵- (۴) این عکس، نشان‌دهنده‌ی تصویر شهید آیت‌اللّه دستغیب است که توسط منافقان به شهادت رسید. **(صفحه‌ی ۲۶۲ درس ۲۷ تاریخ ۲)**

۱۹۶- (۲) در تقویم جلالی که با تلاش منجمان ایرانی محقق می‌گردید، سال به ۴ فصل طبیعی بهار، تابستان، پاییز و زمستان و به ۱۲ ماه ۳۰ روزه تقسیم می‌شد. خمسه‌ی مسترقه را در آخر اسفند اضافه کردن و هر ۴ سال یا ۵ سال، یک روز را کبیسه و آن سال را ۳۶۶ روز حساب کردند. **(صفحه‌ی ۲۲ درس ۲ تاریخ پیش‌دانشگاهی)**

مشابه تست ۲۵۱ آزمون ۸ تاریخ پیش‌دانشگاهی

۱۹۷- (۲) تاریخ ایران پیش از اسلام را به سه دوره‌ی اساطیری، حماسی و تاریخی تقسیم می‌کنند که دوران اساطیری از پیشدادیان تا دوره‌ی کیخسرو پادشاه کیانی می‌باشد. **(صفحه‌ی ۵۰ درس ۴ تاریخ پیش‌دانشگاهی)**

۱۹۸- (۳) یکی از مهم‌ترین مواردی که باید در استفاده از منابع هنری در تاریخ‌نگاری از آن اطمینان حاصل نمود، اصالت اثر، به خصوص در مورد هنرهای تجسمی است که باید توسط متخصصان فن تأیید شده باشد. **(صفحه‌ی ۹۵ درس ۷ تاریخ پیش‌دانشگاهی)**

۱۹۹- (۳) تاخت و تاز صحرانشینان در شهرهای خراسان و آشفتگی وضع مردم در بعضی از منابع تاریخی چون راحةالصّدور و آیةالسّرور راوندی آمده است. **(صفحه‌ی ۱۰۴ درس ۸ تاریخ پیش‌دانشگاهی)**

۲۰۰- (۲) در دوران بعد از انقلاب مشروطیت روزنامه‌ها با وسعتی بیش‌تر در صحنه‌ی سیاسی و اجتماعی کشور نقش‌آفرین بودند. در این روزنامه‌ها نظریات مختلف درباره‌ی چگونگی اداره‌ی کشور پس از استقرار نظام مشروطه و حوادث گوناگون به چاپ می‌رسید. دولت و گروه‌های سیاسی هرکدام با ایجاد روزنامه سعی در همراه کردن مردم با نظرات و خواسته‌های خویش داشتند. **(صفحه‌ی ۱۵۷ درس ۱۳ تاریخ پیش‌دانشگاهی)**

جغرافیا

۲۰۱- (۲) توده هوای سودانی گاهی در فصل زمستان رطوبت دریای سرخ را به کشور ما می‌آورد و باعث بارندگی می‌شود. **(صفحه‌ی ۲۸ درس ۲ جغرافیا۱)**

مشابه تست ۱۴۴ آزمون ۶ جغرافیا ۱ سال دوم و تست ۲۷۷ آزمون ۵ جغرافیا پیش‌دانشگاهی

۲۰۲- (۱) محدودیت منابع آب و توزیع فصلی نامناسب بارندگی نشان می‌دهد که ابتدا باید ظرفیت منابع آب‌های موجود سطحی و زیرزمینی کشور را به خوبی شناسایی و مطالعه کرد تا برنامه‌ریزی جامعی برای بهره‌برداری صحیح از آن‌ها صورت گیرد. **(صفحه‌ی ۴۹ درس ۴ جغرافیا ۱)**

۲۰۳- (۲) یکی از آثار نامطلوب آلودگی هوا تخریب یا نازک شدن لایه‌ی ازن است. **(صفحه‌ی ۸۸ درس ۱۰ جغرافیا ۱)**

۲۰۴- (۳) حد متناسب جمعیت عبارت است از بهترین تعادل ممکن بین منابع و تعداد جمعیت یک سرزمین **(صفحه‌ی ۱۳۳ درس ۱۵ جغرافیا ۱)**

مشابه تست ۲۷۷ آزمون ۱۴ جغرافیا پیش‌دانشگاهی

۲۰۵- (۴) بعد از کنفرانس ریودوژانیرو در سال ۱۹۹۲ که در مورد محیط زیست بود و به اجلاس زمین معروف شد عنوان تازه‌ای به نام توسعه‌ی پایدار مطرح شد که در اجلاس زمین در سال ۲۰۰۲ میلادی در دوربان آفریقای جنوبی نیز مورد تأکید قرار گرفت. **(صفحه‌ی ۱۵۹ درس ۱۸ جغرافیا۱)**

۲۰۶- (۲) خاک‌های نواحی قطبی به علت یخ‌بندان شدید و کند شدن عمل تجزیه، از نظر هوموس و ترکیبات کربنی فقیر است و خاک‌های نواحی بیابانی هر چند کانی‌های فراوان دارند اما از نظر مواد آلی فقیر هستند. پس ویژگی مشترک خاک‌های نواحی قطبی و بیابانی فقیر بودن آن‌ها از نظر مواد آلی است. **(صفحه‌ی ۱۲ درس ۱ جغرافیا ۲)**

۲۰۷- (۴) نیم‌رخ توپوگرافی داده شده یک دامنه‌ی پرشیب را نشان می‌دهد که در گزینه‌ی (۴) رسم شده است. در سمت راست این نیم‌رخ توپوگرافی، منحنی‌های میزان بسیار فشرده هستند که بیان‌گر دامنه‌ی پرشیب است و در سمت چپ منحنی‌های میزان از یک‌دیگر فاصله دارند و دامنه دارای شیب کم است. **(صفحه‌ی ۴۶ درس ۵ جغرافیا ۲)**

۲۰۸- (۳) نواحی مهمی که جنگل‌های بارانی در آن‌جا قرار گرفته‌اند شامل سرزمین‌های پست آمازون در آمریکای جنوبی، سرزمین پست کنگو در آفریقا و یک ناحیه‌ی ساحلی است که از نیجریه به طرف غرب آفریقا تا کشور گینه امتداد دارد. ناحیه‌ی هندشرقی از جزیره‌ی سوماترا در غرب تا جزایر غربی اقیانوس آرام نیز دارای این‌گونه جنگل‌هاست. **(صفحه‌ی ۷۶ درس ۸ جغرافیا ۲)**

مشابه تست ۱۴۴ آزمون ۱۵ جغرافیا ۲ سال سوم

۲۰۹- (۴) کشاورزان فیلیپینی توانستند با استفاده از گونه‌هایی از برنج مقاوم در برابر آفت در تولید برنج به خودکفایی برسند. **(صفحه‌ی ۱۱۹ درس ۱۱ جغرافیا ۲)**

۲۱۰- (۲) هدف از تشکیل سازمان اکو، گسترش همکاری‌های اقتصادی بین سه کشور ایران، ترکیه و پاکستان است. **(صفحه‌ی ۱۶۹ درس ۱۶ جغرافیا ۲)**

۲۱۱- (۱) در صورتی که صیادان در فصول معین به کار صید بپردازند و متناسب با رشد و افزایش بچه ماهی‌ها از دریاچه صید کنند اگرچه ظاهراً از تعداد ماهی‌ها کاسته می‌شود و سیستم پسخوراند منفی را نشان می‌دهد اما در نهایت این دریاچه سال‌ها مورد استفاده‌ی ساکنان قرار می‌گیرد. پسخوراند منفی اگرچه زیان‌آور است اما در نهایت سبب بقای سیستم می‌شود. **(صفحه‌ی ۶ درس ۱ جغرافیا پیش‌دانشگاهی)**

مشابه تست ۲۶۱ آزمون ۶ جغرافیا پیش‌دانشگاهی

۲۱۲- (۱) در پژوهش توصیفی پژوهشگر در پی یافتن پاسخ سؤال مربوط به چگونگی است و با بررسی وضع موجود، ویژگی‌ها و صفات پدیده و متغیر و ارتباط بین متغیرها را مشخص می‌کند؛ مانند بررسی وضعیت شاغلین شهر. **(صفحه‌ی ۲۱ درس ۲ جغرافیا پیش‌دانشگاهی)**

مشابه تست ۲۵۷ آزمون ۸ جغرافیا پیش‌دانشگاهی و تست ۲۷۲ آزمون ۱۱ جغرافیا پیش‌دانشگاهی

۲۱۳- (۳) در سیستم تصویر مخروطی نقشه‌ی کشورها و قاره‌ها در اطراف مدار استاندارد واقعی‌تر است. **(صفحه‌ی ۵۰ درس ۴ جغرافیا پیش‌دانشگاهی)**

۲۱۴- (۴) امروزه برای برنامه‌ریزی‌های گوناگون مثل برنامه‌ریزی‌های منطقه‌ای، ناحیه‌ای، شهری، روستایی و ... از جمله مکان‌یابی کارخانه‌ها و یا شهرها و اجرای طرح‌های عمرانی از نتایج حاصل از سیستم اطلاعات جغرافیایی استفاده می‌کنند. **(صفحه‌ی ۹۸ درس ۷ جغرافیا پیش‌دانشگاهی)**

۲۱۵- (۱) در جغرافیای کاربردی با شناخت علمی محیط طبیعی و انسانی می‌توان راه‌حل‌های مناسبی برای سازماندهی مطلوب سرزمین و مدیریت محیط ارائه داد. **(صفحه‌ی ۱۱۱ درس ۹ جغرافیا پیش‌دانشگاهی)**

مشابه تست ۲۱۵ آزمون ۱۸ جغرافیا پیش‌دانشگاهی

علوم اجتماعی

۲۱۶- (۴) آشنایی با نقش رزمنده در صحنه‌ی جنگ از طریق فیلم ← آشنایی با نقش / شرکت در مراسم و مجالس خانوادگی و مذهبی ← بازی نقش فردی که نامزد ریاست اداره شده و قبل از رفتن به محل کار خود، صحبت‌های روز اول را با خود تمرین می‌کند ← بازی نقش **(صفحه‌ی ۱۲ درس ۲ فصل ۱ جامعه‌شناسی ۱)**

مشابه تست ۲۹۸ و ۳۰۰ آزمون ۵ پیش‌دانشگاهی، تست ۲۹۷ آزمون ۷ پیش‌دانشگاهی، تست ۲۹۳ آزمون ۱۰ پیش‌دانشگاهی، تست ۲۷۷ آزمون ۱۲ پیش‌دانشگاهی و تست ۲۱۶ آزمون ۱۶ پیش‌دانشگاهی

۲۱۷- (۳) مشکل عدم کارایی اداری که باعث نارضایتی ارباب رجوع می‌شود، تا حدی نتیجه‌ی عدم آشنایی افراد با وظایف نقش است و با توجه به وابستگی متقابل نقش‌ها، عدم آشنایی افراد با وظایف نقش خود، به معنای رعایت نکردن حقوق نقش‌های دیگر است و عدم کارایی مناسب فرد در نقش‌های مختلف پیامد تعارض نقش می‌باشد. **(صفحات ۳۲ تا ۳۴ درس ۶ فصل ۱ جامعه‌شناسی ۱)**

مشابه تست ۳۰۳ و ۳۰۴ آزمون ۵ پیش‌دانشگاهی

۲۱۸- (۲) در مورد بهره‌مندی‌ها و حقوق نقش شهروندی، در صورتی که این حقوق و بهره‌مندی‌ها در مورد بعضی شهروندان رعایت شود و در مورد بعضی رعایت نگردد، این امر نوعی تبعیض محسوب می‌شود. هم‌چنین اگر بعضی شهروندان در نقش شهروندی، سهم بیشتری از این موارد را به خود اختصاص دهند، در این حالت نیز بی‌عدالتی رخ داده است. **(صفحه‌ی ۶۴ درس ۴ فصل ۲ جامعه‌شناسی ۱)**

مشابه تست ۲۸۴ آزمون ۱۲پیش‌دانشگاهی

۲۱۹- (۱) اگر برای افراد امکان گفت‌وگو و استدلال وجود نداشته باشد یا با وجود اعتراض، پاسخ قانع‌کننده‌ای دریافت نکنند، بدبینی و بی‌اعتمادی در آن‌ها ایجاد می‌شود. فرزندانی که خود را به‌صورت ناعادلانه‌ای از بهره‌مندی‌ها محروم می‌یابند، به‌تدریج بین خود و والدین و فرزندان عزیز شمرده شده فاصله‌ای احساس می‌کنند. فاصله‌ای که با احساس خصومت و دشمنی آمیخته است و به معنای شروع از هم پاشیدگی زندگی در یک محیط اجتماعی است. **(صفحه‌ی ۷۱ درس ۵ فصل ۲ جامعه‌شناسی ۱)**

مشابه تست ۲۲۰ آزمون ۱۶ پیش‌دانشگاهی

۲۲۰- (۲) خود یا من، به‌رغم این‌که در طول زمان و موقعیت‌های مختلف یکی است، در هر لحظه دو وجه متفاوت دارد: خود یا منِ ارزیابی‌کننده، شناساگر، در تکاپو و خلاق و خود یا منِ ارزیابی‌شونده، شناخته‌شده، شکل‌گرفته و تثبیت‌شده. **(صفحه‌ی ۹۹ درس ۱ فصل ۳ جامعه‌شناسی ۱)**

مشابه تست ۱۶۶ آزمون ۲ پیش‌دانشگاهی، تست ۲۹۲ آزمون ۸ پیش‌دانشگاهی، تست ۲۹۵ آزمون ۱۴ پیش‌دانشگاهی

۲۲۱- (۱) ارزش‌ها و مزایا اموری هستند که برای فرد مهم و مطلوب تلقی می‌شوند. به همین دلیل، کسانی هم که از مزایا برخوردارند یا توانسته‌اند ارزش‌ها را در خود متجلی سازند، مهم به حساب می‌آیند. در بسیاری موارد، فرد هنگام ارزیابی خویش، خود را با دیگری نوعی مقایسه می‌کند و به میزانی که بین خود و تصویری که از دیگری نوعی دارد، فاصله و تفاوت ببیند، احساس ناخشنودی می‌کند و برای تغییر دادن خود اقدام می‌کند. **(صفحات ۱۰۸ و ۱۰۹ درس ۳ فصل ۳ جامعه‌شناسی ۱)**

مشابه تست ۲۹۶ آزمون ۸ پیش‌دانشگاهی

۲۲۲- (۳) دختر یا پسر بودن، یکی از ویژگی‌های اصلی هویت فرد است. نقش شغلی برای بیان ویژگی‌های بادوام‌تر هویت به کار می‌رود و آن‌چه که امکان‌های متفاوت و متنوعی را برای فعلیت بخشیدن به خود فراهم می‌کند، موقعیت نامیده می‌شود. **(صفحات ۵ و ۷ درس ۱ فصل ۱ جامعه‌شناسی ۲)**

مشابه تست ۳۰۶ آزمون ۵ پیش‌دانشگاهی، تست ۳۰۱ آزمون ۱۰ پیش‌دانشگاهی، تست ۲۲۲ آزمون ۱۶ پیش‌دانشگاهی و تست ۲۲۲ آزمون ۱۸ پیش‌دانشگاهی

۲۲۳- (۴) لازم نیست کسی که اندیشه‌های جدیدی را در جامعه عرضه کرده است و می‌تواند تعداد زیادی از افراد را به اندیشه‌های خود جذب کند، این توانایی را دارد که در جامعه یا بخشی از آن، جنبش خاصی پدید آورد و موجب دگرگونی آن شود. تغییرات مهم جامعه را می‌توان به خلاقیت کسانی نسبت داد که هر یک در بخشی از جامعه تغییراتی ایجاد کرده و توانسته‌اند در مدت زمانی طولانی، دیگران را به اندیشه‌ها و باورها فرا بخوانند. **(صفحه‌ی ۲۵ درس ۴ فصل ۱ جامعه‌شناسی ۲)**

مشابه تست ۳۱۲ آزمون ۵ پیش‌دانشگاهی و تست ۳۰۵ آزمون ۱۰ پیش‌دانشگاهی

۲۲۴- (۲) افرادی که نسبت به انتساب خود به یک شهر یا محل خرسندند، زمانی که درباره‌ی آن شهر یا محل موضع‌گیری منفی می‌شود، واکنش دیگری نشان می‌دهند؛ مثلاً به نحوی به دفاع برمی‌خیزند، طرف مقابل را محکوم یا با او قطع رابطه می‌کنند. این واکنش‌ها متأثر از میزان پیوند عاطفی‌ای است که میان افراد و آن ویژگی برقرار است. **(صفحه‌ی ۴۵ درس ۷ فصل ۱ جامعه‌شناسی ۲)**

مشابه تست ۱۵۴ آزمون ۹ سال سوم

۲۲۵- (۳) از انتقال ثروت متراکم دولت به مردم، با عنوان خصوصی‌سازی یاد می‌شود. این کار در هر جامعه‌ای به شکلی انجام می‌گیرد؛ ممکن است قوانینی تصویب شود که بر اساس آن، به همه‌ی آحاد جامعه، سهمی مساوی از شرکت‌های دولتی اختصاص یابد؛ ممکن است دولت در قالب انواع یارانه‌ها به بخش خصوصی نوپا کمک کند و از این طریق بخشی از ثروت خود را به افراد منتقل کند. ممکن است با وام‌های کلان دولتی که سودی کم‌تر از سود معمول در اقتصاد دارند، بخش خصوصی را تقویت کند و بخشی از ثروت متراکم را به افراد و خانواده‌ها انتقال دهد. ممکن است شرکت‌ها و کارخانه‌های دولتی را با قیمتی کم‌تر از قیمت واقعی آن‌ها یا به صورت قسطی به افراد و شرکت‌های خصوصی واگذار نماید. **(صفحات ۷۵ و ۷۶ درس ۳ فصل ۲ جامعه‌شناسی ۲)**

مشابه تست ۱۸۳ و ۱۸۴ آزمون ۹ سال سوم، تست ۱۵۱ آزمون ۱۵ سال سوم و تست ۳۰۳ آزمون ۸ پیش‌دانشگاهی

۲۲۶- (۱) اگر به رفع تبعیض از سیاهان در آمریکا توجه کنیم، اگرچه به لحاظ قانونی امکان آموزش برای سیاه و سفید یکسان شده است و سیاهان می‌توانند در مدارس سفیدپوستان تحصیل کنند، اما به سبب وجود تفاوت‌های فرهنگی، باز هم سیاهان عمدتاً در مدارسی تحصیل می‌کنند که از لحاظ سطح تحصیلی به‌طور عموم پایین‌تر از مدارس سفیدپوستان قرار دارند. **(صفحه‌ی ۱۱۶ درس ۹ فصل ۲ جامعه‌شناسی ۲)**

مشابه تست ۱۶۱ آزمون ۱۱ سال سوم

۲۲۷- (۲) تشکل‌های مدنی، تحقق آرمان‌های خود را در گرو دست‌یابی به قدرت سیاسی نمی‌دانند بلکه بر این باورند که با تبلیغ باورها و ارزش‌های مورد قبول خود در جامعه، قانع ساختن دیگران، اثبات حقانیت باورهای خویش، افزایش هواداران و شکل دادن به افکار عمومی، می‌توانند به اهداف خود برسند. **(صفحات ۱۲۶ و ۱۲۷ درس ۱۰ فصل ۲ جامعه‌شناسی ۲)**

مشابه تست ۱۸۵ آزمون ۳ پیش‌دانشگاهی

۲۲۸- (۲) برخلاف سایر امپراتوری‌ها که بعد از دوره‌ای از هم پاشیدگی، دوباره احیا می‌شدند، به علت شرایطی که در اروپا پیش آمد، دوره‌ی از هم گسیختگی امپراتوری روم (غربی) ادامه یافت؛ بدین ترتیب، اروپا برای یک دوره‌ی تاریخی طولانی مدت به صورت فئودالی به زندگی خود ادامه داد. **(صفحه‌ی ۱۰ درس ۲ علوم اجتماعی پیش‌دانشگاهی)**

مشابه تست ۱۶۲ آزمون ۱۵ پیش‌دانشگاهی

۲۲۹- (۱) رابطه‌ی اقتصادی بین استعمارگر و استعمارشده که با اراده‌ی حکومت‌های استعمارگر و منافع سرمایه‌داران آن‌ها شکل گرفته بود، از ابتدا به نفع سرمایه‌داران حکومت استعمارگر بود و رابطه‌ای تابعی تلقی می‌شد؛ زیرا اقتصاد کشور مستعمره با نیازهای اقتصاد حکومت استعمارگر سازگار شده بود نه برعکس. از این رو، از این رابطه با عنوان رابطه‌ی مرکز ـ پیرامون یاد می‌شود. **(صفحه‌ی ۲۱ درس ۳ علوم اجتماعی پیش‌دانشگاهی)**

مشابه تست ۲۸۹ آزمون ۱۰ پیش‌دانشگاهی

۲۳۰- (۳) بر اساس ماده‌ی (۲) منشور ملل متحد، اعضا با عضویت در سازمان، از حقوق و مزایایی برخوردار می‌شوند که سایر اعضا موظف به رعایت آن هستند. **(صفحه‌ی ۳۱ درس ۴ علوم اجتماعی پیش‌دانشگاهی)**

مشابه تست ۲۸۸ آزمون ۶ پیش‌دانشگاهی و تست ۱۹۲ آزمون ۱۳ پیش‌دانشگاهی

۲۳۱- (۴) در دهکده‌ی جهانی، رسانه‌ها، جهان را به اندازه‌ی یک دهکده (روستا) کوچک کرده‌اند؛ دهکده‌ای که در آن، رفتار هیچ گروهی از بقیه پنهان نیست. هم‌چنین مرز بین داخل و خارج شکسته می‌شود و دیگر، کشورها نمی‌توانند به بهانه‌ی این که امری داخلی است، از اظهار نظر دیگران درباره‌ی آن جلوگیری کنند. همان‌گونه که رسانه‌های ملی، در سطح یک کشور می‌توانند به افکار عمومی شکل بدهند، اکنون رسانه‌های با برد زیاد، به افکار عمومی در سطح جهان شکل می‌دهند. **(صفحات ۵۳ و ۵۴ درس ۶ علوم اجتماعی پیش‌دانشگاهی)**

مشابه تست ۲۸۹ آزمون ۱۱ پیش‌دانشگاهی

۲۳۲- (۳) در اندازه‌گیری میزان نابرابری اگرچه از شاخص‌هایی چون تولید ناخالص داخلی استفاده می‌شود، اما در بررسی ریشه‌ای نابرابری در نظام جهانی به رابطه‌ی مرکز ـ پیرامون توجه می‌کنیم و این رابطه بر مبنای جایگاه کشورها در نظام تقسیم کار بین‌المللی مشخص می‌شود. **(صفحه‌ی ۷۹ درس ۹ علوم اجتماعی پیش‌دانشگاهی)**

مشابه تست ۱۹۷ آزمون ۱۳ پیش‌دانشگاهی و تست ۲۸۹ آزمون ۷ پیش‌دانشگاهی

۲۳۳- (۴) در نظام جهانی با پیدایی اقتصاد سرمایه‌داری یا صنعتی، کشورهای توسعه‌یافته به عنوان کشورهای مرکز، بیش‌ترین تولید ارزش افزوده را به خود اختصاص دادند؛ چرا که دو منبع اساسی اقتصاد سرمایه‌داری یا صنعتی ـ یعنی سرمایه و صنعت ـ را در اختیار داشتند. هم‌چنین در تقسیم کار جهانی کشورهای توسعه‌یافته تولید فرآورده‌های گران‌قیمت را برای صدور به کشورهای توسعه‌نیافته برعهده گرفتند. **(صفحه‌ی ۸۰ درس ۹ علوم اجتماعی پیش‌دانشگاهی)**

۲۳۴- (۴) امنیت مفهومی است که نه تنها از یک جامعه تا جامعه‌ی دیگر تغییر می‌کند بلکه در یک جامعه نیز به اقتضای تغییر موقعیت آن کشور و شرایط جهانی تغییر می‌کند. به تبع تغییر موقعیت، راهبرد امنیت ملی نیز متناسب با شرایط جدید تغییر می‌کند. **(صفحه‌ی ۱۰۳ درس ۱۱ علوم اجتماعی پیش‌دانشگاهی)**

۲۳۵- (۱) در سند چشم‌انداز بیست‌ساله‌ی توسعه‌ی ایران برای سال‌های ۱۴۰۴-۱۳۸۴ آمده است:

ایران کشوری است توسعه‌یافته با جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه، با هویت اسلامی و انقلابی، الهام‌بخش در جهان اسلام و با تعامل سازنده و مؤثر در روابط بین‌الملل. **(صفحه‌ی ۱۳۷ درس ۱۴ علوم اجتماعی پیش‌دانشگاهی)**

فلسفه و منطق

۲۳۶- (۲) سقراط به علت تواضع و فروتنی و یا شاید برای هم‌ردیف نشدن با سوفیست‌ها مایل نبود او را «سوفیست» یا دانشمند بخوانند. **(صفحه‌ی ۲ کتاب فلسفه سوم)**

مشابه تست ۱۹۰ آزمون ۵ سال سوم

۲۳۷- (۱) فلسفه است که می‌تواند عهده‌دار تحقیق در مبانی و اصول و تکیه‌گاه‌های علوم باشد و برای آن شالوده‌های مطمئنی ایجاد کند.

مردم با به‌کار بردن لفظ فلسفه، در پی یافتن یک نوع تبیین عقلانی هستند. گویی شخص با دقت در فلسفه‌ی یک پدیده می‌خواهد جایگاه آن را درست بشناسد و گرد ابهام را از چهره‌ی آن بزداید. **(صفحه‌ی ۶ کتاب فلسفه سوم)**

مشابه تست ۲۰۰ آزمون ۵ سال سوم و تست ۳۲۳ آزمون ۵ پیش‌دانشگاهی

۲۳۸- (۱) هستی‌شناسی یا مابعدالطبیعه که همانا شناخت احکام مطلق وجود است، مهم‌ترین مصداق فلسفه است. **(صفحه‌ی ۱۳ کتاب فلسفه)**

فلسفه عبارت است از کوشش برای فهم علت حقیقی رویدادها و درک مبانی و اصولی که علوم تجربی و علوم انسانی بر آن‌ها استوار است. نگاه فلسفی، نگاهی ریشه‌یاب است و فیلسوف می‌کوشد تا از ظاهر پدیده‌ها، فراتر رود و آن‌چه را که در بن و باطن پدیده‌هاست، بشناسد. **(صفحه‌ی ۱۱ کتاب فلسفه)**

مشابه تست ۱۵۹ آزمون ۴ پیش‌دانشگاهی و تست ۲۳۷ آزمون ۱۷ پیش‌دانشگاهی

۲۳۹- (۴) عقیده‌ی پروتاگوراس: همه چیز نسبی و موقتی است و حقیقت به معنای دانشی پایدار و ثابت هرگز بدست نمی‌آید.

شعار او: انسان معیار همه چیز است.

عقیده‌ی گرگیاس: وی شناسایی را انکار می‌کرد و درباره‌ی افکار خود در کتاب «درباره‌ی طبیعت» می‌نویسد: «اولاً هیچ‌چیز وجود ندارد؛ ثانیاً به فرض

وجود برای انسان شناختنی نیست؛ ثالثاً اگر برای انسان شناختنی باشد، نمی‌توان آن‌را به دیگران تعلیم داد ...» **(صفحه‌ی ۱۹ کتاب فلسفه سوم)**

مشابه تست ۱۹۸ آزمون ۸ سال سوم، تست ۱۹۰ آزمون ۲ پیش‌دانشگاهی، تست ۱۶۱ و ۱۶۳ آزمون ۴ پیش‌دانشگاهی، تست ۳۲۳ آزمون ۶ پیش‌دانشگاهی، تست ۳۱۱ آزمون ۱۱ پیش‌دانشگاهی

۲۴۰- (۲) سقراط می‌گوید: مردم آتن! کسی که به راه درستی دست یافت و آن را در پیش گرفت، هرگز نباید از خطر هراسی به دل راه دهد. ترس از مرگ جز این نیست که آدمی خود را دانا پندارد بی‌آنکه دانا باشد. از نظر سقراط، هرچیزی از تعریف ثابتی برخوردار است و اگر به تعاریف اشیاء برسیم، به دانش درست و مطمئنی دست پیدا کرده‌ایم. **(صفحات ۳۰ و ۳۷ کتاب فلسفه سوم)**

مشابه تست ۱۷۱ آزمون ۱۸ سال سوم، تست ۱۶۲ و ۱۶۴ آزمون ۴ پیش‌دانشگاهی، تست ۳۲۴ و ۳۲۵ آزمون ۷ پیش‌دانشگاهی، تست ۳۱۳ و ۳۱۴ آزمون ۱۲ پیش‌دانشگاهی و تست ۲۳۹ آزمون ۱۶ پیش‌دانشگاهی

۲۴۱- (۳) از دیدگاه ارسطو:

علت‌های درونی ← صوری ـ مادی

علت‌های بیرونی ← فاعلی ـ غایی **(صفحه‌ی ۵۴ کتاب فلسفه سوم)**

مشابه تست ۱۷۴ آزمون ۱۸ سال سوم، تست ۱۶۹ آزمون ۴ پیش‌دانشگاهی، تست ۳۱۶ آزمون ۸ پیش‌دانشگاهی و تست ۳۲۰ آزمون ۱۴ پیش‌دانشگاهی

۲۴۲- (۴) منطق از ذات انسان سرچشمه می‌گیرد و هیچ‌کس ابداع‌کننده‌ی آن نیست. بنابراین نمی‌توان ارسطو را ابداع‌کننده‌ی علم منطق دانست بلکه او کاشف منطق است. تفکر مهم‌ترین فعالیت روح انسان است و منطق، قواعد حاکم بر آن است و ما (انسان‌ها) تنها می‌توانیم این قوانین را کشف کرده و با توجه و تأکید بر آنها سریع‌تر، بهتر و دقیق‌تر فکر کنیم. **(صفحات ۲ و ۳ درس ۱ کتاب منطق)**

کاری که برای رسیدن به چیستی یک مفهوم و یک تصور انجام می‌دهیم تعریف می‌گویند. **(صفحه‌ی ۶ کتاب منطق)**

مشابه تست ۲۰۳ و ۲۰۴ آزمون ۶ سال سوم، تست ۲۰۹ و ۲۱۰ آزمون ۵ سال سوم، تست ۳۲۹ و ۳۳۰ آزمون ۵ پیش‌دانشگاهی، تست ۳۲۶ آزمون ۱۴ پیش‌دانشگاهی، تست ۲۴۲ آزمون ۱۸ پیش‌دانشگاهی

۲۴۳- (؟) مربع شکلی است که چهار ضلع مساوی دارد: جامع است (مانع نیست)

زمین: سیاره‌ای که به دور خورشید می‌چرخد: جامع است (مانع نیست)

مربع: کلی

زمین: جزئی **(صفحات ۹ و ۱۱ درس ۲ کتاب منطق)**

مشابه تست ۲۴۲ آزمون ۱۶ پیش‌دانشگاهی

۲۴۴- (۱) ذاتی (درونی): مفاهیمی که سازنده و تشکیل‌دهنده و هویت‌بخش به یک مفهوم دیگر هستند.

عرضی (بیرونی): مفاهیمی که ذات و حقیقت و ماهیت را نمی‌سازند ولی با آن ارتباط دارند.

یکی از ویژگی‌های مفهوم ذاتی این است که ذاتی از ذات و ماهیت، قابل انفکاک نیست. **(صفحات ۱۵ تا ۱۷ درس ۳ کتاب منطق)**

مشابه تست ۲۱۰ آزمون ۶ سال سوم و تست ۳۳۵ آزمون ۵ پیش‌دانشگاهی

۲۴۵- (۲) وقتی جنس و فصل با هم جمع می‌شوند، مفهومی را تشکیل می‌دهند که آن مفهوم می‌تواند در خارج مصداق داشته باشد. چنین مفهومی را که از جنس و فصل تشکیل شده، «نوع» می‌گویند.

جنس: مفهوم درونی مشترک

فصل: مفهوم درونی اختصاصی **(صفحه‌ی ۲۱ درس ۴ کتاب منطق)**

مشابه تست ۲۰۵ آزمون ۸ سال سوم و تست ۲۴۴ آزمون ۱۶ پیش‌دانشگاهی

۲۴۶- (۴) انسان: حیوان متفکر ← حد تام (جنس قریب + فصل)

انسان: حیوان ابزارساز ← رسم تام (جنس قریب + عرض خاص)

انسان: جسم ناطق ← حد ناقص (جنس بعید + فصل) **(صفحه‌ی ۲۷ درس ۵ کتاب منطق)**

مشابه تست ۲۰۸ آزمون ۸ سال سوم، تست ۱۷۸ آزمون ۴ پیش‌دانشگاهی، تست ۳۳۰ آزمون ۶ پیش‌دانشگاهی، تست ۳۳۱ آزمون ۱۱ پیش‌دانشگاهی، تست ۳۲۳ آزمون ۱۲ پیش‌دانشگاهی و تست ۱۹۴ آزمون ۱۵ پیش‌دانشگاهی

۲۴۷- (۳) «آنگاه ج د است که الف ب باشد» (در اصل: «اگر الف ب باشد آنگاه ج د است».)

تالی مقدم

«توانا بود هر که دانا بود» (در اصل: هرکه دانا بود، تواناست)

تالی مقدم

«خوب درس بخوانم تا در امتحان نگرانی نداشته باشم»

مقدم تالی

(در اصل: «اگر خوب درس بخوانم در امتحان نگرانی نخواهم داشت») **(صفحات ۳۴ و ۳۵ درس ۶ کتاب منطق)**

مشابه تست ۲۱۰ آزمون ۸ سال سوم، تست ۳۳۳ آزمون ۶ پیش‌دانشگاهی و تست ۳۳۴ آزمون ۱۱ پیش‌دانشگاهی

۲۴۸- (۲) تشابه: دو قضیه دارای محمول یکسان و موضوع متفاوت

تماثل: دو قضیه دارای موضوع یکسان و محمول متفاوت

تداخل: دو قضیه‌ای که در سور، متفاوت و در نسبت، یکسان هستند. **(صفحات ۴۶ و ۴۷ درس ۸ کتاب منطق)**

مشابه تست ۱۷۲ آزمون ۱۵ سال سوم و تست ۲۴۷ آزمون ۱۶ پیش‌دانشگاهی

۲۴۹- (۱) الف ب است؛ ب ج است؛ پس الف ج است: حد وسط در صغری محمول و در کبری موضوع ← شکل اول

ب الف است؛ ب ج است؛ پس الف ج است: حد وسط در هر دو مقدمه، موضوع ← شکل سوم

شرایط انتاج شکل اول: موجبه بودن صغری ـ کلیت کبری

شرایط انتاج شکل سوم: موجبه بودن صغری ـ کلیت یکی از دو مقدمه **(صفحات ۶۶ و ۶۸ درس ۱۰ کتاب منطق)**

مشابه تست ۲۰۱، ۲۰۲ و ۲۰۴ آزمون ۳ پیش‌دانشگاهی، تست ۳۲۴ و ۳۲۶ آزمون ۸ پیش‌دانشگاهی و تست ۲۴۸ آزمون ۱۶ پیش‌دانشگاهی

۲۵۰- (۴) مغالطه: ظاهری استدلال گونه و برهانی دارد اما در حقیقت برهان نیست. مقدمات به کار رفته در مغالطه در عین غلط بودن، شبیه حقیقت‌اند (مشبّهات).

شعر: سخنی تخیل‌آمیز و استدلالی است که از خیال انسان سرچشمه می‌گیرد (مخیّلات).

جدل: استدلالی که از قضایای مشهور یا مسلم تشکیل می‌شود (مسلّمات).

برهان: استدلالی که در مقدمات آن از مواد و محتوای یقینی استفاده می‌کنند (یقینیّات). **(صفحات ۸۴ الی ۸۷ درس ۱۲ و ۱۳ کتاب منطق)**

۲۵۱- (۱) با حیرت در برابر هستی و وجود و حیرت در برابر زندگی، ما در آستانه‌ی تفکر فلسفی قرار می‌گیریم. صدرالمتألهین در کتاب مبدأ و معاد از ارسطو نقل می‌کند که: طلب فلسفه در گرو عبور از فطرت اوّل به فطرت ثانی است و بدون آن، فلسفه بی‌معنا و بی‌فایده به نظر می‌رسد. **(صفحه‌ی ۵ کتاب فلسفه پیش‌دانشگاهی)**

مشابه تست ۲۹۱ آزمون ۶ پیش‌دانشگاهی

۲۵۲- (۳) حنین بن اسحاق ← پدر ← ترجمه‌ی کتاب‌های طبّی

اسحاق بن حنین ← پسر ← ترجمه‌ی کتاب‌های فلسفی **(صفحه‌ی ۱۶ کتاب فلسفه پیش‌دانشگاهی)**

۲۵۳- (۳) فلسفه‌ی اسلامی در آغاز، یعنی زمانی که در قالب یک نظام فلسفی به وسیله‌ی ابونصرفارابی تأسیس شد، سرشتی کاملاً استدلالی داشت و فارابی و ابن‌سینا برای آراء ارسطو اعتبار زیادی قائل بودند و چون ارسطو به قیاس برهانی تکیه داشت، فلسفه‌ی اسلامی نیز صورت استدلالی پیدا کرد. اصل قبول واقعیت مستقل از ادراک آدمی، مرز جدایی فلسفه از سفسطه است. **(صفحه‌ی ۲۰ کتاب فلسفه پیش‌دانشگاهی)**

مشابه تست ۳۱۲ آزمون ۱۱ پیش‌دانشگاهی و تست ۲۵۲ آزمون ۱۶ پیش‌دانشگاهی

۲۵۴- (۲) بنابر اصل علیت، هیچ چیز در جهان خود به خود و از روی صدفه و اتفاق پدید نمی‌آید و قانون علیّت مبنای تمام علوم است. قبول صدفه و اتفاق به نفی قانون علیّت می‌انجامد بنابراین نفی صدفه به نفی قانون علیّت خط بطلان می‌کشد. **(صفحات ۲۷ و ۲۸ کتاب فلسفه پیش‌دانشگاهی)**

۲۵۵- (۴) از نظر حکما و در یک تحلیل عقلی «وجوب و ضرورت» مقدم بر «وجود» است و مطابق این تحلیل، نظام عالم هستی نظامی وجوبی و قطعی است. در پرتو اصل سنخیت، نظام جهان انتظام می‌یابد و در اندیشه‌ی ما به صورت دستگاهی منظم و مرتب درمی‌آید. **(صفحات ۳۳ و ۳۴ کتاب فلسفه پیش‌دانشگاهی)**

مشابه تست ۲۹۳ آزمون ۶ پیش‌دانشگاهی

۲۵۶- (۴) ابن‌سینا با توجه به این‌که وجوب معلول بر وجود آن تقدم دارد، به اثبات یک علت فاعلی واجب‌الوجود برای کل موجودات جهان پرداخته است. **(صفحه‌ی ۳۷ کتاب فلسفه پیش‌دانشگاهی)**

مشابه تست ۲۹۴ آزمون ۶ پیش‌دانشگاهی و تست ۱۷۹ آزمون ۱۵ پیش‌دانشگاهی

۲۵۷- (۱) در اندیشه‌ی حکمت مشاء، موجودات مجرّد از ماده در نظام هستی موجودند که جهان با وساطت آن‌ها تدبیر می‌شود. ابن‌سینا عقل فعّال را واهب‌الصور می‌خواند. **(صفحه‌ی ۴۳ کتاب فلسفه پیش‌دانشگاهی)**

مشابه تست ۲۵۳ آزمون ۱۷ پیش‌دانشگاهی

۲۵۸- (۲) متکلمان غالباً استدلال خود را براساس «حسن و قبح» عقلی استوار می‌کنند. و این طریق استدلال مخصوصاً در میان معتزله رواج زیادی داشته است. **(صفحه‌ی ۹۱ کتاب فلسفه پیش‌دانشگاهی)** مکتب کلامی اشاعره در اصل در مقابل مکتب کلامی معتزله پدید آمد و ابوالحسن اشعری طراح مکتب اشاعره علیه معتزله شورید و عقاید آن‌ها را مخالف دین اعلام کرد. **(صفحات ۶۸ و ۶۹ کتاب فلسفه پیش‌دانشگاهی)**

مشابه تست ۳۱۳ آزمون ۱۴ پیش‌دانشگاهی

۲۵۹- (۱) سهروردی از تعالیم اسلامی آموخته بود که حقیقت امری واحد و منسوب به منشأ واحد یعنی ذات الهی است (الحق من ربك). **(صفحه‌ی ۷۷ کتاب فلسفه پیش‌دانشگاهی)**

۲۶۰- (۳) حکمت نظری: شامل همه‌ی علومی است که از واقعیت اشیاء و به عبارت دیگر از «هست‌ها» سخن می‌گوید.

حکمت عملی: به انسان محدود می‌شود و بحث آن مربوط به «بایدها» است.

علامه طباطبایی معتقد است که اندیشه‌ی آدمی به کمک یک حکم یا تصدیق انشایی به سوی مقصد خود حرکت می‌کند و در اینجا به «ادراکات اعتباری» (باید و نباید) نیازمند می‌شود و این اعتبارات را نزد خود وضع می‌کند. **(صفحات ۱۱۶ و ۱۱۷ کتاب فلسفه پیش‌دانشگاهی)**

مشابه تست ۱۸۷ آزمون ۱۵ پیش‌دانشگاهی

روان‌شناسی

۲۶۱- (۴) برای پاسخ به این پرسش که «انسان چگونه رفتار می‌کند؟» کوشش‌های بسیاری صورت گرفته و نیز صورت خواهد گرفت. بهتر است بگوییم پایانی ندارد. **(صفحه‌ی ۱ فصل ۱)**

۲۶۲- (۲) روان‌شناسی از سال ۱۸۷۹ به عنوان یک علم تجربی شناخته شده است؛ یعنی ۱۳۲ سال یا بیش از ۱۳۰ سال. **(صفحه‌ی ۳ فصل ۱)**

۲۶۳- (۴) بررسی رفتار انسان با جهت‌گیری علمی کاری است دشوار؛ ولی روان‌شناسان سعی می‌کنند با بررسی دقیق و با استفاده از آخرین روش‌های علمی، تا اندازه‌ای به توصیف و تبیین علمی رفتار انسان بپردازند؛ هرچند ممکن است در این راه با دشواری‌هایی مواجه باشند. بسیاری از روان‌شناسان؛ مشکلات مردم را تحلیل کرده و به آن‌ها کمک می‌کنند تا با مشکلاتشان به نحو مؤثری کنار بیایند؛ ولی بسیاری دیگر از روان‌شناسان محقق هستند نه درمان‌گر. **(صفحات ۲ و ۳ فصل ۱)**

۲۶۴- (۲) روان‌شناسان در توصیف رفتار، بعضی مواقع ممکن است تحت تأثیر ارزش‌ها و پیش‌داوری‌های شخصی خود قرار بگیرند؛ ولی آنان تلاش می‌کنند تا حد ممکن از این کار خودداری کنند.

اولین «هدف» در روان‌شناسی علمی، توصیفی آزمون‌پذیر و تجربی از پدیده‌های روان‌شناختی است. **(صفحه‌ی ۴ فصل ۱)**

مشابه تست ۳۳۶ آزمون ۵ پیش‌دانشگاهی، تست ۲۱۲ آزمون ۵ سال سوم و مشابه تست ۳۳۱ آزمون ۱۲ پیش‌دانشگاهی

۲۶۵- (۳) یکی از اهداف فعالیت علمی، پیش‌بینی پدیده‌ی روان‌شناختی است. این هدف زمانی تحقق می‌یابد که توصیفی تجربی از پدیده‌ی مورد نظر انجام شده باشد. **(صفحه‌ی ۵ فصل ۱)**

مشابه تست ۲۱۳ آزمون ۵ سال سوم

۲۶۶- (۳) دانشمند پس از مشاهدات اولیه، یک حدس اولیه‌ی قابل بررسی تجربی درباره‌ی پدیده‌ی موردنظر ارائه می‌دهد. چنین حدس‌های اولیه را فرضیه می‌نامند. فرضیه به شکل سؤالی مطرح نمی‌شود. **(صفحه‌ی ۷ فصل ۱)**

۲۶۷- (۴) **(صفحه‌ی ۸۰ فصل ۳)**

مشابه تست ۲۱۹ آزمون ۲ پیش‌دانشگاهی و تست ۲۱۲ آزمون ۱۱ سال سوم

۲۶۸- (۱) در بازیابی نهان، فرد بدون آن‌که خود بداند و یا خبر داشته باشد؛ می‌تواند اطلاعات را بازیابی کند. **(صفحه‌ی ۹۳ فصل ۳)**

۲۶۹- (۴) متغیر مستقل: جنسیت (دختر ـ پسر)

متغیر وابسته: میزان انتخاب رشته‌ی روان‌شناسی **(صفحه‌ی ۲۱ فصل ۱)**

مشابه تست ۲۱۸ آزمون ۹ پیش‌دانشگاهی، تست ۴۲ آزمون ۱۰ پیش‌دانشگاهی و تست ۳۳۳ آزمون ۱۲ پیش‌دانشگاهی

۲۷۰- (۳) استدلال در خصوص ضرورت وجود عدالت، جزء تفکر انتزاعی به حساب می‌آید.

۲۷۱- (۳) **(صفحه‌ی ۴۳ فصل ۲)**

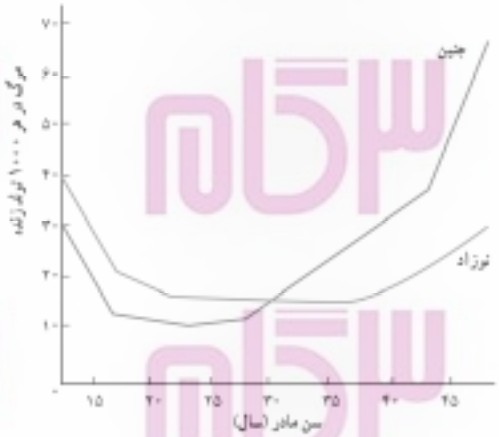

۲۷۲- (۴) در قشر خاکستری، بر اساس نوع لایه‌ها و سلول‌ها و خصوصاً نوع کارکردی که دارند، نواحی معینی را می‌توان تعیین کرد. **(صفحه‌ی ۷۹ فصل ۳)**

مشابه تست ۲۲۱ آزمون ۱۰ سال سوم

۲۷۳- (۲) هر اندازه از میزان هشیاری و آگاهی فرد در جریان یادگیری و رمزگردانی کاسته شود، عملکرد او با دشواری توأم خواهد بود. **(صفحه‌ی ۹۰ فصل ۳)**

۲۷۴- (۲) مخروط‌ها حساس به رنگ و جزئیات یک شیء عمل می‌کنند. لذا اگر سلول‌های مخروطی چشم فردی آسیب ببینند، فرد رنگ و جزئیات اشیاء را به‌درستی درک نمی‌کند. **(صفحه‌ی ۷۷ فصل ۳)**

مشابه تست ۳۴۵ آزمون ۷ پیش‌دانشگاهی، تست ۲۱۸ آزمون ۱۰ سال سوم، تست ۲۰۹ آزمون ۱۵ پیش‌دانشگاهی و تست ۲۷۲ آزمون ۱۶ پیش‌دانشگاهی

۲۷۵- (۳) افراد دارای تیپ شخصیتی الف، اغلب احساس می‌کنند می‌خواهند به حساب دیگران برسند. **(صفحه‌ی ۱۲۴ فصل ۴)**

مشابه تست ۲۲۱ آزمون ۳ پیش‌دانشگاهی

۲۷۶- (۳) توجه پراکنده، به مواردی گفته می‌شود که در آن، دو یا چند کار به‌طور هم‌زمان انجام می‌شود. **(صفحه‌ی ۸۵ فصل ۳)**

مشابه تست ۲۷۳ آزمون ۱۸ پیش‌دانشگاهی

۲۷۷- (۲) گزینه‌های (۱)، (۳) و (۴)، یادگیری سطحی و فیزیکی اطلاعات است اما گزینه‌ی (۲) به یادگیری عمقی و معنایی منجر می‌شود. **(صفحه‌ی ۹۱ فصل ۳)**

۲۷۸- (۴) در درمان مبتنی بر بینش، مراجع از طریق روابط و تعاملاتی که با درمان‌گر در طول زمان پیدا می‌کند، بینش لازم را نسبت به توانایی‌ها و استعدادهای خود پیدا می‌کند. هم‌چنین به درک درست در مورد محدودیت‌هایش رسیده و از این طریق میزان سازگاری او افزایش پیدا خواهد کرد. **(صفحه‌ی ۱۴۳ فصل ۴)**

مشابه تست ۳۵۰ آزمون ۱۴ پیش‌دانشگاهی و تست ۱۹۵ آزمون ۱۴ سال سوم

۲۷۹- (۱) نظر به گستردگی و تنوع رفتاری و هم‌چنین انواع گسترده‌ی اختلال‌های روانی، مراجعه‌کنندگان برای درمان در یک طیف گسترده قرار می‌گیرند. **(صفحه‌ی ۱۴۴ فصل ۴)**

۲۸۰- (۱) افراد دارای الگوی رفتاری ب، افرادی نسبتاً آرام، صبور و سهل‌گیر هستند. این افراد در انجام کارها عجله‌ای نداشته و کم‌تر رقابت‌جو هستند و کم‌تر عصبانی می‌شوند. **(صفحه‌ی ۱۲۴ فصل ۴)**

مشابه تست ۲۲۱ آزمون ۳ پیش‌دانشگاهی